

Tēvijas Sargs

MILITĀRAIS ŽURNĀLS

2015

Oktobris (10)

Cena €0,85

THE RĪGA CONFERENCE 2015

Latvijas Nacionālā bibliotēka | 6.-7. novembris

6. un 7. novembrī arī Tev būs iespēja piedalīties vienā no atzītākajiem forumiem drošības un ārpolitikas nozarē - **Rīgas konferencē 2015!** Vairāku valstu vadītāji un eksperti, kā arī akadēmiķi dalīsies savās domās par drošības dienas kārtības prioritātēm un gaidīs arī Tavu skatījumu. Šogad diskusijas ietvers tādas tēmas kā NATO loma pasaules stabilitātē, jautājumi par nākošās paaudzes karu, Eiropas drošības kārtību nākotnē un citas.

Piedalies konferences Twitter diskusijā, izmantojot atslēgvārdu **#RigaConf**, un skaties tās tiešraidī: **www.rigaconference.lv**. Plašāku informāciju par konferences norisi un tās programmu, kā arī runātāju un dalībnieku sarakstu meklē konferences mājaslapā.

rigaconference.lv

#RigaConf

2

4

7

10

14

21

26

34

Latvijas ziņas	2
NAA apmāca arī Zemessardzes jaunos komandierus	4
3. Zemessardzes novada zemessargi apgūst specialitātes	6
«Sudraba bulta» — demonstrē sabiedroto klātbūtni reģionā un uzlabo sadarbību	7
«Vējiņu kausu» izcīna Jaunsardzes 2. novada nodaļa	10
Pirms 25 gadiem notika Vācijas apvienošanās	12
Sveic vienu no vecākajiem Latvijas zemessargiem	13
Būt kopā, ne tikai pildot dienesta uzdevumus	14
Vai atceries...?	16
Sports	21
Jubilejas mūsu brīvības simboliem	22
Krievijas armijas virspavēlniecības ziņojumi	24
Mūžības skartais pulkvedis Briedis	26
Latviešu strēlnieki — Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri	28
Uz Pasaules jumta. Tibeta	31
Ārzemju ziņas	34
Valstu militāro spēju reitings	36

Reģistrācijas apliecība nr. 90009222536
Izdevējs — Rekrutēšanas un Jaunsardzes centrs
Dibinātājs — LR Aizsardzības ministrija

Redakcijas adrese: K. Valdemāra ielā
10/12, Rīgā, LV-1473
Tālr. 67335383, fakss 67335384, e-mail:
redakcija@sargs.lv

Eiropas Militārās
preses asociācijas biedrs
www.empamil.eu

Iespēts Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūrā
O. Vācieša ielā 43, Rīgā
Iespieduma veids — ofsets
Metiens — 5000 eks.

Galvenā redaktore **Līga Lakuča** —
67335383
Literārā redaktore
Rasma Priekule — 67335391
Žurnālists **Taivo Trams** — 67335391

Žurnāliste **Džoanna Eglīte** — 67335391
Fotoredaktors **Gatis Dieziņš** —
67335399
Fotogrāfs **Normunds Mežiņš** —
67335399
Fotogrāfs **Gatis Indrēvics** — 67335391
Fotogrāfs **Ēriks Kukutis** — 67335391
Makets **Aigars Nesters** — 67335391

Red. pārstāvis ASV **I. Zuševics**.
7214 Elberton Avenue, Greendale,
WI 53129 USA.
Tālrunis: 4144213934
e-pasts: ivarsvz@yahoo.com

Red. pārstāve Vācijā **I. Marx**.
Tālrunis 89 4530 1802,
e-pasts: iveta_marx@web.de

Red. pārstāve Austrālijā **I. Abele**.
Tālrunis 03 9432 3603,
e-pasts: ilzel.abele@gmail.com

Red. pārstāvis Kanādā **J. Bilinskis**.
210-570 Proudfoot Lane,
London, ON N6H 4Z1, Canada.
Tālrunis 519 474 1080
e-pasts: jbilinskis@rogers.com

Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar
autoru viedokli.
Autoru manuskriptus atpakaļ neizsūniedz.

1. oktobrī aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis ar «*Lockheed Martin Radar Surveillance Systems*» viceprezidentu Gregu Larioni parakstīja līgumu par triju radiolokatoru «*TPS-77 Multi-Role Radar*» iepirkumu. Radiolokatori tiks izmantoti gaisa telpas novērošanai.

«Radiolokatoru iepirkums sniegs lielu ieguldījumu Nacionālo bruņoto spēku kaujas spēju stiprināšanā un modernizācijā, ļaujot atbilstoši reaģēt uz tiem mūsdienu apdraudējumiem, ar kuriem saskaras NATO valstis,» uzsvēra aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis.

«Agrā brīdīnāšana un situācijas izpratne ir priekšnosacījums laicīgai lēmumu pieņemšanai un efektīvai atbildes reakcijai,» sacīja Nacionālo bruņoto spēku komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube, uzsverot, ka zemo lidojumu novērošana un mērķu identificēšana ir vitāli svarīga Latvijas gaisa telpas novērošanas sastāvdaļa.

«Latvijas sadarbība ar «*Lockheed Martin*» radiolokatoru piegādē un apkopē ilgst jau vairāk nekā 15 gadu, un jaunais radiolokatoru iepirkums ir nākamais solis,» sacīja Gregs Larioni. «Mēs esam pārliecināti, ka sadarbība turpināsies tikpat veiksmīgi un mēs arī turpmāk varēsim atbalstīt Latviju aizsardzības prioritāšu sasniegšanā.»

TPS-77 MRR daudzfunkcionālais radiolokators var darboties ar īpaši zemu strāvas patēriņu, un tas ir visvieglāk pārvietojamais radiolokators no «*Lockheed Martin*» veiksmīgās *TPS-77* sērijas. Latvijai tiks piegādāts radiolokators, ko var pārvietot darbībai uz iepriekš nesagatavotām pozīcijām, kā arī izvietot pastāvīgās pozīcijās.

Radiolokatora daudzfunkcionālā skenēšanas tehnoloģija ļauj operatoram izvēlēties konkrētas funkcijas, piemēram, tālās darbības vai vidējās darbības lidojumu novērošanu konkrētos sektoros. Radiolokatoram rotējot 360 grādos un veicot skenēšanu, sistēma automātiski pielāgojas operatora ievadītajiem uzstādījumiem. Izmāiņas uzstādījumus var veikt ātri un vienkārši. Tiklīdz uzstādījumi ir iestatīti, sistēma darbojas autonomi.

Gan *TPS-77* sērijas, gan pārejās nākamās paaudzes «*Lockheed Martin*» radiolokatoru sistēmas izmanto «*Gallium Nitride*» tehnoloģiju, kas jau ir ieviesta un pārbaudīta radiolokatoros operacionālajā darbībā. Izmantojot šo tehnoloģiju, radiolokatora jaudas raidītāji patērē mazāk enerģijas, tātad tiek palielināta izturība, samazinātas uzturēšanas izmaksas un palielināts radara lietošanas ilgums. Latvijai *TPS-77 MRR* daudzfunkcionālie radiolokatori tiks piegādāti jau ar iekļautu «*Gallium Nitride*» tehnoloģiju.

Jaunā daudzfunkcionālo radiolokatoru tehnoloģija ir savietojama ar radiolokatoru sistēmām visā pasaulē. «Mūsu piedāvātā jauno tehnoloģiju savietojamība un spēju pārbaudīšanas metodes ir unikālas. Mēs vienmēr nodrošinām saviem klientiem pārbaudītas inovācijas iegādāto sistēmu uzlabošanai,» sacīja G. Larioni.

TPS-77 MRR ieviešanā «*Lockheed Martin*» sadarbosies ar Latvijas uzņēmējiem, nodrošinot vietējo atbalstu ilgtermiņa radiolokatoru uzturēšanai un jauno sistēmu atbalstam pēc piegādes.

Latvijā trijos bruņoto spēku radiotehnikas novērošanas posteņos — Čalās, Lielvārdē un Audriņos — jau ir uzstādīti «*Lockheed Martin*» radiolokatori *AN/TPS-77*.

4. oktobrī Latvijā ieradās Vācijas Bruņoto spēku 37. mehanizētās kājnieku brigādes vienība no Saksijas, kas šeit uzturēsies līdz novembra vidum, lai piedalītos militārās mācībās un treniņos kopā ar Latvijas un citu sabiedroto valstu karavīriem.

Vairāk nekā 20 kāpurķēžu un 15 riteņu tehnikas vienību, kā arī konteineri ar ekipējumu tika nogādāti no Vācijas uz Latviju pa dzelzceļu un izkrauti Garkalnes dzelzceļa stacijā. Tālāk tehnika devās uz Ādažu bāzi, veicot arī pirmo — pārvietošanās — vingrinājumu, kas vienlaikus pārbaudīja arī civilmilitārās sadarbības iemaņas, jo vingrinājuma norisē iesaistījās Ādažu novada domes, AS «Latvijas valsts ceļi» un SIA «Rīgas meži» pārstāvjus.

«Esmu gandarīts par Vācijas karavīru ierašanos Latvijā,» uzsver Nacionālo bruņoto spēku komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube. «Tehnikas nogādāšana no Vācijas uz Latviju pa dzelzceļu un autocelļiem ir lieliska iespēja pārbaudīt uzņemto valsts atbalstu, kas Latvijai ir īpaši svarīga un nepieciešama spēja, lai sniegtu atbalstu sabiedrotajiem. Šādi tiek pārbaudīta iespēja ātri pārvietot sabiedroto spēkus visā alianses teritorijā,» uzsvēra bruņoto spēku komandieris.

«Kopš Ukrainas krīzes NATO un mūsu sabiedrotie aktīvi iesaistās savas klātbūtnes stiprināšanā un drošības veicināšanā Latvijā. Sabiedroto spēku klātbūtne ir nozīmīga, ilglaicīga un redzama. Tās mērķis ir atturēt iespējamo agresoru, lai tas nepieļautu pat domu, ka kādā no NATO dalībvalstīm iespējams iebrukt,» norādīja aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis, uzsverot, ka mums tomēr ir jāatceras, ka sabiedroto spēku klātbūtne Latvijā nav pašsaprotama lieta, jo arī pašiem jā rūpējas par savas valsts aizsardzību.

6. oktobrī Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas deputātus ar nākamā gada aizsardzības budžetu iepazīstināja aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis un Nacionālo bruņoto spēku komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube. Paredzēts, ka tas sasniegs 1,4% no iekšzemes kopprodukta (IKP) jeb 367,9 miljonus eiro. Aizsardzības finansējums pret IKP 2018. gadā sasniegs 2%, paredz valdībā atbalstītais likumprojekts «Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2016., 2017. un 2018. gadam».

7. oktobrī aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis — dienu pirms NATO aizsardzības ministru sanāksmes Briselē — tikās divpusējā sarunā ar NATO ģenerālsēkretāru Jensu Stoltenbergu, lai pārrunātu aliansei aktuālos jautājumus.

Aizsardzības ministrs informēja par 2016. gada valsts budžeta apspriešanas gaitu, uzsverot Latvijas ciešo apņemšanos jau nākamgad aizsardzības nozarei sasniegt 1,4% no IKP, līdz 2018. gadā tie būs 2% no IKP. «Atbilstoši drošības situācijai mēs esam palielinājuši savus aizsardzības izdevumus un paliekam nelokāmi savā apņēmībā sasniegt 2% no IKP valsts aizsardzībai līdz 2018. gadam,» teica R. Bergmanis.

Vienlaikus ministrs uzsvēra sabiedroto klātbūtnes Latvijā un Baltijas valstīs lielo nozīmi, vēršot uzmanību uz to, ka nākamā NATO samita izskatāmo jautājumu lokā jābūt lēmumiem par sabiedroto spēku ilgtermiņa klātbūtnes nepieciešamību Baltijas valstīs. «No savas puses, Latvija dara un darīs visu, lai sabiedroto spēku uzturēšanās Latvijā tiktu atbalstīta ar atbilstošas infrastruktūras izveidošanu un nodrošināšanu. Mēs skaidri apzināties, ka sabiedroto spēku klātbūtne nav pašsaprotama lieta un, primāri, mums pašiem ir jāpaaugstina mūsu bruņoto spēku kaujas spējas, jāpalielina to skaitliskais sastāvs un ievērojami jāuzlabo tehniskais nodrošinājums visām NBS struktūrām,» izklāstīja aizsardzības ministrs.

Sarunas dalībnieki bija vienprātīgi, ka NATO spēku mācību mērķiem ir jābūt pastāvīgi papildinātiem, ņemot vērā esošās situācijas izmaiņas. «Mēs augsti vērtējam NATO Krīzes menedžmenta mācības, kas 2016. gadā būs bāzētas uz reāliem draudiem. Mēs sagaidām, ka tajās radīsies jauni kolektīvas aizsardzības instrumenti saskaņā ar NATO Gatavības rīcības plānu. Tam ir jāatklāj turpmākās prasības NATO. Latvija mācībās iesaistīs valdību ar mērķi pieņemt galvenos lēmumus,» atzina aizsardzības ministrs.

Aizsardzības ministrs un NATO ģenerālsēkretārs pārrunāja arī ātrās reaģēšanas spēku stiprināšanu un alianses darbu pie vispārējā apdraudējuma spektra novēršanas.

Vācijas karavīri rotācijas kārtībā atrodas Latvijā jau kopš augusta un piedalās kopīgās militārās mācībās un treniņos kopā ar Latvijas un citu sabiedroto valstu bruņoto spēku karavīriem. Vācijas Gaisa spēku pretgaisa aizsardzības vienība un aizsardzības pret masu iznīcināšanas ieročiem vienība, kā arī Militārās policijas karavīri piedalījās Latvijas vadītajās starptautiskajās mācībās «Sudraba bulta», kas norisinājās Ādažos no 14. līdz 29. septembrim.

«Sabiedroto militāro spēku klātbūtne Latvijā nav jāuztver kā pašsaprotama, un ir svarīgi, lai mēs izpildītu arī savus mājas darbus saistībā ar šo spēku darbību.» komisijas sēdē sacīja aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis. Viņš norādīja, ka paši primāri esam atbildīgi par valsts aizsardzību, kas cita starpā paredz Latvijai kā uzņemošajai valstij nodrošināt labus uzturēšanās un darbības apstākļus sabiedroto spēkiem.

Viena no Latvijas pašreizējām prioritātēm ir uzņemošās valsts atbalsta spēju stiprināšana, kas nozīmē, ka Latvija apņemas ieguldīt līdzekļus militārajā infrastruktūrā, lai kvalitatīvi spētu uzņemt sabiedroto karavīrus un tehniku, kā arī sarīkot starptautiskas mācības. Līdz ar to arī paredzēta papildu infrastruktūras veidošana, kas ietver arī kazarmu izbūvi Lielvārdē un infrastruktūras attīstību Ādažos.

Ministrs skaidroja, ka aizsardzības budžeta ietvaros paredzēts stiprināt bruņotos spēkus. Uzmanību paredzēts pievērst gaisa telpas novērošanas un pretgaisa aizsardzības, komandvadības, inženieru un citām spējām, kā arī kājnieku brigādes mehanizācijai.

Kā vissarežģītāko jautājumu ministrs nosauca personāla skaitu, kas finanšu krīzes rezultātā bruņotajos spēkos ievērojami samazināts. Ministrs uzsvera, ka samazinājums galvenokārt skāra administratīvo sastāvu, tomēr tika ietekmētas arī kaujas vienības. Tādēļ, lai nodrošinātu strauju personāla palielināšanos, nākamajā gadā šim mērķim plānots atvēlēt 17,9 miljonus eiro.

Ģenerālleitnants Raimonds Graube savukārt uzsvera, ka Aizsardzības ministrijas budžets bruņoto spēku sadalā ir sabalansēts un veido attīstību visās kritiskajās jomās. Bruņoto spēku attīstība paredzēta trijos virzienos. Viens no tiem ir valsts paš aizsardzības spēja, kur līdz šim ir ieguldīts vismazāk. «Ir arī NATO 3. pants, kurš nosaka, ka mēs paši, parakstot šo līgumu, arī rūpējamies par valsts paš aizsardzību.» sacīja bruņoto spēku komandieris. Turklāt, palielinot aizsardzības budžetu, bruņotie spēki spēs sniegt arī kolektīvo aizsardzību citām NATO valstīm, piedalīdamies starptautiskajās operācijās, ja būs tāda nepieciešamība. Tāpat bruņotie spēki varēs nodrošināt lielāku ieguldījumu valsts civilajā aizsardzībā. Piemēram, Zemessardze varēs iesaistīties dažādu dabas katastrofu novēršanā. Savukārt radiolokatori, kurus plānots izvērst, lai varētu novērot zemu lidojošus objektus pie valsts robežām, spēsot pamanīt arī kontrabandistu dronus, tādējādi sniedzot ieguldījumu miera laikā.

Robežsardzes pārbruņošanas pasākumiem tuvāko gadu laikā plānots tērēt aptuveni deviņus miljonus eiro, deputātiem sacīja aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis. Viņš norādīja, ka jau tagad aizsardzības nozare sadarbojas ar robežsardzi, piedāvājot savas spējas un informāciju. Izveidotā darba grupa, kurā piedalās Iekšlietu un Aizsardzības ministrijas pārstāvji, savu darbu noslēgs oktobrī. Darba grupas rezultāti tiks iesniegti premjeri, kura runās ar saviem partneriem Eiropas Savienības (ES) līmenī, lai panāktu iespējamu ES ārējās robežas stiprināšanu.

Ministrs uzsvera, ka jau tagad starp bruņotajiem spēkiem un robežsardzi norisinās sadarbība. Tiek apmācīti robežsargi, lai viņi varētu krīzes situācijās strādāt kopā ar bruņotajiem spēkiem. Tāpat notiek operacionālā sadarbība ar robežsardzes speciālo operāciju vienību «Sigma».

14. oktobrī aizsardzības ministrs

Raimonds Bergmanis, tiekoties ar Maķedonijas aizsardzības ministru Zoranu Jolevski, pārrunāja divpusējo sadarbību aizsardzības jomā.

«Bruņoto spēku attīstība, pienums starptautiskajās operācijās un arvien ciešāka sadarbība ar partneriem ir ļoti nozīmīgi faktori jūsu ceļā uz NATO. Mēs esam bijuši un būsīm stingri atbalstītāji jūsu integrācijai ES un NATO,» atzina R. Bergmanis. «Ir svarīgi saprast, ka kolektīvā drošība ir NATO stūrkmens, tāpēc katra potenciālā NATO dalībvalsts tiks rūpīgi izvērtēta pirms pievienošanās aliansei atbilstoši tās spējām un saistībām. Mēs mudinām jūs turpināt un nepārtraukt pūliņus būt par drošības garantu ne tikai reģionā, bet arī starptautiskajā arēnā. Jūs esat uzticams partneris aliansei.»

Maķedonijas aizsardzības ministrs Z. Jolevskis pateicās Latvijai par līdzšinējo atbalstu un palīdzību virzībā uz NATO, uzsverot, ka Maķedonija ir daudz strādājusi un turpinās to darīt šī mērķa sasniegšanai. Ministrs norādīja, ka labs pamats tam ir sadarbības noskaņojums, jo 80% Maķedonijas pilsoņu atbalsta pievienošanos aliansei. «Laiks līdz nākamajam NATO samitam 2016. gadā ir ļoti nozīmīgs, un mums jāsūta stingri signāli par savu gatavību kļūt par NATO dalībvalsti.»

Aizsardzības ministrs R. Bergmanis atzina, ka Maķedonijai arī turpmāk cieši jāsadarbojas ar partneriem NATO, jo īpaši ar ASV: «Mūsu pieredze apliecina, ka, saņemot atbalstu no ASV Kongresa, esam guvuši izcilus sasniegumus. Pašlaik debates NATO ietvaros par paplašināšanos ir ļoti sarežģītas un uzskati ir ļoti dažādi. Jums ir jāapliecina, ka esat nepieciešams partneris stiprākajai militārajai aliansei pasaulē. Īpaši tas attiecināms uz aizsardzības budžeta jautājumiem.»

15. oktobrī Maķedonijas aizsardzības ministrs apmeklēja Ādažu bāzi, lai iepazītos ar Sauszemes spēku kājnieku brigādes galvenajiem uzdevumiem, kā arī apskatīja Nesprāgušās municijas neitralizēšanas skolu, Medicīnas centru un gaisa atbalsta kontrolieru mācību telpas. Z. Jolevskis viesojās arī Krasta apsardzē, kur apskatīja patruļkuģi «Skrunda».

Latvija un Maķedonija aizsardzības jomā līdz šim pārsvarā sadarbojusies apmācību jautājumā, Maķedonijas bruņoto spēku virsnieki studē Baltijas aizsardzības koledžā.

Sagatavojusi Ieva Ozoliņa.

Foto — Gatis Dieziņš, Normunds Mežiņš un Ernests Dinka (Saeimas kanceleja).

9. oktobrī daudzās valsts pārvaldes iestādēs notika Atvērto durvju diena.

Aizsardzības ministrija šogad uzņēma vairāk nekā 90 skolēnu no piecām Latvijas skolām. Ministrijā viesojās gan ridznieki (24 Rīgas 49. vidusskolas audzēkņi un 12 Rīgas angļu ģimnāzijas audzēkņi), gan skolēni no citām Latvijas pilsētām — 27 no Ogres 1. vidusskolas un 16 no Salaspils 1. vidusskolas, savukārt vistālāko ceļu bija mērojuši pieci skolēni no Rūjienas vidusskolas.

Atvērto durvju dienu atklāja Militāri publisko attiecību departamenta direktors Kaspars Galkins, pastāstot par Aizsardzības ministrijas funkcijām un uzdevumiem, kā arī rosinot jauniešus padomāt par to, kāda ir katra Latvijas pilsoņa loma mūsu valsts aizsardzībā. Prezentāciju turpināja Personāla attīstības departamenta direktors pulkvedis Normunds Alekss, kurš auditoriju iepazīstināja ar Nacionālo bruņoto spēku (NBS) veidiem, to ikdienas uzdevumiem, sabiedrībai sniegto atbalstu, militārajām mācībām un starptautiskajām operācijām. Pulkvedis informēja arī par iespējām iesaistīties Jaunsardzē un Zemessardzē, kā arī atbildēja uz klātesošo jautājumiem.

Militāri publisko attiecību departamenta vecākais eksperts Jānis Aivars Baškers, kurš ir līdzdarbojies pie Aizsardzības ministrijas atjaunošanas 1991. gadā, pastāstīja par iestādes vēsturi un aicināja aplūkot aizsardzības ministru fotogaleriju ēkas 2. stāvā.

Savukārt NBS Heraldikas komisijas priekšsēdētājs atvaļinātais pulkvežleitnants Tālis Blumfelds viesiem stāstīja par Aizsardzības ministrijas un NBS apbalvojumiem, kurus bija iespēja aplūkot Baltajā zālē.

Pasākuma noslēgumā Atvērto durvju dienas apmeklētājiem bija izdevība tikties ar aizsardzības ministru Raimonu Bergmani.

NAA apmāca arī Zemessardzes jaunos komandierus

Taivo Trams

Foto — Ēriks Kukutis.

Labs komandieris ir vienības smadzenes, sirds un prāts. Komandiera sagatavotība, līdera īpašības un reputācija vistiešākajā veidā ietekmē visas vienības panākumus, tātad — jo vairāk labu komandieru, jo spēcīgāki bruņotie spēki kopumā. Jaunie komandieri top Latvijas Nacionālajā aizsardzības akadēmijā (NAA), bet šoruden pirmo reizi viņiem apmācību procesā piepulcējās arī ārrindas zemessargi, kas papildinās un stiprinās Zemessardzes komandieru rindas.

Zemessargi pieslēdzas kadetu apmācībai

Tradicionāli ik gadu no augusta līdz decembrim NAA notiek Sauszemes spēku taktikas kurss, kurā zināšanas apgūst akadēmijas Sauszemes spēku militārās vadības 5. kursa kadeti un Komandējošā sastāva pamatkursa (KSV) kadeti. Šogad pirmo reizi šim kursam uz trim nedēļām, tieši uz praktiskajām sadaļām, pievienojās Zemessardzes vada komandieru pienākumu izpildītāju kursa kursanti — ārrindas zemessargi. «Tie ir zemessargi, kuros viņu komandieri ir saskatījuši potenciālu, kas ļautu kļūt par vadītājiem savās dienesta vietās, piemēram, vada komandieru pienākumu izpildītājiem Zemessardzes bataljonos,» paskaidroja NAA Sauszemes spēku nodaļas Sauszemes spēku studiju kursa priekšnieks majors Ilmārs Šķesters.

Kopējais ārrindas zemessargu apmācības praktiskā kursa garums ir trīs nedēļas, kas sadalītas pa trim posmiem — lai šiem zemessargiem, kuru pamatdarbs nav tieši saistīts ar bruņotajiem spēkiem, nebūtu jāpavada tik ilgs laiks mācībās. Kadetu apmācību procesā NAA apmācāmajiem zemessargiem ir iespēja veiksmīgi periodiski iekļauties šī kursa norisē. Laikā, kad NAA vēl turpinās pirmais zemessargu apmācības kurss, Dobelē teorētisko kursa zināšanu bāzi sāk apgūt jau otrā zemessargu kursa dalībnieki.

Māca jaunos līderus

Pirms ierašanās NAA šie zemessargi trīs nedēļu laikā apguva kursa pirmo daļu Zemessardzes 51. kājnieku bataljonā Dobelē. Pēc tam, lai sagatavotos praktiskajām

apmācībām NAA, viņi apguva teorētisko vielu elektroniskajā vidē, izmantojot īpaši tam radītu e-apmācības sistēmu *ILIAS*, ko lieto NAA. «Elektroniskajā vidē viņi varēja iepazīties ar visu vajadzīgo teorētisko materiālu, uzdot interesējošus jautājumus, kārtot testus. Pēc tam mēs viņiem izsūtījām rotas komandiera pavēli, savukārt viņi pirms praktisko mācību uzsākšanas sagatavoja savas vada komandieru pavēles, ar kurām ieradās pie mums, lai šeit tās prezentētu. Tad, praktisko mācību laikā, mēs vienu vai vairākas no tām arī realizējām praksē.»

Savukārt praktisko nodarbību pirmajā nedēļā zemessargi kopā ar NAA kadeti piedalījās mācībās «*Silver Arrow 2015*». «Tur galvenokārt tika trenētas aizsardzības uzdevumu veikšanas iemaņas, nedaudz pastrādājām arī ar uzbrukuma vingrinājumiem. Otrajā nedēļā akadēmijā zemessargi un kadeti vingrinās pildīt pretinieka aizkavēšanas uzdevumus vada sastāvā, nedaudz atkārtojot arī aizsardzības elementus. Šī nedēļa ir ļoti, ļoti praktiska — abos vingrinājumos tiek integrēta arī taktiskā kaujas šaušana vada sastāvā, kas rada īstai kaujas operācijai pietuvinātus apstākļus,» uzsvēra I. Šķesters.

Mācībās «*Silver Arrow 2015*» piedalījās NAA kadetu rota. Zemessardzes vada komandieru pienākumu izpildītāju kursa kursanti bija integrēti akadēmijas rotā — pildīja vada komandieru, nodaļu komandieru, vada seržantu, grupas komandieru

pienākumus, periodiski rotējot no vienas pozīcijas uz nākamo. «Kopumā ņemot, šī kursa ietvarā zemessargiem prioritāri māca un trenē vadītāja, līdera iemaņas. Tas būtībā ir galvenais uzdevums. Papildus viņi

praktiskā līmenī apgūst kādu no taktiskajām operācijām — kā jau minēju, pašlaik ir apgūtas aizsardzības un aizkavēšanas operācijas, bet oktobra nogalē zemessargi ierašanās uz kursa pēdējo posmu un mācīsies pamatprasmes kaujai apdzīvotā vietā.»

Labi motivēti un mācīties gribuši

Pavisam kursā kopā ar NAA kadetiņiem darbojas 14 ārrindas zemessargi no visas Latvijas. «Mans iespaids par viņiem ir ļoti pozitīvs. Var redzēt, ka cilvēkiem ir augsta motivācija, uzkrāta laba dzīves pieredze, liela daļa no zemessargiem ir cilvēki ar profesionālā militārā dienesta pieredzi — uzdienējuši līdz seržanta — virsseržanta dienesta pakāpei, beidzot attiecīgos karjeras kursus Instruktoru skolā. Ir arī tādi, kuriem nav šīs pieredzes — pavisam jauni cilvēki, ap 20 gadu veci, taču arī ar ļoti labu motivāciju un vēlmi mācīties,» atzina I. Šķesters. Līdz šim nekādu problēmu jauktajā kursā nav bijis. «Man šķiet, ka viņiem vēlme mācīties un īsā laikā apgūt jauno vielu ir ļoti liela. Viņi uz kursu brauc kā uz savu hobiju, sava veida atslodzi no ikdienas — tad nu viņi arī cenšas šajā īsajā laikā sasmelties maksimāli daudz informācijas, zināšanu un pieredzes.»

Jāņem vērā, ka šis ir pats pirmais, eksperimentālais kurss. Kad zemessargi jau bija apguvuši divas trešdaļas kursa apjoma, kuras atšķirības starp NAA kadetiņiem un zemessargiem, kas periodiski iekļaujas taktiskās

apmācības kursā, neesot bijis. «Protams, ir savi knifīņi, ko labāk pārzina kadeti, un ir lietas, kas ir paveicamas, vienkārši izmantojot savu dzīves pieredzi. Taču, ja tu esi darbojies militārā vidē, tad pieredze dzīves un dienesta laikā uzkrājas. Kā jau minēju, mūsu kursa zemessargu liela daļa ir cilvēki ar militārā dienesta pieredzi — viņus noteikti nevar dēvēt par iesācējiem, nevar salīdzināt

ar cilvēkiem, kuri pirmo reizi ierauga armiju. Un mēs jūtam arī to, ka kursa laikā līmenis pakāpeniski izlīdzinās, īpaši tad, ja apmācību process notiek kopā, samiksētās grupās — visi sāk lietot vienotu terminoloģiju, rodas arī vienota izpratne par konkrētu uzdevumu izpildi. Ļoti pozitīvi ir tas, ka kadeti un zemessargi apmācību laikā cits ar citu dalās ar savu pieredzi un zināšanām.»

Labs sākums Zemessardzes komandsastāva stiprināšanai

Kas šie zemessargi būs pēc apmācības kursa pabeigšanas — šo jautājumu izlems Zemessardzes vadība. Atbilstoši viņu sagatavotības līmenim un kvalitātei, visticamāk, viņi kā ārrindas zemessargi varētu sekmīgi pildīt vada komandieru uzdevumus Zemessardzes bataljonos. «Kopumā viņu kvalifikācija un sagatavotība atbilst gaidītajam līmenim un ir pietiekama, lai kvalitatīvi paveiktu uzdotos taktiskos uzdevumus,» secināja I. Šķesters. Lai pilnvērtīgi aizvietotu virsnieku, ar tik salīdzinoši īsu sagatavošanas programmu gan nepietiek — virsnieka apmācība nesastāv tikai no taktiskajiem vingrinājumiem, tajā ietilpst vēl ļoti daudz citu komponentu — vadītāja un līdera dotību izkopšana, psiholoģija, administrēšana, dažādi likumdošanas jautājumi, plānošanas procedūras utt. Virsnieku sagatavošanas programma NAA ilgst piecus gadus; taktiskā sadaļa no šī kursa aizņem tikai desmito daļu jeb piecus mēnešus. Tomēr aizsāktais projekts rada labus priekšnoteikumus būtiskai Zemessardzes komandējošā sastāva papildināšanai un stiprināšanai. **IS**

3. Zemessardzes novada zemessargi apgūst specialitātes

Viens no jautājumiem, kas ir būtisks tiem, kuri stājas Zemessardzē, — ko es iemācīšos? Pirmszvēresta apmācība un pamatapmācība ir vienāda visiem zemessargiem. Kas gaidāms pēc tam? Zemessardze nav autokursi, kurus iesāk un pabeidz, tad saņem apliecību un var sākt braukt. Zemessardze piedāvā jaunus izaicinājumus, un jaunas zināšanas var apgūt arī pēc pamatapmācības, līdz brīdim, kad zemessargs sasniedz dienestam atļauto vecuma limitu un pievienojas veterāniem.

Zemessargiem ir iespēja paaugstināt savu kvalifikāciju, piemēram, piedalotiesursos, kas dod iespēju saņemt nākamo dienesta pakāpi, kā arī apgūstot dažādas specialitātes: sakarnieks, snaiperis, izlūks, prettanku ieroča operators, sanitārs, ložmetējnieks, granātnieks, militārā transporta autovadītājs, sapieris, radiotelefonists, mīnmetējnieks u.c.

Šādas speciālistu mācības notika arī šā gada 10. un 11. oktobrī Ādažu poligonā un Studentu bataljonā Rīgā. Tajās piedalījās 3. Zemessardzes (ZS) novada zemessargi, taču speciālisti mācās arī 1. un 2. Zemessardzes novadā.

Šoreiz jaunas zināšanas gan teorētiski, gan praktiski apguva tie zemessargi, kuri iecelti sanitāru, ložmetējnieku, granātnieku un prettanku nodaļu amatos. Pamatapmācība notiek bataljona līmenī, bet šis bija novada līmeņa mācības, un uz tām bija ieradušies zemessargi no visiem sešiem 3. ZS novada bataljoniem, kas dislocēti Rīgā, Ogrē, Valmierā, Cēsīs, Mārupes un Stopiņu novadā.

M2 «Carl Gustav» apkalpju apmācību kursa teorētiskā daļa norisinājās ZS Studentu bataljona teritorijā Rīgā, praktiskā daļa — 24.—25. oktobrī Ādažu poligonā. Kopumā šī tēma tiek mācīta trīs nedēļas nogales. Teorētiskajā daļā zemessargi apguva ieroča uzbūvi, šaušanas stāvokļus un procedūras, tēmēšanu, ieroča apkopi, kļūmes, to novēršanu, kā arī «Carl Gustav» municijas veidus. Ieroča izjaukšana un salikšana notika sacensību veidā.

Poligonā 24. oktobra rīts sākās ar testu, lai atkārtotu visu, kas mācīts pirms nedēļas. Pēc tam sekoja praktiskā daļa, lai apgūtu šaušanas stāvokļus un šaušanas procedūras. Ieroča masas dēļ apmācāmo zemessargu vidū nebija nevienas sievietes. Kā pastāstīja nodarbību vadītājs no 3. ZS novada štāba kaprālis Patriks Kārklīšs, zemessargi bija ļoti motivēti un ieinteresēti apgūt tēmu, uzdeva daudz jautājumu. Viņš uzsvēra, ka zemessargiem, kas jau beiguši «Carl Gustav»

apkalpju apmācību kursu, jānodrošina iespēja atkārtot apgūto vismaz vienu reizi gadā, lai uzturētu kvalifikāciju.

Sanitāriem mācības organizēja ZS Studentu bataljons. Vispirms bija priekšzināšanu pārbaude un teorētiskā nodarbība, kurā koncentrētā veidā mācību vadītājs leitnants Valērijs Valdmanis izstāstīja, ar ko atšķiras sekas un dziļas brūces, kā transportēt cietušo, apsaitēt brūci sev tumsā un daudzas citas tēmas. Pēc tam kursanti sadalījās četras grupās un apguva pirmās medicīniskās palīdzības prasmes: kā rīkoties, ja cilvēks ir bezsamaņā, kā apsaitēt dažādu brūču veidus, kā rīkoties, ja ir trauma un cietušais jā-sagatavo transportēšanai, kā arī sakaru procedūras — medicīniskās evakuācijas izsaukšanu. Svētdien visus šos pašus mācību elementus zemessargi turpināja apgūt vienā grupā. Nedēļas nogale noslēdzās ar testu.

Sanitāru vidū bija gan zemessargi, kuru civilā profesija nav saistīta ar medicīnu, gan arī mediķi. ZS Studentu bataljona zemessargs Kaspars Viksna, kura pamatprofesija ir ārsts traumatologs, pastāstīja, ka viņam iestāšanās ZS bijusi patriotisks solis. Viņš atzina, ka šādās mācībās arī viņš, būdams ārsts, var iegūt daudz jauna, jo civilā medicīna ievērojami atšķiras no militārās. Piemēram, ļoti vērtīgi ir apgūt, kā sanitārs var izmantot dažādus dabā atrodamus priekšmetus.

Ložmetējnieki, kuriem nodarbības šoreiz organizēja ZS 19. nodrošinājuma bataljons, trenējās šaušanā ar **KSP-58 ložmetēju**. Abās mācību dienās rīta pusē tika apgūta darbība pāros, šaušanas stāvokļi, bet pēcpusdienā notika šaušana grupveida mērķos un pozīciju ieņemšana. Reizē šāva trīs zemessargu pāri: ložmetējnieks un viņa pāri-nieks, kas bruņots ar triecienšauteni Ak-4. Mērķi bija novietoti 100, 200 un 300 metru attālumā. Sestdienas vakarā notika kaujas

šaušana diennakts tumšajā laikā. Lai arī ložmetējnieka iemaņas bija ieradušies apgūt galvenokārt tie zemessargi, kuri ir iecelti atbilstošos amatos, viens no zemessargiem atzina, ka viņš ir sakarnieks, taču uz šīm nodarbībām pieteicies, lai iegūtu papildu kvalifikāciju.

90 mm bezasitiena lielgabala PVPJ1110 speciālistu apmācības organizēja ZS 22. kājnieku bataljons. Nodarbībā pie katra no trīs iesaistītajiem lielgabaliem darbojās seši apmācāmie. Sākumā viņi atkārtoja jau iepriekš apgūto teoriju un drošības noteikumus. Pēc tam notika ieroču uzstādīšana uz kāpurķēžu transportiera BV 206 un ieroču piešaušana mērķi, kas novietots 20 metru attālumā. Praktiskās nodarbības ietvēra arī ekipāžas rīcību šaušanas laikā, ieroča pielādēšanu, pārlādēšanu, izlādēšanu un «sausos» treniņus. Nākamajā dienā turpinājās «sausie» treniņi un papildus tika apgūta arī praktiskā šaušana.

Katrā no minētajām speciālistu mācībām piedalījās vismaz četri zemessargi no visiem sešiem bataljoniem, kuri iekļauti 3. ZS novadā. Izņēmums bija nodarbība ar lielgabaliem, kur piedalījās tikai kājnieku bataljonu pārstāvji. Kopumā nedēļas nogalē mācībās bija iesaistīti vairāk nekā 120 šā novada zemessargi, astoņi profesionālā dienesta karavīri un divi civilie darbinieki: nodarbību vadītāji, drošības instruktori, mediķi, apķēdējums, pārtikas nodrošināšanas grupa, «demo» grupa, bet visvairāk — apmācāmo. Viņi savus uzdevumus vēlāk sekmiīgi veiks lielāka mēroga Zemessardzes un Nacionālo bruņoto spēku mācībās.

*Sagatavoja seržante Kristiāna Štrāle-Dreika,
3. Zemessardzes novada štāba civilmilitārās
sadarbības speciāliste.
Foto — Ēriks Kukutis.*

«SUDRABA BULTA» —

DEMONSTRĒ SABIEDROTO KLĀTBŪTNI REĢIONĀ UN UZLABO SADARBĪBU

No 14. līdz 29. septembrim Ādažu poligonā un tam līdzās esošajā apvidū norisinājās starptautiskās sauszemes spēku militārās mācības «Sudraba bulta 2015», kurās piedalījās vairāk nekā 2100 karavīru no Latvijas, ASV, Dānijas, Kanādas, Lielbritānijas un Vācijas. Mācībās piedalījās arī novērotāji no Gruzijas.

«Sākotnēji «Sudraba bultas» uzdevums bija bataljona līmeņa vienību kaujas gatavības pārbaude, bet ģeopolitisko notikumu kontekstā šīs mācības jau otro gadu kļuvušas par starptautiskām,» stāsta pulkvedis Mārtiņš Liberts, Sauszemes spēku kājnieku brigādes komandieris un mācību vadītājs. «Mācības ir laba iespēja bataljoniem pārbaudīt savas spējas sadarboties starptautiskā vidē, trenējoties veikt konvencionālās karadarbības uzdevumus.»

Mācības «Sudraba bulta» organizē Sauszemes spēku kājnieku brigādes štābs.

To pamatā ir NATO izstrādātais «Skolken» scenārijs, kas paredz pretinieka uzbrukumu no ziemeļiem uz dienvidiem, tādējādi tas ir ļoti piemērots Ādažu poligona ģeogrāfiskajiem nosacījumiem. Pēc scenārija, ienaidnieks uzbrūk no ziemeļiem ar lieliem spēkiem, un starptautiskais bataljons veic aizkavēšanas operāciju, pēc tam zemessargi nobloķē pretinieku aizsardzības līnijā, un tiek veikts pretuzbrukums.

Kad Sauszemes spēku kājnieku brigādes karavīri sadarbībā ar Kanādas un Lielbritānijas vieglajiem kājniekiem bija veikusi aizkavēšanas un aizsardzības kaujas, nedēļas nogalē mācībās iesaistījās zemessargi.

26. septembrī zemessargi trenējās aizkavēšanas un aizsardzības kaujās pret Dānijas Sauszemes spēku 1. brigādes karavīriem, kas uzbrukumā devās ar kājnieku kaujas mašīnām CV-90 un M113.

Studentu bataljona 2. un 3. vads bija izveidojuši pozīcijas netālu no Pagaidu operatīvā priekšposteņa Ādažu poligonā, un jau līdz desmitiem rītā tie bija piedzīvojuši divus Dānijas 1. brigādes vienības uzbrukumus. «Trenēties pret Dānijas vienību ir jauna, interesanta pieredze. Mūsu vienība pirmo reizi izspēlēja aizsardzību pret pretinieku, kas uzbruka ar CV-90. Tā ir vērtīga

Turpinājums 8. un 9. lpp.

Sākums 7. lpp.

pieredze — mācīties, kā pret to cīnīties,» uzsvēra kaprālis Kristaps Krūmiņš, Studentu bataljona rotas kaujas grupas 3. vada komandieris.

27. septembrī notika mācību viesu diena, kuru apmeklēja aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis, Nacionālo bruņoto spēku komandieris ģenerālleitnants Raimonds Graube, ASV vēstniece Latvijā Nensija Petita, Dānijas Sauszemes spēku komandieris ģenerālmajors Hanss Kristians Matīsens, Dānijas 1. brigādes komandieris brigādes ģenerālis Pers Orlufs Knudsens un ASV

armijas 4. kājnieku divīzijas komandiera vietnieks brigādes ģenerālis Timotijs Dohertijs, kā arī citas augstas Latvijas un ārvalstu amatpersonas.

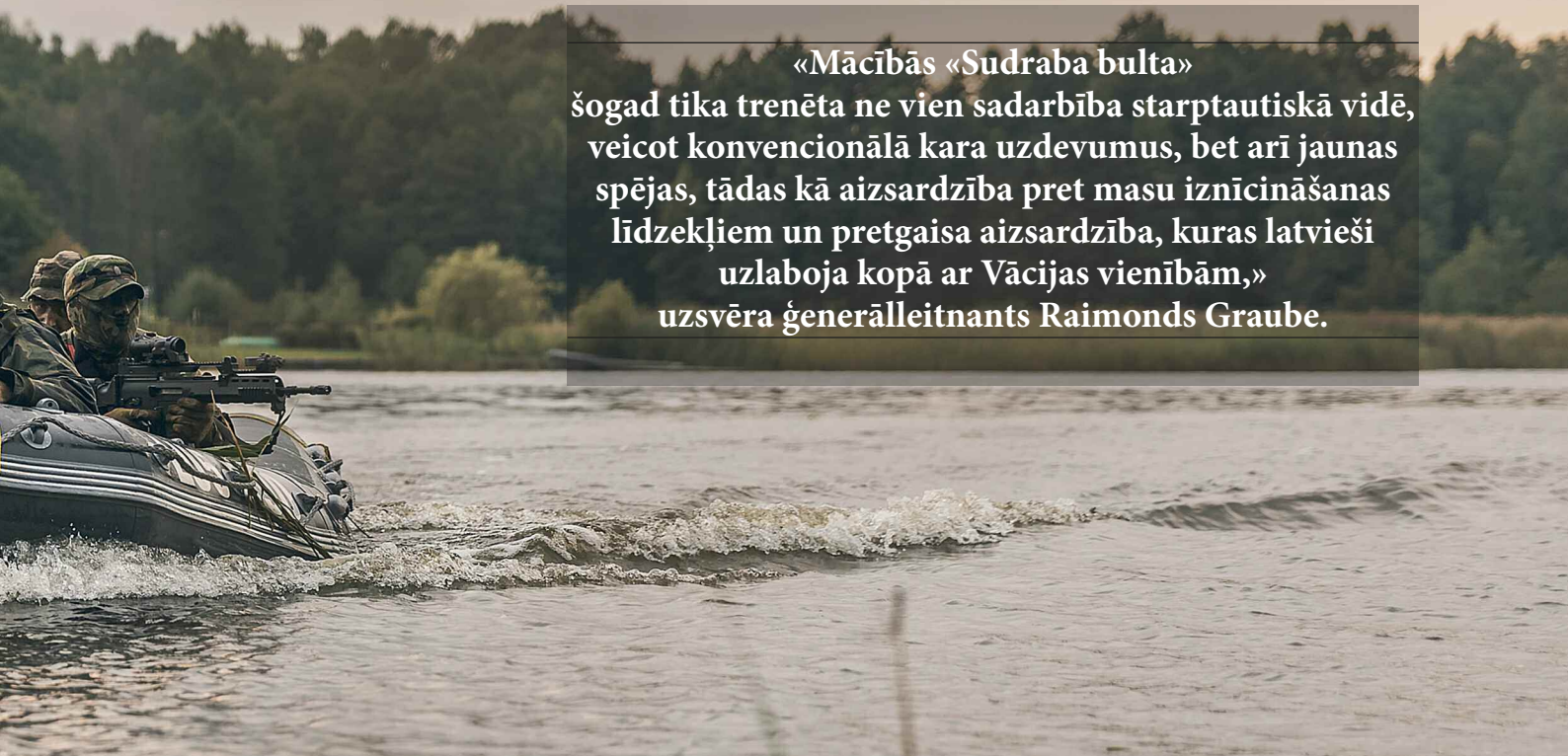
Viesu dienas laikā bija iespēja vērot uzbrukuma kauju, kurā Latvijas, Kanādas un Lielbritānijas karavīrus atbalstīja Vācijas pretgaisa aizsardzības vienība. Atbalstu sniedza arī ASV helikopteri «Black Hawk», nodrošinot kanādiešu desantu. Pretinieki šajā uzdevumā bija Dānijas Sauszemes spēku mehanizētās brigādes karavīri ar CV-90 un Lielbritānijas Īru gvardes karavīri.

«Mācībās «Sudraba bulta» šogad tika trenēta ne vien sadarbība starptautiskā vidē,

veicot konvencionālā kara uzdevumus, bet arī jaunas spējas, tādas kā aizsardzība pret masu iznīcināšanas līdzekļiem un pretgaisa aizsardzība, kuras latvieši uzlaboja kopā ar Vācijas vienībām,» uzsvēra ģenerālleitnants Raimonds Graube.

Mācības tiek rīkotas, lai pilnveidotu NATO valstu savstarpējo sadarbību un bruņoto spēku vienību spējas konvencionālajā karadarbībā, veicot uzbrukuma un aizsardzības kaujas. Mācības uzlabos gan NATO dalībvalstu sadarbību starptautiskā vidē un savietojamību, gan individuālo vienību taktiskās prasmes, iekļaujot mācību uzdevumā arī katras valsts mērķus.

«Mācībās «Sudraba bulta» šogad tika trenēta ne vien sadarbība starptautiskā vidē, veicot konvencionālā kara uzdevumus, bet arī jaunas spējas, tādas kā aizsardzība pret masu iznīcināšanas līdzekļiem un pretgaisa aizsardzība, kuras latvieši uzlaboja kopā ar Vācijas vienībām,» uzsvēra ģenerālleitnants Raimonds Graube.

No Latvijas mācībās piedalījās Sauszemes spēku kājnieku brigādes 1., 2. un Kaujas atbalsta bataljons, Štāba bataljons, kā arī Zemessardzes Studentu bataljons, 17. pretgaisa aizsardzības bataljons, 54. inženiertehniskais bataljons, 34. artilērijas bataljons un 31. aizsardzības pret masu iznīcināšanas līdzekļiem bataljons (kopā ap 600 zemessargu).

Uz mācībām bija ieradušies ap 150 karavīru no Lielbritānijas bruņoto spēku 1. bataljona Īru gvardes, no Kanādas — 45 karavīri, tostarp rezerves karavīri, no Karaliskā 22. pulka 3. bataljona, kas operācijas «Reassurance» ietvaros pilda dienesta pienākumus Polijā.

No Vācijas mācībās piedalījās vairāk nekā 170 karavīru no Gaisa spēkiem (to skaitā no pretgaisa aizsardzības vienībām un Militārās policijas) un Aizsardzības pret masu iznīcināšanas līdzekļiem vienības. Vācieši sadarbojās ar Zemessardzes 31. aizsardzības pret masu iznīcināšanas līdzekļiem bataljonu, trenējoties noteikt un veikt attīrīšanu no ķīmiskā piesārņojuma. Šī vācu vienībai bija laba pieredze, jo nekad iepriekš viņi nebija veikuši helikoptera Mi-17 attīrīšanu.

Dāņu pārstāvēja vairāk nekā 180 karavīru no Sauszemes spēku mehanizētās kājnieku brigādes ar kājnieku kaujas mašīnām

CV-90, M113 un citu tehniku. Dānijas karavīri uzturas Latvijā jau kopš augusta beigām, kad ieradās, lai mācību operācijas «Red Lion II» ietvaros stiprinātu reģionālo drošību atbilstoši NATO Velsas samita lēmumiem.

No ASV mācībās iesaistījās 173. kājnieku brigādes karavīri, kas kopš jūnija pilda dienesta pienākumus Ādažu bāzē operācijas «Atlantic Resolve» ietvaros. Šie karavīri jau šā gada jūnijā piedalījās starptautiskajās mācībās «Saber Strike 2015».

Sagatavojusi **Daina Ozoliņa**, AM Preses nodaļa.
Foto — Ēriks Kukutis.

«Vējiņu kausu»

izcīna Jaunsardzes 2. novada nodaļa

Celojošais «Vējiņu kausis».

Džoanna Eglīte

Foto — Normunds Mežiņš.

Šā gada 10. oktobrī Balvos notika Rekrutēšanas un Jaunsardzes centra (RJC) iedibinātās jaunsargu orientēšanās sacensības «Vējiņu kausis». Sacensībās piedalījās 110 Latvijas jaunsargi un 12 viesi no Lietuvas un Igaunijas. Sešās vecuma un dzimuma kategorijās visas godalgotās vietas zēniem saņēma Latvijas pārstāvji. Savukārt meitenēm lielu daļu balvu izcīnīja latvietes, bet 2. un 3. vietu divas igauņietes — katra savā vecuma kategorijā. Lietuvieši šoreiz nebija starp labākajiem. Visvairāk godalgoto vietu — astoņas — izcīnīja Jaunsardzes 2. novada nodaļa, iegūstot ceļojošo kausu un sacensību lielo balvu — telti.

«Vējiņu kausis» šogad atzīmēja otro gadadienu. Pasākuma mērķis ir reizi gadā pulcināt kopā Latvijas jaunsargus un viņu draugus, lai sacenstos vienā no demokrātiskākajiem sporta veidiem — orientēšanās sportā. RJC orientēšanās sacensības organizē, lai godātu Austrālijas latviešu un jaunsargu kustības mecenātu Ainas un Jāņa Vējiņu piemiņu. «Vējiņu kausis» tika iedibināts kā

Jaunsardzes 2. novada nodaļas jaunsargu instruktors seržants Guntis Liepiņš saņem ceļojošo «Vējiņu kausu» un priecājas par jaunsargu izcīnīto balvu — telti.

ikgadēja tradīcija, un sacensības arī nākamgad notiks kādā no Latvijas novadiem.

«Orientēšanās sports ir pieejams ikvienam — tas attīsta būtiskas cilvēka prasmes — stiprina fizisko sagatavotību, māca koncentrēties un atrast nepieciešamo laikā, telpā un svešā apvidū. Esam ieraduši palauties tikai uz tehnoloģijām, bet ir vērtīgi, ka jaunie cilvēki apgūst iemaņas, lai iztiktu bez viedtālruna vai navigācijas padomiem. Mūsu jaunsargi spēj palauties uz sevi un

savu prasmī atrast vajadzīgo ar kartes un kompasa palīdzību,» lepojoties ar sava novada jaunsargu uzvaru «Vējiņu kausa» sacensībās, teica jaunsargu instruktors seržants Guntis Liepiņš. Tieši Jaunsardzes 2. novada nodaļa «Vējiņu kausā» bija visplašāk pārstāvēta.

Laikapstākļi jaunsargus nelutināja — 10. oktobris bija rudenīgi pelēks, un termometra stabiņš tikai nedaudz rādīja virs nulles atzīmes. Tomēr tas nekavēja dalībniekus

Sacensību dalībnieki distancē.

azartiski iesaistīties sacensībā, meklējot kartē atzīmētos kontrolpunktus un skrējiena laikā iepazīstot Balvu pilsētas centru.

Uzvarētājs vecākajā zēnu grupā jaunsargs Jānis Pujāts, kas 6,1 km distancē 18 kontrolpostēnus atrada visātrāk (48 minūtēs un 39 sekundēs), pēc balvas saņemšanas atzina, ka distance bijusi dinamiska, ļāvusi daudz uzzināt. Uzvarēt «Vējiņu kausā» 19 gadu vecajam puisim palīdzējusi viņa ilggadējā aizraušanās ar orientēšanās sportu, un tieši jaunsargos viņam šis sports veids iepatīcies. Visi seši pirmo vietu ieguvēji pa vecuma grupām balvā saņēma ceļotāja mugursomu, otrās vietas ieguvēji — priemusu, bet trešās — galvas lukturi.

Interesentiem neatkarīgi no vecuma un dzimuma bija iespēja piedalīties «Vējiņu kausa» atvērtajā posmā, kur 17 kontrolpunkti bija jāatrod 4 km distancē.

Sacensību rīkotājs biedrība «PRO. ini» jau desmit gadus Balvu novadā nodarbojas ar aktīvu brīvā laika pasākumu organizēšanu jauniešiem dabā. Viens no biedrības galvenajiem darbības virzieniem ir orientēšanās sacensības, kurās šogad izdevies pulcināt vairāk nekā 1000 cilvēku. «Mūsu mērķis ir atklāt jauniešiem īstu, dzīvu pasauli ārpus datora vai telefona robežām. Manuprāt, mūsdienās cilvēkiem pietrūkst patiesu emociju, bet orientēšanās sacensības, kad izdodas vai tieši otrādi — neizdodas atrast meklēto, rada azartu un patiesas emocijas,» saka Ingūna Andersone, «PRO. ini» valdes locekle un «Vējiņu kausa» izcīņas organizētāja.

No Latvijas mēroga pasākuma pērn Cēsīs šogad «Vējiņu kausa» orientēšanās sacensības ieguvušas Baltijas vērēnu. Organizatori ir pārliecināti, ka nākamgad sacensības būs vēl plašāk apmeklētas.

Kopš Latvijas neatkarības atgūšanas Austrālijā dzīvojušie Aina un Jānis Vējiņi finansiāli un idejiski atbalstīja Latvijas armijas un Zemessardzes atjaunošanu. Kopš 1999. gada Vējiņi pievērsās arī Jaunsardzes

kustības atbalstam, tā uzsverot, cik svarīga ir jaunatnes patriotiskā audzināšana. Lielākie Vējiņu projekti, kuros viņi iesaistīja arī citus Austrālijā dzīvojošos latviešus, ir palīdzības sniegšana pirmajām jaunsargu skolām Aizkrauklē, Jaunaglonā, Kazdangā un Apē. Labākā no skolām ik gadu saņēma Austrālijas latviešu ceļojošo vairogu — «Jaunsargu balvu», bet labākie jaunsargi — naudas balvas. Ar Vējiņu un Austrālijas latvieša Antona Rutkas materiālo atbalstu 2002. gadā tapa un Rīgas Doma baznīcā tika iesvētīts Jaunsardzes karogs.

Ainas un Jāņa Vējiņu idejas turpina īstenot viņu mazdēls Dāvids Vējiņš. Godinot patriotisko dzimtu, Rekrutēšanas un Jaunsardzes centrs 2014. gadā aizsāka jaunu tradīciju jaunsargiem — «Vējiņu kausa» izcīņu orientēšanās sportā. **ES**

Jaunsardzes 2. novada nodaļas jaunsargs Jānis Pujāts — uzvarētājs vecākajā zēnu grupā.

Pirms 25 gadiem notika Vācijas apvienošanās

Par šiem notikumiem vēsturnieks Normans Deiviss savā monumentālajā darbā «Eiropas vēsture» rakstīja, ka komunistiskā Vācijas Demokrātiskā Republika burtiski izkūpēja gaisā desmit nedēļu laikā. Tieši tik ilgs laiks bija nepieciešams, lai notiktu abu pēckara laikā sadalītās Vācijas daļu reālā apvienošanās valstī, kuru pazīstam tās šodienas robežās. Notika tas tieši pirms gadsimta ceturkšņa — 1990. gadā.

cita — visi rietumvalstu aicinājumi demokratizēt komunistisko iekārtu Vācijas Demokrātiskajā Republikā un vismaz uzsākt abu Vāciju un abu Berlīnes daļu apvienošanas procesus tika bremzēti.

20. gadsimta 80. gadu beigās Eiropā pienāca pārmaiņu laiks. Jau šīs desmitgades vidū kontinenta austrumos viens pēc otra sāka brukt padomju impērijas satelītvalstu politiskie režīmi un arī pašā Padomju

Maskavas varai kontinenta austrumu valstīs, kā arī pieaugot pretkomunistiskajam noskaņojumam «demokrātiskajā» Vācijas daļā. 1989. gada rudenī sabiedrības spiediena rezultātā savu posteni pameta ilggadējais komunistiskās Vācijas vadonis Ērihs Honekers, savukārt Vācijas Federatīvās Republikas valdības vadītājs kanclers Helmūts Kols uzsāka aktīvu darbību, lai notiktu abu vācu valstu apvienošana. Padomju Savienība tās līdera M. Gorbačova personā solīja šajā procesā neiejaukties, kaut gan VDR joprojām atradās padomju bruņotie spēki. Tālāk sekoja jau minētās desmit nedēļas, kuru laikā «Vācijas Demokrātiskā Republika izkūpēja gaisā»: 9. novembrī abu Berlīnes pušu iedzīvotāji ar lielu entuziasmu nojauca «Berlīnes mūri», VDR robežsargi uz to mierīgi noskatījās. VDR jaunā valdība bija pilnīgi zaudējusi vēlmi pret kaut ko cīnīties un faktiski bez ierunām piekrita visām Rietumvācijas līderu prasībām abu Vāciju apvienošanas jautājumos. 1990. gada 18. maijā Bonnā abu Vāciju vadītāji parakstīja līgumu par vienotas ekonomiskās telpas izveidošanu. No 1. jūlija VDR teritorijā tika ieviesta Rietumvācijas marka kā vienīgais maksāšanas līdzeklis. VDR teritorijā sāka darboties Rietumvācijas politiskās partijas. 31. augustā parakstītais līgums par abu Vāciju apvienošanu vienā valstī paredzēja, ka juridiski VDR tiek iekļauta VFR sastāvā, abu vācu zemju apvienošanu veicot uz šīs valsts tiesiskajiem pamatiem. 1990. gada 3. oktobrī, kad notika abu Vācijas pušu apvienošana, atzīmē kā nacionālos svētkus — Vācu vienotības dienu. Šajā dienā viens no redzamākajiem «aukstā kara» simboliem — padomju satelītvalsts Vācijas Demokrātiskā Republika — pārstāja eksistēt.

Sagatavojis **Juris Ciganovs, Dr. hist.**

Foto — no interneta vietnēm.

Pēc Otrā pasaules kara beigām Vāciju kā karā zaudējušu un sabiedroto (Amerikas Savienotās Valstis, Lielbritānija, Francija un Padomju Savienība) priekšā kapitulējušu valsti okupēja sabiedroto bruņotie spēki un teritoriju sadalīja četrās okupācijas zonās. Līdzīgi bija sadalīta arī Berlīne. Lielbritānijas, ASV un Francijas okupācijas zonās 1949. gadā tika proklamēta Vācijas Federatīvā Republika (VDR), savukārt Padomju Savienība savā okupācijas zonā izveidoja komunistisku «kabatas» valsti — Vācijas Demokrātisko Republiku. Kā izrādījās, tā nebija tikai vācu zemju fiziska sadalīšana, jo abu Vāciju robeža gandrīz uz pusgadsimtu (jeb kā to nosauca britu politiķis Vinstons Čērčils — «aukstā kara» laiku) kļuva arī par Eiropas sadalījuma līniju, kas nošķīra Rietumu demokrātijas no PSRS ietekmes sfērā esošās Austrumeiropas komunistiskajiem režīmiem. Ne velti tieši Berlīni sadalošā dzelzsbetona siena («Berlīnes mūris») kļuva par aukstā kara simbolu. Lai arī vārdos visi padomju līderi it kā iestājās par abu Vācijas apvienošanu, tomēr realitāte bija pavisam

Savienībā sākās demokratizācijas procesi, kurus pasaule vēlāk iepazīna kā «pārkārtošanos» un «atklātību», ko saistīja ar tā laika padomju līdera Mihaila Gorbačova vārdu. Viņa loma padomju politiskās sistēmas sabrukumā nav maza, taču to mēdz pārspīlēt. Komunisma kraham ir daudz citu iemeslu: politisku, ekonomisku un arī sociālu. Abu Vāciju apvienošanās kļuva iespējama, mazinoties

Sveic vienu no vecākajiem Latvijas zemessargiem

7. oktobrī kupli sveicēju pulki devās uz Ciblas novada Zvirgzdenes pagastu, kur ļoti ievērojamu jubileju — 90. dzimšanas dienu — svinēja pagasta iedzīvotājs Jevgeņijs Kivrāns. Jubilāru sveica arī Zemessardzes 32. kājnieku bataljona pārstāvji, jo Jevgeņijs Kivrāns ir Zemessardzes veterānu apvienības aktīvs dalībnieks. Bataljona veterānu apvienības vadītājs ZS virsseržants Antons Cauņa un personālsastāva nodaļas speciāliste štāba virsseržante Valentīna Kaša, apsveicot veterānu, pasniedza viņam apbalvojumu — Zemessardzes 32. kājnieku bataljona krūšu zīmi «Sorgoj Latviju».

Jevgeņijs Kivrāns savu dzīvi saistījis ar Zemessardzi 1992. gada 28. jūlijā. Viņš piedalījies militārajās mācībās, robežas apsardzībā, dabas stihiju seku likvidēšanā — visur, kur Latvijas valstij bija nepieciešama zemessargu palīdzība. Ciemiņus Jevgeņijs Kivrāns sagaidīja, tērpies karavīra formas tērpā, ko šūdinājis par saviem līdzekļiem.

Pirmo reizi ņemt rokās ieroci Jevgeņijam Kivrānam nācās Otrā pasaules kara laikā, kad 1944. gadā viņu mobilizēja padomju armijā. Frontē viņš tika ievainots.

Atmodas gados Jevgeņijs iestājās Tautas frontē. Cienījamā veterāna darba mūžs aizvadīts ceļubūves uzņēmumā. Kopta arī sava saimniecība.

Šobrīd Latvijas Zemessardzes veterānu apvienībā ir vairāk nekā 960 dalībnieki un vairāki no viņiem ir ļoti cienījamā vecumā. Apvienības vadītājs Ilgvars Baumanis uzsver šo cilvēku nozīmību, jo viņi vienmēr

ir bijuši iedvesmojošs paraugs sabiedrībai: «Viņi bija tie, kas deviņdesmito gadu sākumā stājās Zemessardzē, lai veidotu neatkarīgu Latvijas valsti. Toreiz viņi riskēja ar daudz ko, bet vienalga — gāja un darīja!»

Sagatavojuši **Diāna Selecka**,
2. ZSN sabiedrisko attiecību speciāliste.
Foto — no J. Kivrāna personiskā arhīva.

Labākā raksta un foto balva

No 29. septembra līdz 2. oktobrim Vācijas galvaspilsētā Berlīnē notika Eiropas Militārās preses asociācijas kongress, kas tika veltīts 25. gadskārtai kopš Vācijas apvienošanas.

Kongresā, kā ierasts, Latviju pārstāvēja militārais žurnāls «Tēvijas Sargs».

Eiropas Militārās preses asociācijas kongresa kopsapulcē katru gadu tiek apbalvoti militārās preses izdevumu gada labākā raksta un labākā foto autori, kā arī redakcijas, kas pārstāv izdevumus, kur raksti un foto ir publicēti.

Tika izvērtēti divpadsmit raksti no sešiem žurnāliem un 62 fotoattēli no septiņiem žurnāliem. Asociācijas balvu par labāko rakstu saņēma Láslo Feits (*László Feith*) no Ungārijas — viņa raksts «Ziemassvētku pamiers. Dzīvo un ļauj dzīvot» publicēts Ungārijas militārajā žurnālā «*Magyar Honvéd*».

Balva par labāko fotogrāfiju otro reizi tika piešķirta Latvijas militārajam žurnālam «Tēvijas Sargs», kas atkārtoja 2013. gada sasniegumu, kad balvu par labāko foto saņēma Gatis Indrēvics. Šogad labākās fotogrāfijas autors ir lietuvietis Raimunds Kaunietis. Fotogrāfija uzņemta Mali, kad pie Latvijas kontingenta šā gada vasarā viesojās žurnāla «Tēvijas Sargs» pārstāvji.

No 15. līdz 16. oktobrim Rīgā norisinājās ikgadējā NATO resursu politikas konference, kuru organizēja NATO sadarbībā ar Aizsardzības ministriju. Konferencē piedalījās vairāk nekā 150 dalībnieki no NATO institūcijām un dalībvalstīm.

Konferenci atklāja NATO Transformācijas pavēlniecības štāba priekšnieka vietnieks ģenerālmajors Gžegožs Sodolskis un aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis. Konferences dalībniekus uzrunāja Aizsardzības ministrijas valsts sekretārs Jānis Garisons.

«Kā nelielas NATO dalībvalsts aizsardzības ministrs es labi apzinos, cik sarežģīti ir rast efektīvus un reālus spēju veicināšanas risinājumus. Latvija ir apņēmusies palielināt savu aizsardzības budžetu un sasniegt 2% no IKP līdz 2018. gadam. Jau nākamgad aizsardzības budžets tiks palielināts par 40%. Lielākā daļa finansējuma tiks tērēta kapitālizdevumiem un karavīru skaita palielināšanai,» uzsvēra R. Bergmanis.

Ģenerālmajors G. Sodolskis uzsvēra, ka valstīm jādodomā, kā efektīvāk izmantot ierobežotos resursus, koncentrējoties uz kolektīvo aizsardzību.

Resursu politikas konferencē diskutēja par mūsdienu stratēģisko drošības vidi, NATO kopējo militāro spēju attīstību un finansēšanu. Konferencē pārsprieda arī NATO Gatavības rīcības plāna finansēšanu, Velsas samita lēmumu īstenošanu, dalībvalstu aizsardzības budžetu palielināšanu un gatavošanos 2016. gada Varšavas samitam.

NATO resursu konferences mērķis ir veicināt dalībnieku informētību un izpratni, kā arī sniegt iespēju apmainīties ar viedokļiem un idejām, ko būtu vērtīgi izmantot NATO lēmumu pieņemšanas gaitā. NATO resursu konference norisinās ik gadu, un to rīko sadarbībā ar kādu no dalībvalstīm. Iepriekšējā konference norisinājās Albānijā.

Būt kopā, ne tikai pildot dienesta

Līga Lakuča

Foto — Ēriks Kukutis.

Militārais motoklubs «Patrioti» tika nodibināts šā gada 13. aprīlī, un to veido profesionālā dienesta karavīri, zemessargi, kā arī atvaļinātie karavīri. «Patrioti» ar dažādām motoaktivitātēm veicina sabiedrības interesi par Latvijas karavīriem, bruņotajiem spēkiem un to vēsturi, kā arī uzrunā Latvijas patriotiski noskaņotos pilsoņus, aicinot sniegt savu ieguldījumu Latvijas valsts aizsardzībā un izvēlēties dienestu Zemessardzē vai NBS.

Sarunā ar «Tēvijas Sargu» piedalās pieci motokluba pārstāvji: motokluba prezidents Kaspars Miezītis, mācās Baltijas aizsardzības koledža (BALTDEFOL) Tartu, pirms tam dienējis Zemessardzes štāba G4 pārvaldē; motokluba valdes pārstāvji — vecākais zemessargs Artis Ozols, dien Zemessardzes 19. nodrošinājuma bataljonā; atvaļināts kapteinis Intars Vaščenkovs, pēdējā dienesta vieta — Mācību vadības pavēlniecība; Kaspars Lindbergs, mācās BALTDEFOL, pirms tam dienējis NBS Apvienotā štāba J-3/5/7 departamentā; Ģirts Pintāns, mācās BALTDEFOL, iepriekšējā dienesta vieta — NBS Apvienotā štāba J-3/5/7. Motokluba valdē aktīvi darbojas arī Aivars Ronis, kas dien ZS štāba G-4 pārvaldē.

— Cik plaši motoklubā ir pārstāvēti visi bruņoto spēku veidi?

— Šobrīd esam vairāk nekā 50 biedri, mūsu vidū ir gan atvaļinātie karavīri, gan zemessargi un profesionālā dienesta karavīri. Mūsu motoklubā visi biedri ir dienējuši vai dien Nacionālajos bruņotajos spēkos (NBS). No NBS motoklubā ir pārstāvēti visi spēku veidi.

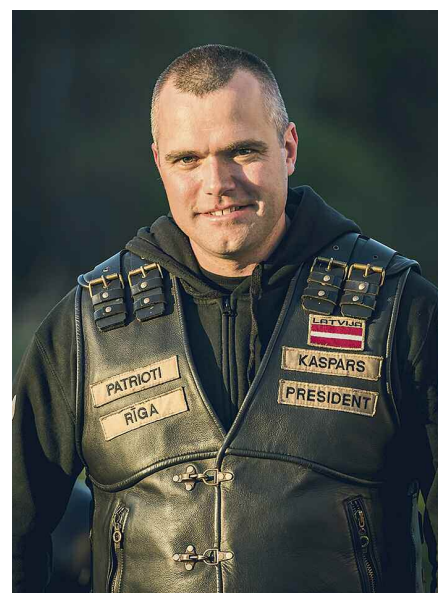
— Jāmin, ka mūsu motoklubā biedri netiek dalīti pēc dienesta vietas vai pakāpēm, tādējādi tiek veicināta saliedētība gan biedru, gan visu bruņoto spēku vienību starpā.

— Kādi ir noteikumi, lai tiktu uzņemts jūsu motoklubā?

— Karavīram ir jābūt vismaz trīs gadu izdienai bruņotajos spēkos, Zemessardzē. Ja trīs gadu izdienas nav, bet karavīrs dienot aktīvi piedalās mācībās un dienesta uzdevumu izpildē, valde var lemt par biedra uzņemšanu motoklubā ātrāk, nekā noteikts statūtos. Civilajiem darbiniekiem, kas strādā NBS un vēlas iestāties mūsu motoklubā, ir jāizvēlas dienests Zemessardzē, šādā gadījumā NBS nostrādāto laiku valde vērtē kā līdzvērtīgu karavīra izdienai.

— Kā radās doma dibināt šādu klubu?

— Šāda doma tika apspriesta starp karavīriem motobraucējiem jau diezgan ilgu laiku. Viss aizsākās 2011. gadā, kad vairāki no mums, atrodoties starptautiskajā operācijā Afganistānā, apsprieda domu par šāda

motokluba dibināšanu. Taču līdz motokluba statūtu izstrādei un pirmajai karavīru motobraucēju sanāksmei pagāja vēl četri gadi. Līdz šim brīdim daudzi karavīri bija piedalījušies dažādās aktivitātēs, pārstāvēt citas Latvijas motoorganizācijas. 2015. gada 13. aprīlī tika parakstīti izstrādātie statūti un nolemts dibināt militāro motoklubu «Patrioti». Var teikt, ka tā bija karavīru grupa, kas šo ideju īstenoja dzīvē.

— Jūsu klubam ir iespaidīgs logo. Kā tas tapa?

— Sākotnēji karavīri motobraucēji izstrādāja iespējamās kluba logo variantus, pavisam divdesmit septiņus. No visiem

uzdevumus

variantiem par atbilstošāko un visiem pieņemamāko balsošanas rezultātā tika atzīts Arta Ozola izstrādātais logo.

— Mūsu motokluba emblēma ir veidota no vairākiem atsevišķiem simboliem un uzrakstiem, kuri kopā attēlo motokluba piederību Latvijai un karavīru sabiedrībai. Tā uzsver karavīru raksturīgās iezīmes — spēku, drosmi, profesionalitāti, patriotiskumu un pašaieliedziību. Emblēmā ietvertais senlatviešu karavīra zobens un starpkaru Latvijas armijā izmantotā šautene «*Lee-Enfield*» simbolizē karavīru gara pēctecību cauri paaudzēm. Ozollapu zari abās emblēmas pusēs simbolizē vīrišķīgumu, spēku un sīkstumu. Stilizētais sarkanbaltsarkanais vairodziņš norāda uz piederību Latvijai un ir uztverams kā vēsturisks latviešu karavīru simbols. Berete simbolizē mūsdienu karavīrus un to piederību militārajām vienībām. Beretes kokardē trīs zvaigznes simbolizē brīvību un vēsturiskos Latvijas novadus. Galvaskauss uz stilizētā sarkanbaltsarkanā vairodziņa atgādina karavīra zvēresta būtību, ka katram karavīram jābūt gatavam ziedot savu dzīvību Latvijas tautas labā, saglabājot uzticību līdz nāvei.

Arī motokluba nosaukums no desmit iespējamajiem variantiem tika noteikts balsojot.

— Vai jūs sadarbojaties ar citiem motoklubiem?

— Mēs neesam Latvijas Motokluba asociācijas motoklubs, bet gan atsevišķa

organizācija — Latvijas Militārais motoklubs. Starptautiski šādus klubus pieņemts apzīmēt kā *Military Motorcycle Club*, saīsinājumā — *MMC*. Neskatoties uz to, ka esam atsevišķa organizācija, mēs respektējam Latvijas Motokluba asociāciju un visu Latvijas motokluba hartu, jo daudz patriotiski noskaņotu Latvijas motobraucēju ir viņu rindās.

Šobrīd mēs tikai uzsākam sadarbības izveidi ar citiem Latvijas un ārvalstu motoklubiem. Mums ir bijušas tikšanās un kopēji izbraucieni ar motokluba «*Perkūnas MC*» no Lietuvas un «*Kaitseliit*» moto vienību no Igaunijas, kas apvieno karavīrus motobraucējus. Ir arī uzsāktas sarunas ar Lielbritānijas militāro motokluba «*Patriots*» un «*Combat Veterans Motorcycle Association*» pārstāvjiem no ASV.

— Kāpēc karavīri izvēlas dibināt motoklubus?

— Skatoties starptautiski uz motokluba tapšanas vēsturi, varam secināt, ka lielu daļu motokluba ir veidojuši militāro vienību pārstāvji. Motoklubos parasti ir noteikta hierarhija, līdzīgi kā militārajās vienībās. Katrs motoklubs nāk ar savu vēstījumu sabiedrībai, un tāds ir arī mūsu motoklubam. Mūsu vēlme ir patriotiski orientētus Latvijas pilsoņus piesaistīt Latvijas armijai gan profesionālajā dienestā, gan Zemessardzē.

— Kāpēc tieši motobraukšana uzrunā karavīrus, kas tajā visā ir īpašs?

— Karavīra profesijā — vai mēs esam starptautisko operāciju rajonos vai dienestā tepat Latvijā — pastāv paaugstināta riska un atbildības faktors, līdzīgi kā tas ir ar motobraukšanu. Braucot ar motociklu, arī ir jāreķinās ar riska un atbildības faktoru. Iespējams, tieši tas piesaista karavīrus sēsties uz motocikla, baudīt braucienu un gūt pozitīvas emocijas.

— Tāpat kā bruņotajos spēkos jebkurā vienībā, arī motoklubā ir izteikta komandas darbība, valda komandas gars un vienotība, kas apvieno visus šos cilvēkus. Turklāt motoklubā jebkurš biedrs iegūst lielāku priekšstatu par Latvijas vēsturi, svarīgām Latvijas armijas aktivitātēm un notikumiem, iepazīstoties arī ar cilvēkiem no citām Latvijas patriotiskajām organizācijām. Papildus mūsu motokluba pārstāvji sniedz savstarpēju palīdzību motociklu remontā un ekspluatācijā.

— Jums bija valdes sēde. Kādas aktualitātes apspriedāt?

— Jautājumi bija dažādi. Pārskatījām šajā sezonā paveikto. Sezonu noslēdzot, varam teikt, ka esam piedalījušies 15 interesantos motopasākumos. Viens no aktuālākajiem uzdevumiem bija jauno biedru uzņemšana.

Motokluba valde regulāri saņem pieteikumus, kuros ir pausta vēlme kļūt par mūsu motokluba biedriem. Šoreiz motokluba valdē izskatījām trīs jauno biedru pieteikumus. Noskaidrojām jauno pārstāvju skatījumu uz dalību motoklubā un viņu patriotisko stāju.

— Kāds būtu jūsu novēlējums un aicinājums tiem, kuri, izlasot šo interviju, vēlētos iesaistīties jūsu klubā?

— Ir tāds teiciens: «Vienotībā ir spēks.» Arī mums, patriotiski noskaņotiem Latvijas karavīriem, jābūt saliedētiem ne tikai dienestā, bet arī ārpus tā. Piemēram — motokluba vidē, nesot Latvijas armijas vārdu sabiedrībā.

— Ja kādam no karavīriem motobraucējiem rodas interese, vēlme iestāties mūsu motoklubā vai piedalīties kādā no mūsu organizētajiem pasākumiem, iesakām sazināties ar mums pa e-pastu (mmcpatrioti@inbox.lv) vai piezvanīt kluba prezidentam vai kādam no valdes pārstāvjiem (sīkāka informācija pieejama mūsu mājaslapā www.mmcpatrioti.lv).

Karavīri ir aizņemti ar dienesta pienākumiem, un ne vienmēr viņiem ir iespēja pavadīt pietiekami daudz laika kopā ar ģimenēm. Mūsu motokluba darbība ir vienojoša aktivitāte, jo izbraukumu pasākumi (iespēju robežās) notiek kopā ar ģimenēm. Biedru dalība mūsu motokluba pasākumos ir balstīta uz brīvprātības principu.

— Vai motoklubs saņem kādu atbalstu no bruņotajiem spēkiem?

— NBS komandieris ir paudis atbalstu mūsu aktivitātēm un ir gandarīts, ka mēs pārstāvam bruņotos spēkus arī motobraucēju vidē. Tā ir brīva karavīru iniciatīva, un resursi, kas tiek izmantoti visās mūsu aktivitātēs, nāk no motokluba biedriem.

— Ar savu darbību mēs atbalstām arī pasākumus, kas saistīti ar Latvijas militāro vēsturi, Latvijas leģionāru un nacionālo partizānu cīņām. Mums ir izveidojusies sadarbība ar Latviešu strēlnieku apvienības Liepājas nodaļu, ar Latviešu virsnieku apvienību un Latvijas Kara muzeju.

— Šobrīd domājam par kopīgām aktivitātēm ar citiem motoklubiem, kurās tiktu pausts atbalsts Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem un visiem Latvijas karavīriem.

— Nobeigumā vēlētos teikt, ka mēs varam būt savas tēvzemes patrioti, un tādi mēs noteikti esam. Mēs pārstāvam Latvijas bruņotos spēkus un nesam Latvijas vārdu pasaulē. **LB**

Informācija par militārā motokluba «*Patrioti*» aktivitātēm mājaslapā www.mmcpatrioti.lv.

VAI ATCERIES...?

Sarkani dzeltenas lapas sedz laukus, mežus un pat ielas pilsētās. Zem mūsu kājām čaukstot, tās atgādina par kārtējā gada noslēguma tuvošanos. Gaisā virmojošais rudens aromāts liek atcerēties Latvijas bagātības, mūsu valsts dārgumus un to sargātājus.

Tuvojas gada noslēgums, tuvojas Latvijas dzimšanas diena. Kā varam novērtēt šī gada sniegumu? — aktīva sadarbība ar sabiedroto vienībām, aktīvs dažādu līmeņu mācību laiks. Īpaši sekojam līdz citās zemēs esošo militāro konfliktu norisei. Mierinām tuviniekus,

skaidrojot mūsu profesionālās spējas. Jūtam jauno cilvēku pastiprinātu vēlmi šajā laikā dot savu ieguldījumu un tāpēc veram plašāk Nacionālo bruņoto spēku durvis.

Apzinoties militāro konfliktu nespēju noklust, apzinoties jauno cilvēku vēlmi turēt mieru un sargāt mūsu zemi — apzināsimies arī to karavīru drošsirdīgo sniegumu, kuri zaudējuši dzīvību starptautiskajās operācijās, nodrošinot Latvijas ieguldījumu miera uzturēšanai pasaulē.

Virsleitnants Olafs Baumanis

Dižkareivis Vitālijs Vasiljevs

Dižkareivis Gints Bleija

Dižkareivis Edgars Ozoliņš

Dižkareivis Andrejs Merkuševs

Kaprālis Dāvis Baltābols

Seržants Voldemārs Anševics

Dienvidkorejā Latvijas komanda izcīna četras medaļas

No 2. līdz 12. oktobrim Dienvidkorejā, Mungjonā norisinājās Starptautiskās militārās sporta asociācijas (CISM) organizētās 6. pasaules karavīru sporta spēles. Sacensībās piedalījās 8700 dalībnieki no 110 valstīm, tai skaitā 23 karavīri un zemessargi no Latvijas bruņotajiem spēkiem. Sacensības norisinājās 24 sporta veidos, un Latvijas sportisti piedalījās septiņos sporta veidos: orientēšanās disciplīnā, militārajā piecīņā, šaušanā, modernajā piecīņā, brīvajā cīņā, džudo un vieglatlētikā. Latvijas sportisti bija starp tiem 58 valstu sportistiem, kuri izcīnīja medaļas. Orientistu izcīnītās divas sudraba un divas bronzas medaļas iegūto medaļu kopvērtējumā Latviju ierindoja 42. vietā.

Vecākā zemessardze Aija Skrastiņa izcīnīja 3. vietu vidējās distancēs orientēšanās sacensībās. Uzvarētajai no Krievijas viņa zaudēja divas minūtes un trīs sekundes. Šajā disciplīnā 6. vietu izcīnīja zemessardze Laura Viķe (+4:47), bet leitnante Elīna Kārklīņa, ierindojās 36. vietā no 60 finišu sasniegušajām sportistēm.

Vīriešu orientēšanās sacensībās 11. vietu izcīnīja zemessargs Edgars Bertuks, bet zemessargs Mārtiņš Sirmāis un vecākais zemessargs Andris Jubelis ieguva attiecīgi 20. un 22. vietu. Zemessargs Artūrs Pauliņš un leitnants Artjoms Rekuņenko tika diskvalificēti.

Garās distancēs orientēšanās sacensībās 3. vietu izcīnīja zemessardze Laura Viķe. No uzvarētājas Krievijas pārstāves viņa atpalika par piecām minūtēm un 40 sekundēm. Savukārt vecākā zemessardze Aija Skrastiņa ierindojās augstajā piektajā vietā, atpaliekot vēl par 53 sekundēm, bet leitnante Elīna Kārklīņa ieņēma 27. vietu. 15 komandu vērtējumā sievietes izlase ieguva sudraba medaļu. Komandu vērtējumā summēja trīs labākos rezultātus kā vidēji, tā arī garajā distancē.

Vīriešu orientēšanās sacensībās garajā distancē vecākais zemessargs Andris Jubelis izcīnīja 5. vietu, zemessargs Artūrs Pauliņš ieņēma 20. vietu, zemessargs Mārtiņš Sirmāis — 27. vietu, zemessargs Edgars Bertuks — 30. vietu, bet leitnants Artjoms Rekuņenko — 54. vietu. Orientēšanās sacensībās sieviešu komanda, kurā startēja leitnante Elīna Kārklīņa, vecākā zemessardze Aija Skrastiņa un zemessardze Laura Viķe, izcīnīja 2. vietu stafetes sacensībās.

Modernās piecīņas sportists kaprālis Deniss Čerkovskis, lai arī pirms tam kvalificējās finālā, finālsacensībās palika 34. vietā, kopā iekrājot 1232 punktus. Visaugstvērtīgāko rezultātu sportists sasniegja paukošanā, kur ar 204 punktiem ieņēma 23. vietu. Modernās piecīņas sportisti kaprāle Jeļena Rubļevska un kaprālis Deniss Čerkovskis jauktās stafetes sacensībās palika 10. vietā. Peldēšanas sacensībās viņi uzrādīja sliktāko rezultātu no 12 izlasēm, paukošanā labāko, jāšanā — sesto rezultātu, bet apvienotajā skriešanas un šaušanas disciplīnā Latvijas komanda atkal bija pēdējā.

Piecas dienas ilgušajās sacensībās militārajā piecīņā dižkareivis Dainis Stepe izcīnīja 33. vietu. Ar izcīnīto ceturto vietu šķēršļu joslā (4. labākais rezultāts) un 8 km krosa disciplīnā viņš no 69. vietas pacēlās uz 33. vietu kopvērtējumā. Kapteinis Māris Ābele sacensībās izcīnīja 53. vietu, seržants Aleksejs Orlovs — 99. vietu, bet kapteinis Oskars Blaus ierindojās 102. vietā. Sacensībās startēja 142 sportisti. Komandu vērtējumā Latvijas sportisti ierindojās 12. vietā no 26 valstīm. Latvijas militārās piecīņas komanda, kurā startēja kapteinis Oskars Blaus, kapteinis Māris Ābele, dižkareivis Dainis Stepe un seržants Aleksejs Orlovs, izcīnīja 13. vietu šķēršļu joslas stafetē.

Sacensībās sievietēm ātršaušanā ar pistoli no 25 metru distancēs zemessardze Inga Eizengrauda ieņēma 34. vietu. Pirms tam kvalifikāciju šajās sacensībās nepārvarēja zemessardze Ieva Sīmsone un zemessardze Laila Pētersone. Komandu vērtējumā Latvija ierindojās 13. vietā no 16 valstīm. Militārajā ātršaušanā ar pistoli 25 metru distancē zemessardze Inga Eizengrauda ieņēma 43. vietu 46 dalībnieču konkurencē. Šāvējs zemessargs Dainis Upelnieks ieņēma 22. vietu apaļajā stenda šaušanā, piecās sesijās iekrājot 114 punktus.

Brīvajā cīņā 9. vietu izcīnīja dižkareivis Andris Ozoliņš-Ozols, kas svara kategorijā līdz 86 kilogramiem guva uzvaru pirmajā cīņā, bet pēc tam piedzīvoja zaudējumu gan ceturtdaļfinālā, gan gandarījuma turnīra pirmajā duelī.

Džudiste kapteine Linda Circene, kas startēja svara kategorijā līdz 57 kilogramiem, izstājās pēc pirmās cīņas.

Vieglatlētikas sacensībās zemessargs Jānis Razgalis 800 metru skrējienā tika pusfinālā (rezultāts 1:55.05), bet nekvalificējās finālā, savukārt 1500 metru distancē ar rezultātu 3:58.30 ieguva 16. vietu un arī nekvalificējās finālā.

Paukošanā ar špagu Latvijas pārstāve kaprāle Jeļena Rubļevska apakšgrupu turnīrā no sešām cīņām uzvarēja piecās un kvalificējās izslēgšanas cīņām. Astotdaļfinālā Jeļena Rubļevska ar rezultātu 15:5 uzvarēja Luksemburgas sportisti Lisu Fautšu, bet ceturtdaļfinālā Jeļena ar rezultātu 9:15 zaudēja Evai Nelipai no Polijas. Kopvērtējumā kaprālei Jeļenai Rubļevskai 5./8. vieta 31 dalībnieču konkurencē.

7. pasaules karavīru sporta spēles notiks 2019. gadā Ķīnā.

Sagatavojusi NBS Sporta kluba FSSN vec. apmācības instruktore kaprāle Ilze Volframa.

Pēc apvienošanās 2015./2016. gada sezonā ASK/LSPA handbola virslīgas komandā spēlēja profesionālie dienesta karavīri, zemessargi un studenti.

ASK/LSPA pirmajā mājās spēlē uzvarēja Ludzas «Latgols» ar rezultātu 28:23.

Foto — Haralds Filjopovs.

Jubilejas mūsu brīvības simboliem

Rīgas Brāļu kapi

Diviem mūsu valsts simboliem šogad ir ievērojamas jubilejas. Latvijas galvaspilsētā esošajiem Rīgas Brāļu kapiem šogad aprit simts gadu kopš to ierīkošanas. Mūsdienās Rīgas Brāļu kapi ir viens no Eiropas sakrālās mākslas lielākajiem pieminekļiem. Radīti kā Pirmā pasaules kara un Latvijas Republikas Neatkarības karā kritušo karavīru memoriālais ansamblis, Rīgas Brāļu kapi jau sen ir pārauguši savu svētnīcas nozīmi un uzskatāmi par vienu no valsts neatkarības simboliem līdzās karogam, ģerbonim un valsts himnai. Ne velti vēstures traģisko notikumu gaitā Latvijas tautai šis klusais Rīgas nostūris ar Mātes Latvijas tēlu bija un ir atgādinājums par mūsu valsts sākotni, kad tā tika izcīnīta ar ieročiem rokās. Rīgas Brāļu kapi ir atgādinājums un cerība, ka sapnis par brīvību nav zudis un nekad nezudīs. Naidīgās varas centās šo brīvības simbolu izmantot savā labā, iesaistot šo latviešu tēlniecības un arhitektūras šedevru mums svešās ideoloģiskās «spēlēs», taču visu okupāciju laikā latviešu tauta Rīgas Brāļu kapus uztvēra tikai kā neatkarīgajai Latvijai piederīgus.

Rīgas Brāļu kapu aizsākums meklējams 1915. gada rudenī. Krievijas Impērija bija iesaistījies Pirmajā pasaules karā, un kara vētras šajā gadā bija skārušas arī Latvijas zemi. Vācu karaspēks jau bija ieņēmis Kurzemi un Zemgali un tuvojās Rīgai. 1915. gada vasarā Krievijas ķeizara valdība atļāva dibināt latviešu strēlnieku bataljonus — pirmās mūsu tautas nacionālās karaspēka vienības. Latviešu sabiedrisko un politisko darbinieku aicinājumam «Pulcējaties zem latviešu karogiem!» atsaucās desmitiem tūkstošu latviešu brīvprātīgo. Krievijas Impērijas armijas sastāvā tika izveidoti astoņi latviešu strēlnieku bataljoni. Daļai no šiem bataljoniem ugunskristības notika jau 1915. gada oktobrī Tīrelpurva rajonā, un tieši tur, netālu no vietas, kur šodien atrodas «Ziemassvētku kauju piemiņas muzejs «Mangali»», latviešu vienībām nācās zaudēt pirmos kritušos. Šos trīs latviešu strēlniekus (J. Timmu, A. Stūri un J. Gavenasu) apglabāja Rīgas pilsētas valdes vēl iepriekš karavīru apbedījumiem paredzētajā speciālajā teritorijā starp pilsētas Meža kapiem un Vecāķu dzelzceļu — tas arī bija aizsākums tagadējiem Rīgas Brāļu kapiem. Šiem pirmajiem trim kritušajiem sekoja vēl daudzās citās vietās Pirmā pasaules karā kritušo latviešu strēlnieku apbedīšana. 1916. un 1917. gadā kaujās kritušo skaits pieauga, tāpēc iepriekš

ierādīto kapu teritoriju vairākkārt palielināja, līdz 1917. gada beigās tā ieguva pašreizējo ap 90 hektāru lielo platību. Rīgas Brāļu kapu pirmo iekārtojuma plānu pēc Latviešu strēlnieku bataljonu organizācijas komitejas lūguma bija izstrādājis toreizējais pilsētas dārzu direktors daiļdārznieks Andrejs Zeidaks. Kopumā Rīgas Brāļu kapos ir apbedīti 829 zināmi un 148 nezināmi Pirmajā pasaules karā kritušie latviešu strēlnieku bataljonu (vēlāk pulku) karavīri.

Latvijas valsts dibināšanas un izcīnīšanas gados Rīgas Brāļu kapos tika guldīti arī daudzi no Neatkarības karā kritušajiem Latvijas armijas karavīriem, kuri ar savu dzīvību un asinīm bija sekmējuši mūsu neatkarīgās valsts brīvības izcīnīšanu. Uzreiz pēc Neatkarības kara beigām Latvijas valdībai bija nodoms šo kritušo karavīru atdusas vietu Rīgā izveidot par liela mēroga memoriālo ansamblī. Divdesmito gadu sākumā bija sarīkoti vairāki konkursi Rīgas Brāļu kapu iekārtošanai, un 1923. gadā Brāļu kapu komitejas valde pieņēma lēmumu, ka pie kapu ansambļa izveides ir jāstrādā tēlniekam Kārlim Zālem, ievērojot daiļdārznieka A. Zeidaka izstrādāto kapu plānojumu un piesaistot arhitektus Pēteri Federu un Aleksandru Birzenieku. Rīgas Brāļu kapu ansamblis būvēja no 1924. gada līdz 1936. gadam, kad tas ieguva mūsdienās pazīstamo izskatu. Pēc autoru ieceres, ieejot kapos, apmeklētājs veic svētceļojumam līdzīgu gājienu, skatot virkni dziļi simbolisku ainavisku un alegorisku tēlniecības objektu. Izejot cauri vārtiem, kapu viesis nonāk 200 m garā liepu alejā. Liepu simbolika liek domāt par sievieti — māti, ligavu, māsu, kas gaida un cieš klusējot. Liepu alejas galā atrodas mūžīgās

uguns altāris, ko ieskauj ozoli, kas simbolizē vīru spēku. Aiz altāra izveidota atbalsta siena, aiz kuras atrodas plašs kapulauks ar rindās izvietotiem apbedījumiem ar smilšakmens plāksnītēm, kurās iekalts katra apbedītā varoņa vārds, uzvārds, dienesta pakāpe, dzimšanas un miršanas datums vai uzraksts «Nezināms». Ansamblī noslēdz sešus metrus augsta siena ar Latvijas apriņķu un pilsētu vēsturiskajiem ģerboņiem. Pie sienas atrodas četri senlatviešu karavīru tēli, kas simbolizē

Latvijas novadus — Kurzemi, Zemgali, Vidzemi un Latgali, bet tās centrā uz deviņus metrus augsta sienas masīva paceļas monumentāla figūra «Māte Latvija», kas noliekusi vainagu pār kritušajiem dēliem. Memoriāla veidošanā izmantots galvenokārt Allažu šūnakmens, taču lietots arī smilšakmens, plienakmens un Itālijas travertīns. Lai arī valdība Rīgas Brāļu kapu izveidei un iekārtošanai piešķīra zināmus naudas līdzekļus, tomēr galvenais finansējuma avots šo darbu veikšanai bija ziedojumi. Kopā lēšot, var uzskatīt, ka Rīgas Brāļu kapu iekārtošanas un izbūves darbi ir izmaksājuši ap divi miljoni latu.

1940. gada vasarā pēc brutālas militārās invāzijas Latvijas valsts zaudēja savu nacionālo neatkarību. Komunistiskās Padomju Savienības un nacistiskās Vācijas okupācijas rezultātā Latvijas zemes paverdzinātāji centās mazināt Rīgas Brāļu kapu kā nacionālās neatkarības simbola nozīmi. Vācu okupācijas laikā kritušo latviešu karavīru apbedīšanas ceremonijas bija ieturētas okupācijas režīmam labvēlīgas propagandas garā. Pēc Otrā pasaules kara padomju vara Rīgas Brāļu kapos apbedīja padomju bruņoto spēku kritušos un mirušos karavīrus.

Jebkuru cita veida pulcēšanos šajā vietā varēja uztvert kā vēšanos pret pastāvošo iekārtu, jo sanākt vienkopus Rīgas Brāļu kapos vienkārši bija aizliegts, tāpat kā degt svecītes, likt ziedus pie «nepareizajiem» apbedījumiem. Visi nacionālie simboli kapos tika iznīcināti. Lai arī vārdos padomju vara atzina Rīgas Brāļu kapu memoriālā kompleksa lielo kultūrvēsturisko nozīmi, tomēr realitātē līdz neatkarības atjaunošanai notika kapu vides degradācija. Padomju varas mērķis bija likt tautai aizmirst šo Latvijas brīvībai nozīmīgo vietu. Tomēr brīvvalstij svarīgos datumos tur parādījās svecītes, ziedi pie «Mātes Latvijas» skulptūras, cilvēki slepus nāca godināt varoņus, par kuriem bija lasījuši aizliegtās grāmatas.

Dziesmotās revolūcijas un Trešās atmodas laikā cilvēki devās uz Rīgas Brāļu kapiem, lai parādītu savu nacionālo stāju un apliecinātu atbalstu Latvijas neatkarības idejai. Pēc nacionālās neatkarības atjaunošanas Rīgas Brāļu kapi kļuva par valsts protokola oficiālo ceremoniju norises vietu. Valsts svētku un atceres dienās Rīgas Brāļu kapos apmeklēja oficiālas valsts amatpersonu delegācijas, valsts viesu oficiālās delegācijas un Latvijā akreditētais diplomātiskais korpuss. Rīgas Brāļu kapos ceremonijalajām norisēm izmanto arī dažādas Latvijas valsts institūcijas, jo īpaši Aizsardzības ministrija un Nacionālie bruņotie spēki. Rīgas Brāļu kapos piemiņas pasākumus rīko arī dažādas sabiedriskas organizācijas. Rīgas Brāļu kapi šodien ir sabiedrībai atvērta, publiska pulcēšanās vieta, Latvijas vēstures liecinieks un vēstures vēstītājs nākamajām paaudzēm.

Brīvības pieminekļa 80 gadi

Ari mūsu valsts neatkarības simbolam Brīvības piemineklim šogad aprit apaļa jubileja. Tieši pirms 80 gadiem — 1935. gada 18. novembrī — Rīgas centrā atklāja pieminekli ar uzrakstu tā pakājē «Tēvzemei un Brīvībai». Šis piemineklis bija iecerēts kā simbols mūsu tautai un valstij. Paša Brīvības pieminekļa ceļš uz tapšanu bija ilgs. Jau drīz pēc Neatkarības kara beigām, 1923. gadā, tika izsludināts konkurss Brīvības pieminekļa celšanai. Tas norisinājās vairākās kārtās, tomēr jau 1925. gadā valsts vadība bija spiesta atzīt, ka līdzekļu šādam monumēntam valsts budžetā nav (bija paredzēts, ka piemineklis nedrīkst izmaksāt vairāk kā 300 000 latu, ieskaitot autoru honorārus) un nepieciešams iesaistīt ziedotājus. Par monumenta celtniecību atbildīgā Brīvības pieminekļa celšanas komiteja 1929. gadā izplatīja paziņojumu, ka tiek sāкта ziedojumu vākšanas kampaņa, kura, kā vēlāk izrādījās, kļuva par visas tautas kampaņu. «Brīvības svētību bauda visi Latvijas iedzīvotāji. Tāpēc

arī katrs lai acināts atbrīvošanas pieminekļa radišanā... Celsim viņu Daugavas krastos, jo Daugaviņa māmuliņa saista atsevišķas Latvijas daļas pie Latvijas sirds — Rīgas! Celsim Brīvības pieminekli!» — tā komitejas uzsaukumā rakstīja toreizējais Latvijas Republikas prezidents Gustavs Zemgals. Iedzīvotāju atsaucība uz acinājumu ziedot bija ārkārtīgi liela: līdz 1932. gada beigām bija saziēdoti vairāk nekā 400 000 latu — tam laikam ļoti ievērojama summa, bet līdz 1935. gadam saziēdoti bija jau apmēram trīs miljoni latu.

Vienlaikus notika vietas meklēšana piemineklim un arī pieminekļa vizuālā risinājuma meklējumi konkursa kārtībā. Piemineklim par vispiemērotāko vietu atrada Brīvības bulvāra sākumu Rīgas centrā, pilsētas kanāla malā. Šajā vietā līdz Pirmajam pasaules karam atradās piemineklis Krievijas imperatoram Pēterim I. Izvērtējot iesūtītos pieminekļa ideju projektus, 1930. gadā pieminekļa celšanas komiteja kā labāko atzina skulptora Kārļa Zāles projektu. 1931. gada 18. novembrī, klātesot valsts vadītājiem, Brīvības piemineklim svinīgi tika ielikts pamatakmens.

Pieminekļa atklāšana bija paredzēta 1935. gada 18. novembrī. Jau iepriekšējā dienā Rīgas namus izrotāja ar valsts karogiem, Daugavas ūdeņos iepretī vecpilsētai bija noenkurojušās Latvijas Jūras krastu aizsardzības eskadras un zemūdenes. Atklāšanas dienā visa Latvija bija svētku gaidās. No visiem novadiem galvaspilsētā ar vilcieniem un autobusiem sabrauca svētku dalībnieki. Atklāšanas ceremonija sākās desmitos no rīta. Valsts prezidents Alberts Kviesis savā uzrunā teica:

«Šodien, atklājot latvju tautas Brīvības pieminekli, novēlu tam tik ilgu mūžu, cik ilgi vien spīdēs saule pār zemi, un nododu to kā tautas svētumu un viņas tikumisko spēku paudēju tautas cieņai un godināšanai. Spožās mirdzošās Latvijas zvaigznes lai ceļ un nes uz augšu mūs, mūsu dzīvi, mūsu valsti, mūsu Latviju pretim saulei, pretim zvaigznēm, preti mūžībai!» Simboliski atklāšanas ceremonijā skanēja arī Ministru prezidenta Kārļa Ulmaņa teiktais: «Mūsu Brīvības pieminekļa virsotnē paceļas trīs zvaigznes. Tās simbolizē Latvijas atsevišķus novadus, kurus mūsu tēvu un brāļu asinis sakausējušas vienā vienībā. Bet neaizmirsīsim, ka katra no trim zvaigznēm apzīmē arī kaut ko citu — ticību, cerību un mīlestību. Ticēsim nākotnei, kā ticēja tie, kas atdeva visu sevi par tēvzemi.» Pēc tam pienāca kārta svinīgajam bridim, kad lielais, pelēkais linu pārvalks pa virvēm noslidēja lejā, atklājot visas tautas skatienam Brīvības pieminekli. Pār Rīgu nodārdēja divdesmit

viena artilērijas zalve — Nāciju salūtu izpildīja Esplanādē izvietotā Vidzemes artilērijas pulka baterija un karakuģa «Viesturs» lielgabals. Pēc tam pieminekli iesvētīja Latvijas luterāņu baznīcas arhibīskaps Teodors Grīnbergs.

Sekoja armijas parāde — pirmā militārā parāde pie Brīvības pieminekļa. Šajos valsts svētkos pirmo reizi Valsts prezidents Alberts Kviesis pieņēma militāro parādi, stāvēt Brīvības pieminekļa pakājē. Vēlākajos gados, kad mūsu valsts jau bija okupēta un latviešu tauta ierauta vēstures virpuļos, par simbolu kļuvušajiem vārdiem «Tēvzemei un Brīvībai» garām parādes maršā soļoja arī svešos formās tērpos tērpti karotāji — 1941. gadā vācu armijas vienības, bet 1944. gadā — padomju karaspēka sastāvā esošie latviešu gvardes divīzijas karavīri.

Pēc neatkarības atjaunošanas Brīvības piemineklis savā pakājē atkal piedzīvoja Latvijas nacionālo bruņoto spēku parādes, līdz pirms diviem gadiem šie pasākumi tika pārcelti uz pulcēšanās ziņā daudz plašāko 11. novembra krastmalu.

Sagatavojis **Juris Čiganovs, Dr. hist.,**
LKM direktora vietnieks.

Foto — no Latvijas Kara muzeja krājuma.

Krievijas armijas virspavēlniecības ziņojumi par karadarbības gaitu Latvijas teritorijā 1915. gadā

Oktobris

Ziemeļu fronte

3. oktobrī (20. septembrī). Vāciešu uzbrukumi Iecavas rajonā turpinājās, taču bez panākumiem. Vācu smagā artilērija apšāudīja Līvānu staciju dienvidaustrumos no Jēkabpils.

6. oktobrī (23. septembrī). Rīgas rajona frontē notika vairākas sadursmes. Ziemeļos no Birzgales mūsu karaspēks ieņēma daļu no vācu ierakumiem un kreiso Karumas krastu (upe ietek Daugavā starp Elizenhofu un Tannenfeldas ciemu).

7. oktobrī (24. septembrī). Jēkabpils rajonā ierastā apšāude nedaudz atdzīvījās. Uz dienvidrietumiem no Jēkabpils vācieši ar artilēriju apšāudīja Jersikas rajonu.

9. oktobrī (26. septembrī). Mūsu kuģu uguns Slokas rajonā panāca, ka aplusa vācu baterijas un bija lieli postījumi viņu ierakumos.

Rietumu fronte

4. oktobrī (21. septembrī). Ar vācu uzbrukumu pie Daugavpils mūsu karaspēks tika nedaudz atspiests no dažiem iecirkņiem starp dzelzceļu un Svences ezeru. Starp Dēmes ezeru dienvidos no Daugavpils un Drūkšu ezeru noritēja artilērijas kauja. Austrumos no Svences mūsu kavalērija atsveda vāciešus un ieņēma Postavi ciemu.

5. oktobrī (22. septembrī). Pie Daugavpils vāciešu uzbrukums dzelzceļa rajonā uz dienvidrietumiem no Ilūkstes tika atsists ar uguni. Dēmes ezera — Drūkšu ezera — Boginskoje ezera līnijā notika ugunskauga. Grenctāles rajonā (ziemeļos no Drūkšu ezera) vācieši pēc mūsu artilērijas apšāudes bēga, atstājot Tilzes ciemu.

6. oktobrī (23. septembrī). Pusdienas laikā pie Daugavpils vācieši atklāja viesuļuguni pret vienu mūsu pulka iecirkni Šiškovas ciema rajonā, starp dzelzceļu un Svences ezeru. No vācu puses šāva ļoti liela kalibra artilērija, tajā skaitā 8 collu lielgabali. Neprātīgas uguns aizsegā pretinieks metās uz priekšu un ieņēma daļu mūsu ierakumu. Savukārt, atklājot pret šiem ierakumiem un tos ieņēmušajiem vāciešiem satriecošu artilērijas uguni, mūsu karaspēks pārgāja straujā pretuzbrukumā. Neizturējuši uguni, vācieši ar lieliem zaudējumiem atkāpās atpakaļ, un ierakumus atkal ieņēmām mēs.

7. oktobrī (24. septembrī). Kaujas frontē Dēmes ezers — Drisvjati — Medziola — Višņeva turpinājās.

8. oktobrī (25. septembrī). Daugavpils rajona frontē ugunskauga neizbeidzās.

9. oktobrī (26. septembrī). Ziemeļrietumos no Daugavpils vācieši uzbruka dzelzceļa rajonā. Sākās nežēlīga kauja Grīnvaldes rajonā, kur pretinieks ieņēma daļu no mūsu ierakumiem. Šiškovas rajonā, dienvidos no Grīnvaldes, mūsu karaspēks ar pretuzbrukumu atsita vāciešus. Frontē Dēmes ezers — Drūkšu ezers — Obeli turpinājās ugunskauga.

10. oktobrī (27. septembrī). Daugavpils šosejas rajonā, uz dienvidrietumiem no Daugavpils, nepārtrauktas kaujas sadursmes. Intensīva abu pušu artilērijas uguns gandrīz visā frontē Daugavpils rajonā.

Ziemeļu fronte

9. oktobrī (26. septembrī). Rīgas rajona frontē kļuva. Vācieši no aeroplāniem nometa vairākas bombas uz Sloku. Vāciešu uzbrukuma mēģinājums Misas muižas rajonā, uz dzelzceļa austrumos no Jelgavas, tika apturēts.

10. oktobrī (27. septembrī). Rīgas rajona frontē pretinieks aktivitāti neizrādīja.

11. oktobrī (28. septembrī). Rajonā dienvidrietumos no Jaunjelgavas mūsu aeroplāni «Ilja Muromietis» nometa uz Meža muižas un Taurkalnes ciemiem līdz 75 bombām; pamānīti vairāki ļoti sekmīgi trāpījumi.

12. oktobrī (29. septembrī). Virs Rīgas līča lidojošos vācu hidroplānus padzina mūsu minukuģi. Tukuma rajonā «Ilja Muromietis» nometa vairākus desmitus bumbu uz ienaidnieka vezumiem un artilērijas iejūgiem.

14. (1.) oktobrī. Vācu aeroplāns nometa vairākas bombas uz Skrīveru stacijas, ziemeļos no Jaunjelgavas. Jēkabpils rajonā artilērijas uguns vietām pastiprinājās.

15. (2.) oktobrī. Kalnciema rajonā, dienvidos no Slokas, notika artilērijas apšāude. Rietumos no Grīnvaldes (austrumos no Jelgavas) vācieši pēc nakts artilērijas apšāudes no rīta pārcēlās pāri Iecavas upei. Taču ar mūsu pretuzbrukumu tika atsviesti atpakaļ aiz upes.

Artilērijas kauja ar ievērojamu spēku iedegās rajonā uz rietumiem no Misas muižas (uz dzelzceļa dienvidaustrumos no Rīgas). Vāciešu mēģinājumi pārcēlties uz kreiso Misas upes krastu dienvidaustrumos no Misas muižas nedeva panākumus un tika atsisti ar artilērijas un šautēju uguni.

Skrīveru stacijā, ziemeļos no Jaunjelgavas, ienaidnieks atkal nometa vairākas bombas no aeroplāna.

Rietumu fronte

9. oktobrī (26. septembrī). Netālu no Daugavpils kaujas raksturs pie Gorbunovkas kļuva nežēlīgs.

10. oktobrī (27. septembrī). Nīcgales dzelzceļa stacijā ziemeļos no Daugavpils vācu aeroplāns nometa vairākas bombas. [...] Mūsu artilērija dienvidrietumos no Daugavpils trāpīja vācu aeroplānam, kas nokrita pretinieka novietojumā.

11. oktobrī (28. septembrī). Daugavpils rajona frontē pagājušajā dienā mūsu karaspēks bija vairākas vietas sekmīgi iesaistīts nežēlīgā kaujā ar vācu karaspēku, kas vairākas reizes pārgāja uzbrukumā. Ziemeļrietumos no Daugavpils ar jaunu uzbrukumu mūsu karaspēks padzina vāciešus no Gorbunovkas ciema.

Daugavpils šosejas rajonā dienvidrietumos no Daugavpils vācieši tika izsisti no ierakumiem starp Laucesi un Dervaišķiem. Sekojot viņiem, mēs ieņēmām līniju no Medumu ezera dienvidaustrumu gala līdz Laucesei. Dēmes ezera — Drisvjatu līnijā līdz tumsai ritēja ugunskauga. Vācu lidotāji bombardēja Daugavpili un tuvējās dzelzceļa stacijas.

12. oktobrī (29. septembrī). Daugavpils rajonā turpinās sīvas kaujas. Dubelīšu ciema rajonā ziemeļrietumos no Ilūkstes vāciešiem izdevās ieņemt daļu no mūsu ierakumiem. Lauceses rajonā ziemeļaustrumos no Zarasiem mūsu artilērija izklidināja vāciešus. Mūsu artilērijas uguns piespieda vāciešus atstāt arī ierakumus un Toržokas ciemu dienvidos no Dēmes ezera. Izmantojot miglu, mūsu karaspēks rītausmā negaidīti, bez neviena šāviena uzbruka pretiniekam Dēmes ezera dienvidu galā un ieņēma trīs vācu ierakumu līnijas, saņemot gūstekņus un iegūstot ložmetējus. Pie Grenctāles, ziemeļos no Drisvjatiem, mums bija panākumi.

Mūsu lidotāji, palīdzot mūsu karaspēkam, nometa pretinieka novietojumā apmēram 50 bombas frontē no Medumu ezera līdz Drūkšu ezeram.

13. oktobrī (30. septembrī). Daugavpils rajona frontē visi pretinieka uzbrukumi tika atsisti. Kauja Pilskalna rajonā, rietumos no Ilūkstes, izbeidzās, mums ieņemot augstus ziemeļrietumos no šīs apdzīvotās vietas. Nakts vācieši mēģināja atgūt zaudēto, taču tika atsviesti.

Vācieši tāpat vairākas reizes mēģināja atjaunot savu stāvokli Gateņu rajonā dienvidos no Dēmes ezera, taču, ciešot smagus zaudējumus, mēģinājumus pārtrauca. [...] Nakts uz 30. septembrī pāri lidojošais cepelīns Daugavpils rajonā nometa apmēram 50 bombas. Cilvēku upuru nav.

14. (1.) oktobrī. Daugavpils rajona frontē ritēja parastā ugunskauga. Šosejas rajonā dienvidos no mūsu vakar ar kauju ieņemtās Pilskalna turpinājās nežēlīga cīņa. Intensīvas sastapšanās rakstura kaujas notika arī pie Spruginu ciema (Gorbunovkas ciema rajons). Līnijā Dēmes ezers — Drūkšu ezers pretinieka uzbrukumi dažādās vietās nekur neguva panākumus.

15. (2.) oktobrī. Daugavpils rajona frontē kaujas turpinājās. Artilērijas uguns daudzos iecirkņos ir ļoti intensīva. Sīvā kaujā Gateņu muižas rajonā starp Dēmes un Drūkšu ezeru mūsu karaspēks ieņēma Gateņu muižu, saņēma gūstekņus un ieguva ložmetējus.

16. (3.) oktobrī. Daugavpils rajona frontē vācieši vairākkārt uzbruka gar Ilūkstes šoseju un dienvidos no Medumu ezera. Uzbrukumiem nebija rezultātu.

Ziemeļu fronte

17. (4.) oktobrī. Rīgas rajona frontē, dienvidos no Rīgas, pretinieks pēc artilērijas apšāudes uzbruka Garozas stacijai, kuru arī ieņēma. Ar mūsu pretuzbrukumu, kas nekavējoties sekoja vācu uzbrukumam, Garozas stacija atkal tika atgūta un mūsējo ieņemta. Iecavas rajonā vācieši izdarīja vairākus uzbrukumus, atspiežot mūsu karaspēku Janebas upes rajonā. Vecmuižas dzelzceļa stacijas rajonā (dienvidaustrumos no Rīgas) sākās kauja. Mūsu aeroplāni vakardienas laikā nometa vairākus desmitus bumbu uz ienaidnieka vilcienu ešeloniem un aizmugures iestādēm.

18. (5.) oktobrī. Rīgas rajona frontē uz Lielupes, lejpus Jelgavas, ienaidnieka daļas, kas bija pārcēlušās Ercogu muižas apkārtnē, tika atsviestas atpakaļ aiz upes.

19. (6.) oktobrī. Rīgas rajonā gandrīz visā frontē sākās intensīvas kaujas. Uz Lielupes, lejpus Jelgavas, vāciešiem izdevās ieņemt Ķīšu apdzīvoto vietu. Jelgavas šosejas rajonā ziemeļrietumos no Jelgavas kauja atsākās, artilērijas uguns ievērojami pastiprinājās. Mežainajā joslā ziemeļos no Jelgavas—Vecmuižas dzelzceļa iecirkņā vāciešiem izdevās izvīzīties uz ziemeļiem. Šajā rajonā notiekošās kaujas visā līnijā bija ļoti nežēlīgas. Pretinieka artilērija koncentrēja uguni pret dzelzceļa iecirkni Elizenhofa—Tamuļi ziemeļrietumos no Jaunjelgavas. Mūsu ilgas muromieši vakar nometa uz Jelgavu, Garozu, Iecavu un Vecmuižu līdz 50 bumbām, mērķējot uz vāciešu aizmugures iestādēm. Dukuru ciema rajonā uz dienvidiem no Jēkabpils bija vairākas mums veiksmīgas sadursmes ar vāciešiem.

20. (7.) oktobrī. Jelgavas šosejas rajonā, Olaines rajonā kaujas turpinājās. Mežos uz austrumiem no šīs šosejas arī daudzās vietās notika kauja. Mūsu ilgas muromieši vakar veica uzbrukumu Sušķiņu muižas stacijai dienvidrietumos no Jelgavas, nometot uz stacijas ēkām un uz ritošo sastāvu vairākus desmitus bumbu.

21. (8.) oktobrī. Rīgas rajonā, frontē lejpus Lielupes, ritēja ugunskauga. Vāciešu uzbrukums austrumos no Olaines (uz Jelgavas šosejas) tika atsists. Frontē austrumos no Olaines — nepārtraukta kanonāde. Jelgavas nomalēs mūsu ilgas muromieši nometa vairākus desmitus bumbu. Izraisīja lielus postījumus uz dzelzceļa un pretinieka noliktavās. Olaines rajonā mūsu karaspēks notrieca vācu aeroplānu. Lidotāji nositās. Plakanciema rajonā austrumos no Olaines vācieši, izmantojot dūmu aizsegu, četras reizes pārgāja uzbrukumā, taču nesekmīgi. Jaunjelgavas un Jēkabpils rajonā no Daugavpils rajona frontē nekas ievērojams nenotika.

22. (9.) oktobrī. Zalaja ciema rajonā uz Jelgavas šosejas, rietumos no Olaines, mēs atkal atsītām niknu pretinieka uzbrukumu. Jaunjelgavas un Jēkabpils rajonā no Daugavpils rajona frontē — bez pārmaiņām.

23. (10.) oktobrī. Smārdes rajonā rietumos no Slokas notika vairākas kaujas sadursmes, kas tomēr neizraisīja nekādas pārmaiņas abu pušu stāvoklī. Mežainajā rajonā austrumos no Olaines (uz Jelgavas šosejas) turpinās ugunskauga. Kreisajā Daugavas krastā, dienvidos no Ikšķiles, vācieši vairākas reizes pārgāja uzbrukumā, taču nesekmīgi.

Rietumu fronte

17. (4.) oktobrī. Daugavpils rajona frontē pretinieks turpināja intensīvus uzbrukumus. Visi uzbrukumi (četri dienas laikā) tika atsisti. [...] Pretinieks, attīstot spēcīgu uguni, uzbruka Šiškovas ciema rajonā (ziemeļos no Sventes ezera). Ar mūsu karaspēka kustību uzbrūkošo vāciešu flangā un aizmugurē daļa no viņu spēkiem tika atšķelta un saņemta gūstā. Visi uzbrukumi atsisti ar uguni. Kauja frontē starp Dēmenes un Drūkšu ezeru turpinājās. Vācieši sīkstī pretojās Kruķiņu un Gateni rajonā.

18. (5.) oktobrī. Daugavpils rajona frontē pēc mūsu tikko atsistajiem uzbrukumiem pretinieks visu dienu palika pasīvs. [...] Starp Dēmenes un Drūkšu ezeru kaujas turpinājās. [...]

19. (6.) oktobrī. Daugavpils rajona frontē artilērijas uguns, vietām ārkārtīgi nežēlīga. Dēmenes — Drūkšu ezera frontē bez pārmaiņām.

21. (8.) oktobrī. Daugavpils rajona frontē vācieši izdarīja uzbrukumu Daugavpils šosejas rajonā (no Zarasiem), dienvidos no Medumu ezera. Uzbrukums tika atsists.

Ziemeļu frontē

23. (10.) oktobrī. Lielupes lejteces labajā krastā, ziemeļos no Kalnciema, vācieši tika atsīti. Kaujā pie Repes ciema vāciešiem izdevās ieņemt šo ciemu. Pie Kļauņu ciema, ziemeļos no Repes, ar mūsu uguni ienaidniekam nodarīts milzīgs kaitējums. Artilērijas uguns daudzās Rīgas rajona frontes daļās tika izmantota no abām pusēm ar lielu intensitāti. Naktī uz 10. oktobri virs Rīgas parādījās cepelīns, kas nometa bombas daudzās pilsētas daļās. Militārajām interesēm kaitējumu tās nenodarīja.

24. (11.) oktobrī. Rīgas rajona frontē kaujas turpinājās. Dienvidos no Babītes vācieši pārgāja uzbrukumā, taču bez panākumiem. Olaines rajonā notika savstarpēja artilērijas apšaušana. Daugavas kreisajā krastā, dienvidos no Ikšķiles dzelzceļa stacijas, vācieši atkal izdarīja vairākus nežēlīgus uzbrukumus. Kauja sasniedza šeit augstu intensitāti. Pieci neprātīgi vāciešu uzbrukumi tika atsisti. Sestā uzbrukuma laikā daļa vāciešu ielauzās vienā no mūsu nocietinājumiem. Virišķīgi un aukstasinīgi darbojoties, mūsu karaspēks lielāko daļu iebrūkošo nodūra, pārējos saņēma gūstā. Sestais vāciešu uzbrukums tika atvairīts, arī savstarpēji sparīgi sadarbojoties kājniekiem un artilērijai. Frontes Jaunjelgavas rajonā sīkas sadursmes uz Daugavas līnijas. Daugavas kreisajā krastā uz ziemeļrietumiem un rietumiem no Jēkabpils un mežu rajonā rietumos no Līvāniem tāpat vienīgi nelielu vienību sadursmes.

25. (12.) oktobrī. Daugavas kreisajā krastā, dienvidos no Ikšķiles, vācieši mēģināja pēkšņā uzbrukumā bez artilērijas sagatavošanas ieņemt vienu no nocietinājumiem, taču tika laikus pamanīti un atsisti ar uguni. Uz Daugavas līnijas Lindes muižas rajonā (lejpus Jaunjelgavas) savstarpēja artilērijas un šauteņu apšaušana. Kreisajā Daugavas krastā, rietumos no Jēkabpils, aktīva artilērijas uguns.

26. (13.) oktobrī. Rietumos no Rīgas, Babītes ezera rajonā, notika nelielu vienību sadursmes. Vāciešu uzbrukumi rietumos no Ikšķiles bija nesekmīgi, vācieši tika atkal atsīti. Vāciešu uzbrukums Sēlpilij, ziemeļrietumos no Jēkabpils, tāpat tika atsists ar mūsu uguni. Uz Daugavas līnijas, no Līvānu ciema (augšpus Jēkabpils) līdz Ilūkstes rajonam, notika apšaudīšanās.

27. (14.) oktobrī. Rīgas rajona frontē izmaiņas nenotika. Uz dienvidiem no Babītes ezera bija vairākas sadursmes mežainajā apgabalā, kuras tomēr neizraisīja izmaiņas kopīgajā situācijā. Rajonā dienvidos no Ikšķiles notika savstarpēja artilērijas apšaušana.

28. (15.) oktobrī. Pārmaiņas neradās.

Rietumu fronte

23. (10.) oktobrī. Daugavpils rajona frontē vietām kaujas atjaunojās ar iepriekšējo spēku. Pretinieks koncentrēja sevišķi spēcīgu artilērijas uguni pret rajonu rietumos no Ilūkstes, pēc tā pārgāja uzbrukumā. Pirmie vāciešu uzbrukumi tika atsisti, taču dienas beigās viņiem tomēr izdevās ieņemt Ilūkstes pilsētīgu, kur sīvās ielu kaujās pretiniekam tika nodarīti smagi zaudējumi. Nikna kauja Ilūkstes rajonā turpinājās. Stipra artilērijas uguns vakardienas laikā tika izmantota no abām pusēm Meduma ciema rajonā, ziemeļaustrumos no Zarasiem.

24. (11.) oktobrī. Pie Daugavpils, rajonā uz austrumiem no Ilūkstes turpinājās nežēlīga kauja ar uzbrūkošajiem vāciešiem. Pēc Ilūkstes ieņemšanas vācieši mēģināja attīstīt savu uzbrukumu, taču tika apturēti mežmalā austrumos no Ilūkstes. Pretinieka mēģinājumi izvīzīties uz austrumiem aiz Pošļņaja ciema dienvidos no Ilūkstes tika atsisti ar mūsu uguni. Zarasu šosejas rajonā dienvidos no Medumu ciema — artilērijas kaujas. Ievērojama spēka artilērijas kaujas attīstās arī Dēmenes un Drūkšu ezera frontē.

25. (12.) oktobrī. Rajonā austrumos no Ilūkstes bija nesekmīgs jauns vāciešu uzbrukums.

26. (13.) oktobrī. Rietumos no Daugavpils vācieši daudzās vietās turpināja uzbrukt. Viņu centieni nekur nebija sekīgi. Artilērijas uguns brīžiem sasniedza milzīgu intensitāti.

27. (14.) oktobrī. Daugavpils rajona frontē pretinieks uzbruka rajonā ziemeļaustrumos no Gorbunovkas un sākumā pat paspēja ieņemt dažus mūsu ierakumus, taču drīz pēc tam ar mūsu enerģisku pretuzbrukumu vācieši tika izsisti. Uzbrukuma laikā vācieši cieta milzīgus zaudējumus, bet pats uzbrukums tika sākts tikai tad, kad radās draudi tikt sašautiem ar savu artilēriju no aizmugures. Dēmenes un Drūkšu ezera frontē artilērijas uguns.

28. (15.) oktobrī. Izmaiņas nenotika.

Ziemeļu fronte

30. (17.) oktobrī. Taurkalnes stacijā, dienvidrietumos no Jaunjelgavas, «Ilja Muromietis» nometa bombas. Citi lidaparāti nometa bombas uz pretinieka vāzumiem un karaspēku Jelgavas un Skaistkalnes rajonā (dienvidrietumos no Taurkalnes).

31. (18.) oktobrī. Ziemeļos no Kaņiera ezera (ziemeļrietumos no Slokas) vācieši mēģināja uzbrukt, taču bez panākumiem. Vienā no šīs dienas sadursmēm Rīgas frontē kaujas kristībā bija iespēja parādīt savu augsto varonību jaunajām latviešu daļām. Jaunjelgavas frontē savstarpēja šauteņu un artilērijas apšaušana nedaudz pastiprinājās.

Rietumu fronte

29. (16.) oktobrī. Daugavpils rajona frontē un vietām uz dienvidiem abu pušu artilērijas viesuļlūgums.

30. (17.) oktobrī. Daugavpils rajona frontē un dienvidos turpinājās abu pušu artilērijas uguns. Gorbunovkas rajonā vācu daļas mēģināja pāriet uzbrukumā.

31. (18.) oktobrī. Rietumos no Daugavpils, kaujā dienvidos no Sventes ezera, mūsu karaspēks ar kauju izvīzījās uz priekšu.

*Sastādījis LU profesors
Ēriks Jēkabsons.*

Mūžības skartais pulkvedis Briedis

Edīte Sondoviča

Foto — Gatis Dieziņš, no A. Plensnera manuskripta «Briedis», R. Mangoldes un autores personiskā arhīva.

1915. gada vasarā, uzzinājis par latviešu strēlnieku bataljonu dibināšanu, poručīks (virsleitnants) Frīdrihs Briedis nolēma stāties strēlniekos. Atļauju doties uz Rīgu viņš saņēma virspavēlnieka štābā, jo nebija tur svešinieks. Par viņa drosmi un atjautību rakstīja avīzēs, par to liecināja nopelnītie apbalvojumi. Ģenerālis R. Bangerskis savās atmiņās rakstīja: «Augusta vidū, ieradies Rīgā, devos uz Daugavgrīvas cietoksni. [...] Vagonā mani sveicināja jauns virsleitnants, kura krūtīs greznoja Sv. Jura (Georga) ordenis un sāns Sv. Jura zobens. Tas mani pārsteidza, un es ar viņu iepazinās. [...] Cietokšņa komandants bija ļoti priecīgs par mūsu ierašanos, jo, kā viņš izteicās, karaspēks jau esot, bet komandieru neesot. No virsniekiem mēs esot pirmie.» Nedaudz vēlāk ieradās virsleitnants Bērziņš, leitnanti Dardžāns un Ilziņš.

Trūka apavu, apģērbu, ieroču. Sajūsma, kas 1. augustā valdīja Rīgā, pavadot brīvprātīgos uz dienesta vietām, sāka noplakt. 1. Daugavgrīvas bataljona komandieris kapteinis Rūdolfs Bangerskis ar palīgiem centās šos jautājumus risināt. Ne viss izdevās, bet strēlnieki piecietā trūkumus, jo redzēja, cik pārliecināti ir jaunie latviešu virsnieki. Ar savu komandieri īpaši lepojās 1. rota — tikai 27 gadi, bet kāda pieredze jau kara pirmajā gadā! Paguvīs piedalīties 19 kaujās, veicis drosmīgus izlūgājumus ienaidnieka aizmugurē. Frīdrihs Briedis. No kurienes šis drosmīgais jauneklis? Sprieda gados vecākie strēlnieki, bet jaunie bija gatavi viņa komandām sekot, visu izpildīt precīzi.

Aleksandrs Plensners rakstīja: «Briedis bija kalsnu stāvu, slaidis, vidēja auguma (varēja būt 165—170 cm), sauss, ļoti dzīvs un kustīgs, mēdza gājienos nēsāt rokā jājamu steku. Kad Briedis gāja rotai pa priekšu, tad rota tikai teciņus varēja pasojot līdzī. Nenēsāja ne ūsas, ne bārdi. Briedis nesala, šineli nemēdza nēsāt, izņemot parādes, kad tā vajadzēja; parasti mugurā viņam bija melna ādas «tužurka», kājās apšūti filca apavi. Viņš bija sirsnīgs, tomēr nekāda čomošanās nenotika, ļoti labs un izpalīdzīgs, savus cilvēkus saudzēja, negrūda nevienu ugunīs bez vajadzības. Kaujas uzdevumus vienmēr sīki izskaidroja. Abi uzbrukumi pie Veisiem

tika iepriekš rūpīgi sagatavoti. Apmācībās, rādot, kā pāriet dzelonstiepuļu žogiem, kā izdarīt pārskrējienus, Briedis pats vienmēr bija priekšā un visu vadīja, pats pirmais krita dubļos, lai rādītu, kā strēlniekiem jākrit dubļos. [...] Briedis ar Bangerski dzīvoja vienā blindāžā. Priekštelpā bija pāris rakstvežu un bataljona kanceleja. Pārējie virsnieki dzīvoja pie rotām. Briedis rotas zemnīcā ieradās katru rītu, pārbaudīja, aprunājās ar zēniem. Strēlniekiem tanī laikā bija ļoti laba satība, viens otram izpalīdzēja, nebija nekādu pārpratumu. Rotā bija arī daži «nažu varoņi» — Grīziņkalna pašpuikas. Atceros tādu Puidaku, bet man viņš bija vislabākais draugs.»

F. Briedis paskaidro taktisko uzdevumu.

Visilgāk ar Frīdrihu Briedi būt kopā iznāca Pēterim Dardžānam. Viņš savā mūžā pieredzēto un pārdzīvoto apkopojis atmiņu un pārdomu krājumā «Dieva plaukstā» un Briedi raksturojis tā: «Briedis nebija liela auguma cilvēks. Seja ovāla, taisns, labi veidots deguns un tēraudzilganas acis. Gaita bija viegla un elastīga, kustības straujas, bet vajadzības gadījumā stipri apvaldītas. Oriģināls bij viņa rokas pasniegšanas veids. Roku viņš nestiepa taisni uz priekšu, bet elkons arvien palika piespiests pie sāniem. Latviešu valodu runāja ar manāmu, nenosakāmu rakstura akcentu. Tas nebija ne vācu, ne krievu, bet laikam maisījums no vecāku latviešu valodas izloksnes un krievu valodas iespaida skolās un kara dienestā. [...]»

Briedim bij ļoti apvaldīts raksturs un pazema tembra labi skanoša balss. Visu laiku no 1915. līdz 1918. gadam, kamēr viņu redzēju un ar viņu satikos, nekad nedzirdēju, ka viņš jebkad būtu runājis īgnā, paceltā balsī vai lietojis rupjākus vārdus. [...] Nevar sacīt, ka Briedis būtu bijis sevišķs skaistulis,

bet visai viņa būtnei dzirkstīja cauri zināms piemīlīgums. Pie dāmām viņam bija liela piekrišana, jo prata ar tām labi triekties. Arī pats viņš mīlēja dāmu sabiedrību.

Briedi maz interesēja karaspēka saimnieciskā puse, bet galvenokārt gan karaspēka taktiskie paņēmieni un cīņas. Ja Bangerskis bij štāba «plānotājs», tad Briedis bij kauju ērglis, kas plānus īsteno.»

Latviešu strēlnieku vēsturei pieder kaujas, par kurām rakstīja dzejnieki, kuras savos mākslas darbos iemūžināja strēlnieku dienotie mākslinieki. 1915. gada oktobris bija īpašs. Strēlnieki, dodoties pirmajā kaujā pie Plakaniem un Veisiem, guva pirmās uzvaras pār vāciešiem. Daugavgrīvieši

noticeja Briedim, kad viņš skaidroja, ka vācietis nav nekāds pārcilvēks, ne gudrāks, ne spēcīgāks, ne drošāks. Ir jāapzinās savs mērķis un jātīc sev, savam spēkam. Vēlāk šo Brieža domu Aleksandrs Čāks izteica dzejas rindās: «Un tomēr, / Tomēr jūs esat lieli, / Un mūžības skarti jūs kailie un netīrie lieli. / Jo jūs / Pirmie, / Gaismas svīdumā vājā, / Gājāt, / Gājāt / Kaujā pie Plakaniem, kaujā pie Veisiem. / Gājāt / No namelēm greiziem un sikiem, / No savām pievārtēm šaurām, / Ar šķērēm un granātām plaukstā, / Oktobra sīvumā aukstā, / Novembra rēgainos auros, / Gājāt, / Kad krievi jau savas muguras lieca. / Gājāt / Pretim smaidošai Misai un Iecavai / Ar vienu domu un tvīkumu: / Aizsargāt ceļus uz Rīgu. / Gājāt / Asi un cieti / Ar savu vadoni Briedi, / Jo pašpuika nespēj liekties: / Tas no kaķu trakajām astēm / Prot tikai debesis triekties.»

1916. gada marta kaujās Frīdrihs Briedis atkal veda cīņā savus zēnus. Šīs kaujas prasīja daudz upuru. Smagi ievainoja arī Briedi. Rīgā, strēlnieku lazaretē viņš pārcieta

smagu operāciju, pie tam bez narkozes. Dakteris Jankovskis pēc operācijas sacījis: «Reti esmu redzējis cilvēku, kurš tā pacieš vislielākās sāpes. Briedis nav tikai liels karavīrs, arī citādi viņš ir liels.» Marts nav tikai sāpju mēnesis. Tas atnes priecīgu ziņu — 8. martā pasaulē ieradies dēls, kuram dots vārds Juris. Briedim līdzī dzīvoja ne tikai daugavgrīvieši. Ar viņu bija visi strēlnieki, visa sabiedrība. Viņš saņēma kapteiņa dienesta pakāpi — kārtējo.

Ziemassvētku kauju sākumā pēc pāris stundām Frīdrihu Briedi atkal smagi savainoja. Tikai 1917. gada aprīlī viņš atgriezās pie sava 1. Daugavgrīvas latviešu strēlnieku pulka. Kā savā atmiņu grāmatā raksta šī pulka virsnieks Pēteris Dardzāns, «1917. gada augustā strēlnieki, šķiet, atguva savu veco diženumu, un, sabrūkot 12. krievu armijai, viņi pēdējo reizi aizstāvēja ilgi sargāto Rīgu. Ar lielu izveicību un prasmī Briedis izveda savu pulku gan pa mežu, gan blakus ceļiem un tā paglāba to no veltīgiem zaudējumiem, no ielenkuma un gūstniecības».

Pēc oktobra apvērsuma Frīdrihs Briedis atstāja boļševiku ideju apmāto pulku. Viņš meklēja un atrada domu biedrus, lai cīnītos pret lieliniečiskumu. 1918. gada 5. jūlijā viņam paliek trīsdesmit, bet jau drīz viņu arestēja čeka. Naktī no 27. uz 28. augustu Frīdrihu Briedi nošāva. Viņa kapa vieta nav zināma... kaut kur pie Maskavas.

Ar ģenerāļa Kārļa Gopera gādību Latvijā atgriezās pulkveža Brieža ģimene. Te izauga viņa dēls Juris Briedis. Bijušie cīņu biedri bija izveidojuši Pulkveža Brieža fondu, kuru īsi pirms Latvijas okupācijas

vadīja arī Pēteris Dardzāns. Viņš uzsāka realizēt ideju par pieminēti Frīdriham Briedim. Par labāko žūrija atzina tēlnieka Kārļa Jansona metu. Vajadzēja saņemt piekrišanu no prezidenta K. Ulmaņa un kara ministra ģenerāļa J. Baloža. Prezidents piekrita, bet Balodis ar piebildi, ka «mums ir citi daudz lielāki varoņi nekā Briedis», savu piekrišanu liedza. P. Dardzāns raksta: «Sarūgtinājumā gan tiku dažiem draugiem teicis, ka, ja Dievs ir debesis, tad ģenerālim savu pieminēkli neredzēt.»

Rīgā ir Pulkveža Brieža iela. Pie 13. vidusskolas, kas atrodas šajā ielā, 1998. gada 22. jūnijā, atzīmējot pulkveža 110. dzimšanas dienu un 80. nāves gadskārtu, atklāja viņam veltītu pieminēkli, kura autors ir mākslinieks Oļegs Skarainis. To sarūpēja Rīgas Ziemeļu priekšpilsētas vadība. Jācer, ka sasparosies arī Daugavpils, jo tieši tur visilgāk dzīvojis, mācījies un līdz Pirmā pasaules kara sākumam Ivangorodas pulkā dienējis Frīdrihs Briedis. Daugavpilī dzīvoja viņa māsa, te viņš arī izveidoja savu ģimeni, apprecot Kseniju Libermani. Te viņš bija laimīgs. Latvijas valsts par izcilo varoņību kaujās viņam pēc nāves piešķīra Lāčplēša Kara ordeņa I, II un III šķiru. Tāda atzinība parādīta arī Oskaram Kalpakam, Krišjānim Berķim un... Jānim Balodim.

1991. gada pavasarī man bija gods iepazīties ar pulkveža Brieža dēlu Juri Briedi un viņa kundzi Ilonu Briedi — Latvijas armijas kapteiņa, mākslinieka Herberta Mangolda meitu. Mēs tikāmies Latviešu strēlnieku muzejā, kur bija iekārtota H. Mangolda izsūtījumā Noriļskā gleznoto akvareļu izstāde, atzīmējot viņa 90. dzimšanas dienu.

Ekspozīcijā bija F. Brieža fotogrāfijas, jo 1990. gada pavasarī tā tika sakārtota atbilstoši vēsturiskajiem notikumiem.

Pulkvedim Briedim ir skaists turpinājums: dēla ģimenē izauguši mazdēls Juris un mazmeita Karina. Juniors Juris Briedis ir ārsts, dzīvo un strādā Melburnā. Karinas un Viļa Padomu ģimenē izaugušas mazmazmeitas Anika, Brita un Ineta.

Pulkveža dēls Juris Briedis cīnījās latviešu leģionā un nodzīvoja garu mūžu, aizejot aizsaulē 2002. gada februārī. Viņa kundze Ilona vēl nodzīvoja desmit gadus un pieredzēja izaugam pulkveža mazmazmeitas. Ilonas brālis Zigurds Mangolds Otrā pasaules kara laikā tika iesaukts gaisa izpalīgos. 1989. gadā viņš nomira, tā arī mūsu Ilonu nesatīcis, bet sagaidījis Latvijas trešo atmodu. Rīgā dzīvo viņa atraitne Rita Mangolde, kurai saku sirsnīgu paldies par fotogrāfiju, kur redzama pulkveža Brieža dēla Jura ģimene 1995. gada Ziemassvētkos Melburnā. Laika skrējiens nav apturams. Un tomēr mums reizēm jāpiestāj un jāatdod gods tiem, kuri pirms simt gadiem iedrošināja stāties pretim vācu pārspēkam, lika pasaulei pieklist apbrīnā par latviešu strēlnieku varoņību. Strēlnieku slava deva tiesības Jānim Goldmanim 1918. gada 5. janvārī sanākušajā Krievijas Satversmes sapulcē paust lepnus vārdus: «Latvijas jautājums ir tapis starptautisks, to vairs neizšķirs šeit, Taurijas pilī. Par Latvijas iekšējo iekārtu un attiecībām uz ārieni lems latvju tauta savā Satversmes sapulcē.» ¹³

Rakstā izmantotas A. Plensnera un P. Dardzāna atmiņas no grāmatām «Briedis» un «Dieva plaukstā».

Latviešu strēlnieki — Lāčplēša Kara ordeņa kavalieri

Klāvs Zariņš,

Latvijas Kara muzeja vēsturnieks.

Foto — no Latvijas Kara muzeja krājuma.

Starpkaru Latvijas Republikas augstāko militāro apbalvojumu — Lāčplēša Kara ordeni — simboliski dibināja Latvijas Neatkarības kara laikā 1919. gada novembrī. Par Latvijas valsts izveides sekmešanu to varēja saņemt ne tikai Latvijas armijas, bet arī latviešu strēlnieku bataljonu un pulku karavīri, kuri aizvadījuši cīņas pret ienaidnieku Latvijas teritorijā. Kopumā ar Lāčplēša Kara ordeni apbalvoti 202 latviešu strēlnieki. Šajā rakstā — par pieciem no viņiem.

Frīdrihs Briedis

Viens no leģendārākajiem latviešu strēlnieku virsniekiem, bez šaubām, ir Frīdrihs Briedis. Dzimis 1888. gadā Vitebskas guberņā, mācījies Daugavpils pilsētas skolā un Vladimira karaskolā Pēterburgā. Līdz Pirmā pasaules kara sākumam F. Briedis dienēja Daugavpils cietoksnī dislocētajā 99. Ivanorodas kājnieku pulkā. Zināmu atpazīstamību ieguva, pateicoties pārdrošajiem izlūkgājieniem — gan 1914. gadā pirmo kauju laikā Austrumprūsijā, kad ienaidnieka aizmugurē viņš pavadīja vairākas dienas (par vienu no izlūkgājieniem apbalvots ar Sv. Jura zobenu zeltā), gan arī latviešu strēlnieku bataljonos, kuros viņš dienestu uzsāka jau 1915. gada pirmajās augusta dienās. Sekojot aicinājumam «pulcēties zem latviešu karogiem», F. Briedis ieradās Daugavgrīvas cietoksnī, un dažu dienu laikā viņu iecēla par 1. Daugavgrīvas latviešu strēlnieku bataljona 1. rotas komandieri. Viņa vadītie izlūkgājieni 1915. gada rudenī pie Plakaniešiem un Veisiem atnesa strēlniekiem slavu un cēla viņu pašapziņu. F. Briedis bija izteikts lideris, kuru strēlnieki cienīja. Tas pierādījās arī turpmākajās kaujās — gan marta kaujās pie Ķekavas, kuru laikā F. Briedis smagi ievainoja žokli, gan arī Ziemassvētku kaujās, kuru laikā viņš cīnījās plecu pie pleca ar saviem strēlniekiem, bez artilērijas uguns atbalsta pārraujot vācu nocietinājumu pirmo līniju. 1917. gada pavasarī F. Briedis paaugstināja par 1. Daugavgrīvas latviešu strēlnieku pulka komandieri. Pēc armijas

sabrukuma F. Briedis devās uz Krieviju, kur iesaistījās pretlielinieciskā darbībā. 1918. gada jūlijā viņu arestēja un naktī uz 28. augustu Maskavā nošāva.

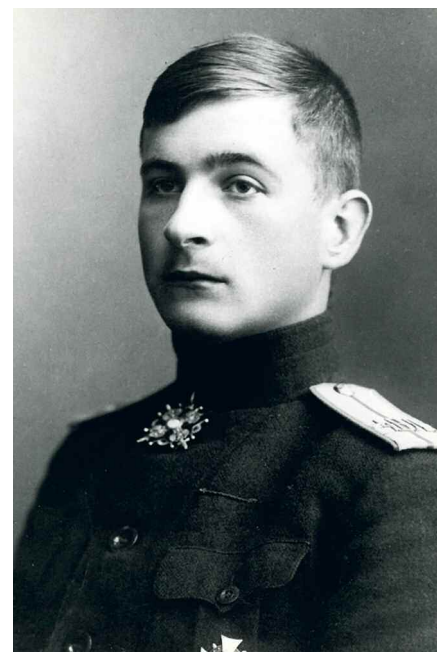

F. Briedis ir vienīgais latviešu strēlnieks, kurš apbalvots ar visām trijām Lāčplēša Kara ordeņa šķirām. Viņu apbalvoja pēc nāves. 1995. gadā publicētajā Lāčplēša Kara ordeņa kavalieru grāmatā norādīts, ka F. Briedis apbalvots par frontes pārrāvumu 1916. gada 23. decembrī Ziemassvētku kauju laikā un par to, ka, «piedalīdamies gandrīz visās strēlnieku kaujās Rīgas aizstāvēšanā, ar savu nosvērto aukstasinību, drosmi un lielo varonību aizvien iedvesmoja, sajūsmīnāja un aizrāva sev līdzī cīņā padotos karavīrus, ar saprātīgu kaujas vadību arvien guva izcilus panākumus, it sevišķi 1916. gada marta un Ziemassvētku kaujās, kurās mūsu strēlnieku slavenie varoņdarbi līdz ar B. vārdu kļuva vēsturiski».

Edvīns Mednis

Ar sevis vadītajiem izlūkgājieniem izcēlās arī 4. Vidzemes latviešu strēlnieku pulka virsnieks Edvīns Mednis. Dzimis 1897. gadā Raunā, četru bērnu ģimenē. Beidzis Cēsu reālskolu un, sākoties Pirmajam pasaules karam, devies uz Alekseja karaskolu Maskavā, no kurienes nosūtīts uz Kazaņas karaskolu. Pēc karaskolas absolvēšanas

piedalījies smagās kaujās Galīcijas frontē. 1916. gada sākumā bija viens no pirmajiem virsniekiem jaunizveidotajā 4. Vidzemes latviešu strēlnieku bataljonā. Neskatoties uz salīdzinoši nelielo vecumu, E. Medņa gūtā pieredze un prasmes kaujas laukā tiek novērtētas, un viņu ieceļ par bataljona izlūkšanas komandas priekšnieku. Viņa vadībā tiek aizvadītas vairākas sadursmes ar vāciešiem un somu jēgeriem pie Smārdes un Klapkalnciema apkārtnē. Drosmes un prasmju dēļ E. Medni novērtēja arī viņam padotie karavīri. Tieši drosme un izveicība Ziemassvētku kaujās atnes E. Mednim ne tikai IV šķiras Sv. Vladimira ordeni, bet vēlāk arī III šķiras Lāčplēša Kara ordeni. Būdams 4. Vidzemes latviešu strēlnieku pulka 1. bataljona komandieris (19 gadu vecumā!), E. Mednis, atbalstot kopējo 1. latviešu strēlnieku brigādes uzbrukumu Skangaļu māju virzienā Tīrelpurvā, ar saviem karavīriem piespieda ienaidnieku pamest nocietinātās pozīcijas. Uzbrukumā izdevās sagūstīt gandrīz 50 vācu karavīru un iegūt trofejas, arī vairākus ložmetējus. Taču cena par šo panākumu bija augsta — E. Medni smagi ievainoja galvā, un viņš zaudēja aci.

Turpmākajos gados E. Mednis nonāca Krievijā, kur bija spiests iesaistīties pilsoņu karā, taču pēc kara atgriezās Latvijā un iestājās Latvijas armijas dienestā. Starpkaru

periodā viņš kļuva pazīstams ar savu literāro darbību, gan publicējot vairākus romānus un vēsturisku aprakstu grāmatas (arī par Pirmo pasaules karu), gan rediģējot žurnālus un citus izdevumus. Otrā pasaules kara noslēgumā, Padomju Savienībai atkārtoti okupējot Latviju, E. Mednis ar ģimeni devās trimdā, kur līdz pat savai nāvei 1967. gadā turpināja sabiedrisko darbību, ap sevi pulcējot bijušos latviešu strēlniekus un kopjot aizgājušo strēlnieku piemiņu.

Krišjānis Malcenieks

Ziemassvētku kaujās ar drosmi izcēlās arī 1. Daugavgrīvas latviešu strēlnieku pulka virsnieks Krišjānis Malcenieks, kas tika apbalvots ar Sv. Jura ordeni un vēlāk ar III šķiras Lāčplēša Kara ordeni. Dzimis 1884. gadā Saukas pagastā, ieguvis izglītību Jēkabpils

pilsētas skolā un ģimnāzijā Liepājā. Dienestam Krievijas impērijas armijā K. Malcenieku mobilizē 31 gada vecumā 1915. gada septembrī, kam seko pirmā kaujas pieredze un apbalvojums Galīcijas frontē. Līdzīgi kā daudzi citi latviešu karavīri, kuri absolvēja kara laika praporščiku skolas un kļuva par virsniekiem (K. Malcenieku apmācībai nosūtīja 1916. gada martā), viņš puda vēlmi dienēt jaunizveidotajos latviešu strēlnieku bataljonos. K. Malceniekam tas izdodas, un tā paša gada vasarā viņš tiek ieskaitīts 1. Daugavgrīvas latviešu strēlnieku bataljonā. Ziemassvētku kauju laikā K. Malcenieks, būdams jau rotas komandieris, pierādīja prasmi vadīt savu vienību vissmagākajos kaujas apstākļos. Realizējot 1. latviešu strēlnieku brigādes tiešo uzbrukumu nocietinātajām vācu pozīcijām bez artilērijas atbalsta

uguns netālu no Mangaļu mājām, K. Malcenieks ar saviem karavīriem, neciešot būtiskus zaudējumus, izlauzās cauri vācu ierakumiem un ieguva vairākas trofejas. Viņš tika smagi ievainots galvā, taču turpināja vadīt kauju.

Arī turpmākajos kara gados K. Malcenieks spēja cīnīties smagos apstākļos — gan būdams vācu gūstā (1918. gada sākumā vācu ofensīvas laikā viņš krita gūstā pie Tērbatas), gan vēlāk Latvijas armijas sastāvā 1919. gadā cīnoties pret bermontiešiem. Līdz pat savai nāvei 1944. gadā K. Malcenieks turpināja būt sabiedriski aktīvs, par ko tika apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni.

Līna Čanka

Ar Lāčplēša Kara ordeni kopumā apbalvoja trīs sievietes. Viena no viņām ir slavenā latviešu strēlniece Līna Čanka, kuras dzīvestāsts jau kļuvis leģendārs. Dzimusi 1895. gadā Rendas pagasta «Mežzilēs». 1915. gadā, tuvojoties vācu armijai, L. Čanka ar ģimeni pamet dzimtās mājas un dodas bēgļu gaitās. Nonākusi Rīgā, viņa pieņēma laikmetam neraksturīgu lēmumu — cīnīties pret iebīdīto armiju ar ieroci rokās latviešu strēlnieku bataljonu sastāvā. Izmantojot mirušā brāļa Jāņa dokumentus un kāda pazīstama puīša labvēlību, kurš veiksmīgi izgāja medicīnas komisiju, L. Čankai izdodas nokļūt 3. Kurzemes latviešu strēlnieku bataljonā. Taču jau pavisam drīz L. Čankas dienesta biedri ziņoja priekšniecībai par strēlnieku ar neparasto uzvedību. Kad viss nāca gaismā, L. Čanku gribēja izslēgt no bataljona sastāva, taču viņa protestēja, puda vēlmi cīnīties pret ienaidnieku un pat draudēja nošauties. Tā visa rezultātā L. Čankai atļāva

palikt bataljonā. Viņa pati raksturoja dzīvi bataljonā šādi: «Grūti, pat traģiski bija no sākuma — strēlnieki bariem pulcējās apkārt, kā ap pašu vilku; feldfēbelis vai zobenu salauza, atgaiņājoties un atsargājot mani. Visu laiku kazarmās neizģērbos, gulējām turpat visi kopā; protams, arī dažnedažādas piezīmes dabūju izklausīties. Bet ar laiku pieradu, un tagad nejutām nekādas izšķirības, nedz starpības.»

L. Čanka visus negaidīti pārsteidza ar savu drosmi kaujas laukā, bezbailīgi stājoties preti ienaidnieka ugunij un kara gados nopelnīja Sv. Jura medaļu un divus Sv. Jura krustus (III un IV šķiru). Viņu pēc kara arī apbalvoja ar III šķiras Lāčplēša Kara ordeni. Diplomā norādīts, ka L. Čanka apbalvota «par to, ka viņa 1915. gada 22. oktobrī pirmās sīvās kaujās ar vāciešiem pie Slokas Pavasara muižas pēc dabūtā ievainojuma pārsiešanas, nāves briesmas nievācot, atgriezās uz kaujas lauka pilnā apbruņojumā un zem tiešas pretinieka artilērijas un ložmetēju uguns nēma tālāku dalību kaujās, līdz otrreiz ievainotu tanī pašā dienā viņu aizveda no kaujas lauka, un pēc izveseļošanās piedalījās visās turpmākās kaujās Nāves salā no 1. aprīļa līdz 1. septembrim, kad viņu atkal ievainoja, un Ziemassvētku kaujās 1916./1917. gadā pie Ložmetējkalna kā vecākais sanitārs zem šausmīgas artilērijas uguns, izpildot savus pienākumus, izrādīja saviem biedriem kareivjiem priekšzīmīgu drošsirdību». Pēc strēlnieku gaitām L. Čanka 1919. gadā brīvprātīgi iestājās Latvijas armijā un gadu vēlāk no dienesta tika atvaļināta.

Jēkabs Elsis

1922. gadā pēc nāves apbalvoja 3. Kurzemes latviešu strēlnieku pulka 2. bataljona komandieri Jēkabu Elsi, kura vārds ir cieši saistīts ar uzbrukumu Ložmetējkalam 1917. gada janvārī. Dzimis 1890. gadā Valmieras apriņķī, vēlāk pārcēlies uz dzīvi Rīgā, kur beidzis Aleksandra ģimnāziju. Dienestu J. Elsis uzsāka pirms kara 1912. gadā, vēlāk nosūtīts uz Čugujevas karaskolu, kuru beidza 1914. gada decembrī. Līdzīgi kā citi virsnieki, arī J. Elsis 1915. gada vasarā, dibinoties latviešu strēlnieku bataljoniem, dodas uz Latviju un tiek ieskaitīts 3. Kurzemes latviešu strēlnieku bataljonā. J. Elsis ņem daļu gandrīz visās bataljona (pulka) kaujās. Taču pulka kauja 1917. gada 17. janvārī pie Ložmetējkalna J. Elsim izrādījās liktenīga. Kapteinis Pauls Valdmanis atmiņās aprakstīja vakaru pirms kaujas: «Visā nometnē klusa miegainība. Tikai ap pulksten desmitiem, kad izsniedza pusdienas, sākās kustība un rosība, bet garastāvoklis tomēr stipri nošpiests. Tas manāms visvairāk telpās ap

Turpinājums 30. lpp.

Sākums 28. un 29. lpp.

galdu. Velti «Vecais» [pulka komandieris pulkvedis Jānis Kalniņš] iesāk vispārējās sarunas, tās neveicas. Te štābkapteinis Elsis, kam īpaši laba balss, uzsāk dziesmu «Pulcējaties, latvju dēli...», un kā uz burvja mājienu visi atdzīvojas, un dzidras, jauneklīgas balsis labā saskaņā tricina Beberbeķu izpostītās dzīvojamās ēkas sienas. Cik daudz reižu šī dziesma bija jau dziedāta, bet nekad tā nebija skanējusi tik izjusti un tik aizgrābjoši kā šoreiz. Pamazām telpa piepildās arī ar kareivjiem. Viņi sastājušies gan durvīs, gan sanākuši iekšā un pievienojas savai priekšniecībai, un šī spēcīgā dziesma rada veselu dziesmu vētru. Vienu dziesmu pēc otras kurzemnieki skandina ar to īpašo sajūsmu, kad sirds vēl ir tik pilna godīguma, dzīves prieka un tā diženā brašuma, kas tikai jaunībā piemīt. Un vispriecīgākais bija štābkapteinis Elsis — likās, ka viņš šajās dziesmās izlej savu dvēseli. «Labi, labi, Elsi! Ne uz bērēm, ne uz kaut kādu kauna darbu ejam, bet ejam pildīt savu svētāko uzdevumu — aizstāvēt dzimteni, un tāpēc — galvu augšā.

Kad jau mirt, tad mirt ar mūziku» — uzmundrina visus «Vecais», bet paša seja ar visu piepiesto jautrību ir drūma un nospiesta.»

Par nākamajā dienā kaujā izrādīto varonību J. Elsi pēc nāves apbalvoja ar IV šķiras Sv. Jura ordeni un pēc kara ar III šķiras Lāčplēša Kara ordeni. J. Elša vadībā izdevās durkļu cīņā daļēji izsist ienaidnieku no pozīcijām pie Ložmetējkalna. Pulka komandieris J. Kalniņš 1922. gadā atcerējās J. Elsi un viņa cīņu gaitas, noslēgumā aprakstot liktenīgo kauju: ««Otrais bataljons uz priekšu!» pulka komandieris atdod pavēli. «Uz priekšu, skriešus!» komandē kapteinis Elsis... Bataljons jau pusceļā noskrējis, atliek vēl tik 200 soļu līdz ienaidniekam, bet pretinieka uguns paliek tik stipra, ka pirmās strēlnieku rindas sāk apstāties. Izšķirošs brīdis... «Man pakal, urā!» komandē kapteinis Elsis un izskrien ar atlikušajiem virsniekiem bataljona priekšā. Vāci neiztur un dodas atpakaļ uz tālākiem ierakumiem, bet kapteinis Elsis ar savējiem seko viņiem straujā triecienā. Viens no pirmajiem kapteinis Elsis ieskrien vācu ierakumos un sīvā cīņā beidzas ar mūsu uzvaru, bet pats Elsis

krit varoņa nāvē, trāpīts no ienaidnieka rokas granātas taisni galvā. Krita arī praporščiks Kalniņš, un ne vienam, ne otram vairs nebija lemts redzēt Ziemassvētku egliti, ne brīvo Latviju, par kuru viņi tik daudz sapņoja.» **IS**

Nerealizētie strēlnieku karogu projekti

Par latviešu strēlnieku karogiem, kuri tika izgatavoti, lasāms «Tēvijs Sargs» 2011. gada 4. numurā. Taču projekta stadijā bija vēl pieci karogi. Ilgus gadus uzskatīja, ka visu atlikušo karogu metu autors bijis mākslinieks Ansis Cīrulis, izņemot 5. Zemgales latviešu strēlnieku bataljona karogu, kura meta autors bijis mākslinieks Rihards Zariņš. Papētot uzmanīgāk saglabājušos fotouzņēmumu negatīvus, noskaidrojas nedaudz citāda aina.

Karoga priekšpusei vajadzēja būt vienāda, atšķirība varēja būt krāsās. Uzrakstam vajadzēja būt valsts (krievu) valodā. Kā neatņemamai sastāvdaļai bija jābūt cara Nikolaja II monogrammai un citām ar Krievijas impēriju saistītām zīmēm, ģerboņiem u.c. Karoga reverss varēja būt latvisks, ar tautiskiem motīviem, ar uzrakstiem latviešu valodā.

4. Vidzemes latviešu strēlnieku bataljona karoga meta autors ir gleznotājs, arī tēlnieks Augusts Julla. Reversā — uzlecošas saules atveids, ar ozola zaru centrā un zobenu zem tā. Virs saules stariem uzraksts «IV Vidzemes», virs tā latviska ornamentu josla. Apakšējā karoga daļā uzraksts «strēlnieku» un arī latviska ornamentu josla. No saules stariem pa kreisi uzraksts «bataljons» ar ornamentu joslu, pa labi — uzraksts «latveeschu» un ornamentu josla. Karoga stūros — liesmas atveids, devīzes nav.

5. Zemgales latviešu strēlnieku bataljona karoga meta autors ir mākslinieks Rihards Zariņš. Reversa centrā saules atveids apvīts ar ozola lapām, šķērsām pāri — zobens. Ozola lapu vijuma apakšējā daļa apvīta ar tautisku ornamentu joslu. Zem vainaga uzraksts «Tēvuzemes brīvību pirksim mēs ar asinīm». Ozollapu vijumam pa kreisi skaitlis «19-», pa labi «-15». Karoga augšējā mala izšūta ar latviskiem rakstiem, kurā ir uzraksts

«Zemgales», bet apakšējā malā uzraksts «bataljons», kreisā pusē uzraksts «strēlnieku», labā pusē — «latveešu».

6. Tukuma latviešu strēlnieku bataljona karoga meta autors ir gleznotājs akvarelists Eduards Vītols. Reversa centrā saules atveids apvīts ar ozola lapu vainagu, pāri saulei zobens, zem vainaga uzraksts «Devs svēti Latvijai!». Virs vainaga skaitļi «19» un «15», virs tiem ornamentu josla, kurā ir uzraksts «VI Tukuma latveešu strēlnieku bataljons». Ornamentētas joslas ir arī pārējās karoga malās.

7. Bauskas latviešu strēlnieku bataljona karoga meta autors ir mākslinieks Ansis Cīrulis. Reversa centrā saule ar liesmainiem stariem, uz kuras fona slejas zobens, apvīts ar ozola zariem. Zem saules kreisā pusē uzraksts «Naidniekam zvēroša leema», bet pa labi — «Tēvijai saules stars». Karoga augšējā malā lasāms uzraksts «VII Bauskas latviešu», bet apakšējā malā — «strēlnieku bataljons». Karoga malas rotā astoņstūru zvaigznītes.

Arī 8. Valmieras latviešu strēlnieku bataljona karoga meta autors ir mākslinieks Ansis Cīrulis. Reversa centrā saule, kuras stari veido daudzstūri. Saules vidū gadskaitlis «1915», ko ieskauj ozola zari. Zem saules — zobens, zem tā uzraksts «Imanta nevaid miris». Augšā abpus saulei mākoņu kontūras. Reversa trīs malas rotā vienādos attālumos izvietotas desmit astoņstūru zvaigznītes. Augšējā daļā uzraksts «VIII Valmeeras latveešu», bet apakšā, zem devīzes lasāms uzraksts «strēlnieku bataljons».

Sagatavojis **Gunārs Kušķis**.

Uz Pasaules jumta. Tibeta

Edmunds Vītols,

NBS rezerves kapteinis.

Foto — no autora personiskā arhīva.

Sākums 2014. gada novembra un šā gada iepriekšējos numuros.

Cēlāties piecos. Atkal manas gulvietas galvgali atstātā ūdens pudele bija sasalusi, bet šoreiz pilnībā. Izlīdis no telts, pacēlu galvu pret debesīm, tur valdīja klusējošs, zaigjošs izplatījums. «Labrīt!» teicu visai esībai. «Es esmu laimīgs!» un šie vārdi nāca no sirds, es smaidīju. Bija pamatīgs aukstums, un mani biedri apstiprināja, ka ir slikti gulējuši. Visa Dirapukas nometne rosījās rīta tumsā. Kodīgu dūmu smarža jau cās ar jaku un zirgu mēslu smaku, bet tas piederējās pie lietas. Krieviem norisinājās kārtējā rīta pudža ar mantru skaitīšanu, ko vadīja viņu hindu priesteris. Bija skaidrs, ka viņam nav lāgā ar veselību — ik pa laikam viņš kāšēja un no plaušām viņam nāca sēcošas skaņas. Bijām pārsteigti, uzzinot no Hiroši un Jukas, ka mūsu indiešu seniors Deivs kopā ar abiem pavadoniem devušies ceļā jau pirms pusstundas. Arī mēs, padzēruši karstu sviesta tēju, rosīgi posāmies ceļā, negaidot, kad pārējie no mūsu grupas piebiedrosies, jo parikarmas laikā katrs ir atbildīgs pats par sevi un visā ceļa posmā virzās pilnīgi individuāli, pielāgojoties sev pieņemamam ritmam un izjūtām. Rudigers, Aksels un Prozols iedzēra tabletes, kas augstkalnu apstākļos sekmējot asinsriti, bet es pārbaudīju, vai man kabatā ir pietiekams daudzums nolobītu ķiploka daiviņu, kuras košļāju visa ceļojuma laikā, tādējādi palīdzot asinsritei, aktivizējot gremošanu un veicot iekšējo dezinfekciju.

Pēc pusstundas startējām no Dirapukas nometnes, ieplūstot vienmērīgi ejošo svētselnieku ķēdē. No Dirapukas nometnes augšup jaki un zirgi vairs negāja, lai gan parasti maija sākumā kalnu takas jau esot atbrīvojušas no sniega un ledus. Šogad aukstums bija ieildzis, tāpēc dzīvnieki augstāk netika vadīti. Mēs attālinājāmies no Dirapukas nometnes. Atskatoties redzēju, ka lejup devās tie, kuri bija nolēmuši neriskēt ar kāpšanu augstāk. Pārsvārā tie bija indiešu svētselnieki, kuriem jau bija gana no šurpceļā izciestā aukstuma un augstuma straujās maiņas. Kā jau minēju iepriekš, hinduisti šo momentu uztver ļoti pragmatiski, saprotot to tā, ka kalns un karma viņus nelaiz

augstāk. Ar to ir jāsamierinās, citādi nāksies samaksāt augstāko likmi — dzīvību. Taka vijās strauji augšup starp klintīm un akmeņiem. Zeme bija sastingusi ledū, akmeņi apsarmojuši balti. Izteikti skaļi skanēja svētselnieku soļi apdullinošajā kalnu klusumā. Smagā elpa dažbrīd trāpīja vienā taktī ar priekšā un aizmugurē ejošo, garaiņu mutuļi virmoja virs svētselnieku galvām.

Rīta vējš vēl nebija modies, un klusībā droši vien katrs nevilus padomāja par to, ko tas atnesīs mums visatbildīgākajā un smagākajā parikarmas ceļa posmā — negaidītu snieguni, lietu vai žilbinošu sauli. Man nebija zināms, kā šai brīdī jutās mani ceļabiedri, ko viņi domāja. Taču atskārtu, ka par maniem ceļabiedriem tagad bija kļuvuši visi, kuri gāja šo ceļu, un es jutu neizsakāmu prieku un svinīgumu.

Takas stāvums itin drīz atgādināja, ka vairāk nekā piecu tūkstošu metru augstumā jāseko līdz tempam un jākāpj lēni. Kā uz burvja mājienu zvaigznes virs galvas izdzisa, un strauji ausa rīta gaisma. Vienmuļajā kāpienā redzēju priekšā ejošā cilvēka apavus, lūkoju, kur lieku savu nākamo soli, jo apsarmojošie akmeņi bija slidēni. Pienācu pie naktī aizsalušas kalnu upes, kas pa dienu saules staros atkūst un pārtop par grūti pārējamu šķērslī ar mutuļojošu ledaina ūdens straumi. Šķērsojot upi, bija uzmanīgi jāšļūkā ar kājām pa lidzenā ledus virsmu, balstoties un balansējot pret ceļa nūjām. No priekšā ejošās indiešu grupas kāda pusaudze paslidēja un nokrita uz lidzenā ledus. Visa garā klusējošā svētselnieku procesija, ieskaitot viņas mantu nesējus, lēnām soļoja garām, nepievēršot viņai uzmanību. Pa gabalu redzēju, ka viņa mēģināja celties, bet paslidēja un atkal nokrita uz ceļiem. Kad pietuvojos, paķēru viņas roku, kas jau brīdī, pastiepta augšup, meklēja kādu, kas to sātvers. Saķēris meitenes roku virs elkoņa, lēni turpinādams iet, aizstiepu viņu līdz otram krastam, kur ledus beidzās. Atlaidu viņas roku, un tikai tad mūsu acis uz brīdi sastapās. Meitene pazemīgi un sirsnīgi salika plaukstas kopā pie krūtīm un pielieca galvu pateicībā. Es tikai nopūtos un soļoju tālāk. Vēlāk šo indiešu meiteni maniju vairākkārt ceļa laikā. Viņa to paveica.

Gaisma nāca strauji, un pirmie saules stari noglāstīja augstāko virsotni visā apvidū — Kailasu, pēc brīža stari izdūrās caur tuvāko kalnu virsotņu ieliekumiem un apspīdēja šauro ieleju. Jauna diena, jauns cikls, gaisma atkal uzvarēja tumsu.

Izkaru lūgšanu karodziņus Dolma La pārejā 5650 m augstumā.

Nu jau svētselnieku ķēde bija izstiepusies, un man brīžiem bija jāapstājas, lai ieraudzītu, kur ir kāds priekšā ejošais. Taka bija kļuvusi plata, jo sadalījās vairākās mazākās taciņās, kuras visas vijās vienā virzienā uz augšu, un katrs varēja izvēlēties, pa kuru iet. Pēc nepilnas stundas kāpiena mugura bija slapja un elpot bija grūti. Visu laiku sev atgādināju jau zināmo frāzi — «nesteidzies, tev priekšā ir mūžība». Par mūžību domāšu pēc brīža, bet šobrīd akcentēju sev — nesteigties.

Turpinājums 32. un 33. lpp.

Sākums 31. lpp.

Kādā brīdī ieraudzīju Rudigeru, kas smagi elsa un bija apsēdies uz akmens takas malā. Nenovilcis mugursomu, viņš mēģināja noregulēt elpošanu. Piestāju viņam blakus, noslidināju no pleciem mugursomu un paņēmu ūdens pudeli, lai padzertos. Mēs saskatījāmies, un viņš noliedzoši pakratīja ar galvu, sacīdams: «Vai man to visu vajadzēja darīt? Manā vecumā jāsež mājās kopā ar mazbērniem, nevis jākāpj kaut kur Tibetā kalnos.» Es pavaicāju, kādu augstumu šai vietā uzrāda viņa superpulkstenis. Rudigers paspaidīja aparāta podziņas un teica, ka tas rādot 5220 metrus virs jūras līmeņa. Tik smagi kāpām, bet bijām tikuši tikai 130 metrus augstāk, nekā atradās Dirapukas nometne. Rudigers gan piebilda, ka esam krietni augstāk par Eiropas augstāko virsotni Monblānu, kas slejas 4810 metru augstumā. Pavaicāju, vai viņš nav manījis veco Deivu pa ceļam, bet Rudigers atbildēja, ka indietis droši vien esot krietnu gabalu mums priekšā.

Dolma La pāreja ir tāla sniega segā.

Sajutām rīta vēja brāzmu, kas spēji sakustināja mākoņus debess jumā. Likās, kāds būtu ieslēdzis karuseli, kas visu nakti bija stāvējis mierā. Un tūdaļ baltu mākoņu plūsma milzīgā ātrumā brāzās pāri apkārt esošajām kalnu virsotnēm, brīžiem aizķeroties aiz kalna un ietinot svētceļniekus biezā miglā. Taču nākamā vēja brāzma šo miglu vienā pūtienā aiznesa tālāk.

Pēc brīža ievēroju ceļā daudzus akmeņu krājumus. Lieli akmeņi bija sakrauti piramidālās formās, bet visas šīs piramīdas jeb stūpas bija metru līdz pusotra augstas. Uz daudziem krājumiem bija nostiprināti apģērba gabali — jakas, šalles, lakati, cepures

un pat bikses. Dažviet lupatas bija nenosakāmas izcelsmes, izbalējušas saulē, lietū, sniegā un vējā, jo droši vien atradās te jau sen. Krāvumu bija ļoti daudz, tie nosedza veselu lauku. Atskārtu, ka šis bija tas kapulauks, par kuru vakar stāstīja svētceļnieki pie ugunskura. No dzirdētā varēja spriest, ka katrs krāvums bija apbedījuma vieta kādam svētceļniekam. Mirušā ķermeni vienkārši apkrāva ar akmeņiem, lai to nesaplosītu no neizvazātu dzīvnieki. Šeit nav koku, lai likti varētu sadedzināt, bet aprakt mirušo nav iespējams, jo augsnes kārtiņa, kas vietām klāj klintis, ir tikai pāris centimetru bieza. Ja nelaiķis bija devies svētceļojumā ar grupu, iespējams, tā parūpējās par mirstīgo atlieku nogādāšanu lejā, lai tur veiktu atbilstošu rituālu.

Valda uzskats, ka nomirt Kailasa kalna parikarmas laikā un palikt šajā sakrālajā vidē ir liela svētība. Augstkalnu apstākļos, kur skābekļa saturs gaisā ir niecīgs, visi organisko vielu sadalīšanās procesi ir ārkārtīgi lēni, tāpēc arī nav nekādas masu apbedījuma vietai raksturīgas smakas, jo viss ir sasalis.

sastāvdaļa, jo viss, kas piedzimst, nenovēršami nomirst — tāds ir cikls. Dzimšana jau sākotnēji ved mūs tikai vienā virzienā — pretī nāvei. Šo patiesību budisti un hinduisti pieņem un ar to mierīgi sadzīvo, jo zina, ka svarīgākais visā procesā ir tieši starpposms starp atnākšanu un aiziešanu. Starpposmā, ko saucam par dzīvi, mēs attīstām savu esību ar labiem darbiem vai arī deģenerējamies, darot sliktu, un tādējādi radām priekšnosacījumus nākamajai reinkarnācijai, kura nešaubīgi būs atbilstoša nopelniem šajā dzīvē. Budisti teic — nāve mūs nekad neaizmirsīs, tāpēc neuzvedieties šīs dzīves laikā tā, it kā tā ilgtu mūžīgi. Laiks paskrien ļoti ātri, un, kad mūžs būs galā, tad, pat pārvērtējot visas prioritātes, neko vairs nevarēs mainīt. Svarīgi ir, vai dzīves laikā esam sevi garīgi pilnveidojuši, vai esam apguvuši dzīves skolā vērtības, kas nesamas tikai sirdi.

Man garām, skaļi skaitot mantras, pasteidza dažas tibetiešu sievietes. Tās laikam bija šorīt startējušas no Darčenas, lai jau vēl vakarā tur atgrieztos no otras puses, paveikušas piecdesmit trīs kilometru garo Kailasa koru vienā dienā.

Apmēram pēc trīs stundām sasniedzu vietu, no kuras bija redzama taka, kas veda uz Dolma La pāreju. Šaurā taka bija iemīta sniegā un veda augšup bezgalīgā kāpienā pa ļoti stāvu nogāzi. Nogāzes pakājē bija redzams ļaužu pūlis, kas ieturēja atelpu pirms smagākā posma. Taka vijās starp sastingušiem akmeņu nogrūvumiem, un tai abās pusēs sniegs sniedzās pāri celim, tā ka pa to varēja iet tikai viens cilvēks. Sniegu klāja vēja nopulēta cieta sērsnas kārtā. Viens solis sāņus, un pa šo sērsnu varēja noslidēt līdz pakājei, kur krītot piezemēties sanāks pret asām, šķautņainām klintīm.

Pa gabalu raugoties uz taku, svētceļnieki izskatījās ka mazas skudriņas, kas lēni virzījās augšup. Tibetieši pie takas nometās četrpārus un veica trīs paklanišanās pirms kāpiena pēdējā posma. Indiešu grupa, savukārt, bažīgi vēroja taku un tos, kuri kāpa augšup.

Piegājis pie starta vietas, noņēmu mugursomu, apsēdos uz akmens un padzēros ūdeni no pudeles. Ar cepuri noslaucīju sviedrus no galvas un sejas. Uzspīdēja saule, un tās staros varēja redzēt, ka garaiņi kūp cilvēkiem no galvas un apģērba veseliem mutuļiem, arī es kūpēju. Nodomāju, ka nav ko ilgi gatavoties, citādi atdzisišu. Rudigers bija jau kaut kur augšā, bet par pārējiem no mūsu grupas man nebija ne jausmas.

Kāpu ļoti, ļoti lēni, uzmanīgi liekot katru soli, jo mazākā neuzmanība — un tu jau slidēji lejā. Pāiet sāņus nebija iespējams, bija tikai šī šaurā taka, pa kuru svētceļnieki virzījās augšup. Arī lejā vairs nevarēja tikt,

jo aiz manis nāca nākamie. Mums paveicās, jo saule bija ietinusies mākoņos. Taču acis tikpat žilba no sniega baltuma visapkārt, un grūti bija iedomāties, kā būtu, ja saules stari pret sērsnu atspīdētu kā spoguļi.

Viens solis, tad nākamais, tad vēl... Ceļa nūjas šeit nevarēja izmantot kā balstu, jo taka bija pārāk šaura. Arī abās pusēs esošajā sniegā atbalstīties nesanāca, jo sērsnu nevarēja pārdurt, bet, ja izdevās, tad nūja vienkārši iesprūda dziļajā sniegā. Mana sirds daudzējās krūtīs un atbalsojās deniņos. Jutu, kā kakla artērijas pulsē, pumpējot asinis.

Pirms manis ejošais cilvēks apstājās, un arī es ar patiku apstājos, lai atpūstos pāris sekundes un palūkotos apkārt. Pasakaini skaists skats pavērās lejup! Biju patīkami pārsteigts, redzot, ka esmu jau tik augstu uzkāpis un puse no takas drīz būs pievārēta. Lejā joprojām mīnājās indiešu bariņš, bet tālumā nogāzes pakāpei kā mazi punktiņi tuvojās citi svētceļnieki. Aiz manis augšā kāpa divi tibetieši. Sākumā maniju tos krietnu gabalu aiz sevis, bet jau drīz tie

sāk rādīt dažādas ainas no augstākajām un zemākajām sfērām, kas izpaužas emocionālo stāvokļu straujā nomaiņā. Varu apgalvot, ka tas tiešām tā notiek, jo pats šo parādību piedzīvoju. Protams, var visu skaidrot ar skābekļa trūkumu, fiziski emocionālo slodzi un tamlīdzīgi, bet — vai vajag kaut ko skaidrot?! Ir tā, kā ir. Es biju šeit, kur viss bija citādi nekā ierastajā komforta vidē, un bija lieliski dzirdēt savu sirdi, kas vērs vaļā kā lotosa zieds.

Sasniedzu Dolma La pāreju pēc pusotras stundas gara kāpiena. 5650 metru augstumā vējā plandījās tūkstošiem budistu lūgšanu karodziņu virteņu, gan jaunu un krāsainu, gan vecu un izbalējušu, iesalušu ledū un sniegā. Visapkārt milzīgas sniega kupenas. Sirds neganti daudzējās krūtīs, jutu nelielu reiboni, bet visam pāri — laimes un piepildījuma sajūta! Sēdēju uz akmens, ar muguru atbalstījies pret klints sienu, kājas trīcēja no slodzes, un bija jūtams skābekļa trūkums.

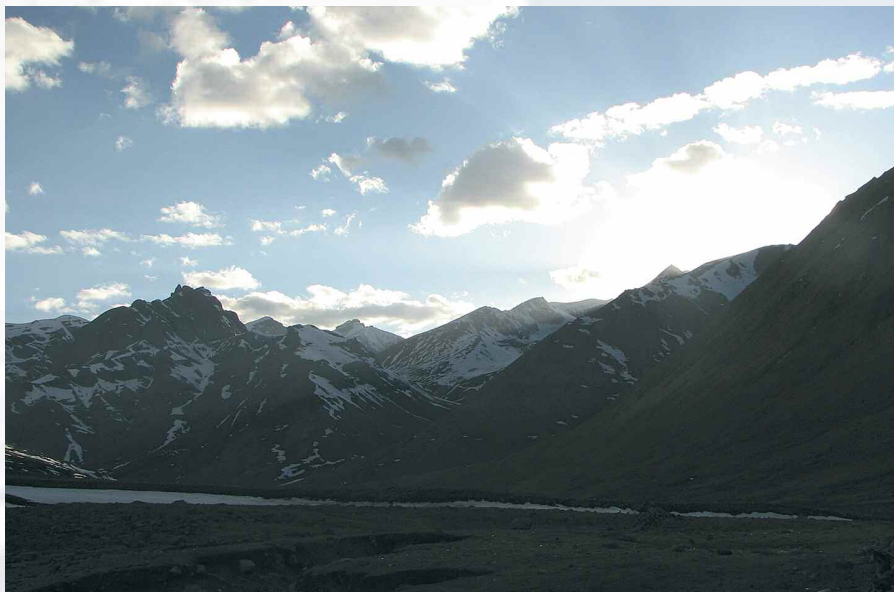
Pa gabalu ieraudzīju arī Rudigeru un Akseli, Prozolu un japāņus Joku un Hiroši,

Pirmie saules stari apspīd Kailasu, kas miglā.

par sevi un citiem, par Latviju. Cilvēki bija ārkārtīgi noguruši pēc smagā kāpiena, bet visi smaidīja, visiem sirdis bija vaļā, un tās gaviļēja. Tibetieši tagad nāca nepārtrauktā plūsmā, jo tie, kas uzsāka parikarmu šorīt no Darčenas, tagad panāca tos, kas bija veselu dienu gājuši pa priekšu. Tibetieši nāca, metās ceļos, klanīdamies apledojušajai klintij jeb Dolmas tornim, sveica ar gaviļu saucieniem, skaitīja mantras, grieza savas lūgšanu dzirnas un aizsteidzās tālāk pa sniegoto taku, kas aizvījās gar klinšaino kalnu virsotnēm.

Dolma La pāreja budistiem asociējās ar lūzuma punktu, ar dzimšanas un miršanas mistēriju, jo šajā vietā svētceļnieks simboliski mirst, atstājot augstajā kalnu pārejā savu iepriekšējo dzīvi ar visiem tās laikā gūtajiem karmiskajiem nopelniem, un tālāk viņš dodas kā atdzimis — jaunā kvalitātē. Skaists ticējums, es nodomāju, vēl nezināmais, ka mana dzīve tiešām kardināli mainīsies pēc neilga laika. Taču arī es šajā ceļojumā kaut ko uz visiem laikiem atstāju Tibetas akmens tuksnešos un Dolma La pārejā, lai dotos tālāk pilnīgi citā kvalitātē. Pavisam apzināti jutu, ka stāvēju kā spoguļa priekšā, kurā redzēju to pasauli, no kuras biju atnācis uz šejieni. Es redzēju līdzšinējo dzīvi kā no malas, kā skatoties kino. Redzēju Rīgu, mājas, draugus, ģimeni, radus — visus spoguļa otrajā pusē. Pat sevi tur redzēju, bet apzinājos, ka manis tur vairs nebija, jo tās bija pagātnes ainas. Un sajūta bija laba, jutos stabils un drošs, jo uzticējos savai sirdij un zināju, ka ar mani viss būs kārtībā, ka nekas ļauns nevar notikt. Šī vīzija ar spoguļi mani pārsteidza ar to, ka, skatot «tās» pasaules dzīvi un tēlus, es redzēju atspulgā arī garām ejošos tibetiešus un citus svētceļniekus, kas bija šajā pusē, bet — atspulgā es vairs neredzēju sevi, lai gan stāvēju spogulim priekšā!?

Nāk jauns rīts.

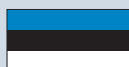
elpoja man pakausī. Šeit neviens citus nesteidzināja un visi izrādīja cieņu pārējiem ceļa gājējiem.

Interesanti, ka tieši šī ceļa posma laikā mani raisījās ļoti sirsnīgs dialogs ar mājiniekiem — ar sievu un dēlu. No zemapziņas spēji uzpeldēja dažādas nianšes, kuras biju piemirsis vai nogremdējis sevī ikdienas nevaļīgajā skrējienā. Tas viss mani uzrunāja ļoti tieši un patiesi. Pār vaigiem ritēja lielas karstas asaras, kas krita žilbinošajā sniegā, un es skaļi saviem tuviniekiem teicu, ka tos ļoti mīlu.

Saskaņā ar budisma mācību Kailasa koras laikā svētceļnieks tēlaini veic samsāras apli, un šā ceļa posmos zemapziņa viņam

kas bija sastājušies vienviet un draudzīgi runājās. Pēc tradīcijas, katrs, gan mani ceļabiedri, gan es, piesēja savu atnesto lūgšanu karodziņu virteni pie pārējām, kas plandījās vējā un nesa Budam lūgšanas un vēstījumus no ikvienas dvēseles, kas šeit bija bijusi. Joka un Hiroši no Japānas bija atveduši krāsainas papīra lapiņas, sauktas par lungtām, un gaviļēdami meta tās gaisā, kur tās uzķēra vēja brāzma un aiznesa pa gaisu. Arī šīs lapiņas bija apdrukātas ar mantrām un veica tādu pašu funkciju kā lūgšanu karodziņi. Uz saviem karodziņiem ceļojuma laikā biju uzrakstījis arī vēstījumus latviešu valodā, pateicoties un lūdzot

Turpinājums sekos.

Militārais budžets pārsniedz 2% no IKP

Aizsardzības ministrijas preses dienests paziņojis, ka 2016. gadā Igaunijas militārais budžets ir iekļauts 449 miljonu eiro apmērā, un tas veidos 2,07% no iekšzemes kopprodukta (IKP). Šāds budžeta projekts ir nodots izskatīšanai parlamentā. Tikai dažas no NATO dalībvalstīm piešķir aizsardzībai divus un vairāk procentu no IKP. 2015. gadā Igaunijas militārajam resoram piešķirtais budžets ir 412 miljoni eiro.

Skats no lidmašīnas uz Emari bāzi.

Komentējot plānoto budžetu, jaunais aizsardzības ministrs Hanness Hanso norādīja, ka Igaunijai ir jāreaģē uz mainīgo drošības situāciju, un tāpēc 25% finanšu līdzekļu tiks novirzīti Aizsardzības spēku kaujas spēju palielināšanai — jauna bruņojuma un tehnikas iegādēm, tajā skaitā kājnieku kaujas mašīnu (KKM) pirkšanai no Nīderlandes. Svarīgs no 2016. gada budžeta finansētais projekts būs KKM CV90 iegāde par 25,2 miljoniem eiro. Igaunijai šī būs agrāk neapgūta tehnika, pirmās KKM tiks saņemtas 2016. gada beigās un nodotas skautu bataljonam, būtiski paugstinot šīs vienības kaujas spējas. Otrs lielākais projekts būs triecienvienību — kājnieku brigāžu — apgāde ar jaunu bruņojumu un ekipējumu kopumā par 40 miljoniem eiro. Jaunu funkcionālo ēku un būvju celtniecībai aizsardzības resors nākamgad atvēlēs aptuveni 58 miljonus eiro.

No valsts kopējā budžeta 2016. gadā tiks finansēta NATO dalībvalstu karavīru izvietojšanai Igaunijā nepieciešamās infrastruktūras būve. Pēc H. Hanso teiktā, Igaunijai ir ļoti būtiska sabiedroto valstu karavīru klātbūtne valstī, un to apliecina valdības lēmums nākamgad investēt vairāk nekā 10 miljonus eiro uzņemšanās valsts atbalsta (*host nation support*) projektos.

Viens no aktuāliem Aizsardzības spēku projektiem paredz Emari gaisa spēku bāzes paplašināšanu, un tas notiks, pielāgojot civilai aviācijai paredzēto bāzes daļu militārajām funkcijām. Kopš 2014. gada maija Emari bāzes noslodze ir būtiski palielinājusies, ņemot vērā Baltijas valstu gaisa telpas patrulēšanā iesaistītās NATO dalībvalstu militārās aviācijas bāzešanas un reģionālā mācību centra funkcijas. Pēc prioritāšu pārdefinēšanas kopš drošības situācijas izmaiņām Eiropā Emari gaisa spēku bāzes teritorijas daļa vairs netiks atvēlēta civilās aviācijas komponenta attīstībai, turklāt bāzes infrastruktūras attīstība tiks finansēta no sabiedroto valstu puses, nevis no Igaunijas valsts vai militārā resora budžeta.

Jauns pretizlūkošanas centrs

Saskaņā ar Norfolkā dislocētās NATO transformācijas pavēlniecības lēmumu līdz šī gada beigām plānots atklāt jaunu NATO Pretizlūkošanas izcilības centru (*NATO Counter Intelligence Centre of Excellence; NATO CI COE*) Krakovā, kā arī šī centra filiāli Leštjā (Slovākija). *NATO CI COE* darbības sponsorēšanai ir pieteikusies Čehija, Vācija, Ungārija, Itālija, Rumānija, Slovēnija un Horvātijā. Arī mūsu kaimiņvalsts Lietuva ir

Kārtējās NATO gaisa spēku mācības

Lietuvas Gaisa spēku bāzē Šauļos septembra beigās jau 22. reizi norisinājās NATO vadītās gaisa spēku mācības Baltijas reģionā (*22nd Baltic region training event, BRTE XXII*). Šo mācību galvenais mērķis ir pilnveidot Baltijas gaisa telpas patrulēšanas misijā iesaistīto NATO dalībvalstu un partnervalstu lidmašīnu apkalpju sadarbību. *BRTE XXII* piedalījās 20 dažādi lidaparāti, tajā skaitā četri Šauļos dislocētie Ungārijas Gaisa spēku iznīcinātāji «*Gripen Jas-39*» un četri Emari bāzē (Igaunija) dislocētie Vācijas Gaisa spēku iznīcinātāji «*Eurofighter Typhoon*». Mācību uzdevumos bija iesaistītas arī lidmašīnas no Lietuvas, Polijas un Norvēģijas gaisa spēkiem, kā arī no partnervalstīm — Zviedrijas un Somijas. Viens no vingrinājumiem paredzēja degvielas uzpildīšanu gaisā, iesaistot ASV Gaisa spēku lidmašīnu *E-3A*. Savukārt Lielbritānijas Karalisko gaisa spēku tālās radiolokācijas lidmašīna (*AWACS*) *E-3D* mācību *BRTE XXII* laikā nodrošināja komandvadības funkciju.

Iznīcinātāju pacelšanās no Šauļu bāzes.

NATO gaisa spēku pavēlniecība, kas dislocēta Ramšteinas bāzē (Vācija), Baltijas valstu gaisa telpas patrulēšanā iesaistītajai aviācijai jau kopš 2008. gada ir rīkojusi pa trim kompleksajiem treniņiem (*BRTE*) katru gadu. *BRTE* galvenais uzdevums ir maksimāli uzlabot NATO gaisa spēku novērošanas un kontroles spējas, kā arī trenēt alianses pilotus dažādu citu uzdevumu veikšanai Baltijas reģiona gaisa telpā.

deklarējusi gatavību līdzfinansēt jaunā centra darbību un dienestam jaunajā alianses struktūrvienībā jau nominējusi vienu virsnieku.

NATO CI COE ir atbildes reakcija uz pieaugušo drošības apdraudējumu no austrumiem un dienvidiem. Centra vadība sākotnēji ir uzticēta Polijas pretizlūkošanas dienesta virsniekam. Centra uzdevums būs paplašināt un pilnveidot NATO pretizlūkošanas kapacitāti, veidot dalībvalstu sadarbību šajā jomā, veicināt NATO operāciju adaptāciju mainīgajā vidē, tajā skaitā atbalstot jaunu stratēģiju, koncepciju un doktrīnu izstrādi. Centra paspārnē notiks arī dažādas mācības un ekspertu konsultācijas pretizlūkošanas jomā.

NATO dalībvalstīs jau uzsācis darbību un saņēmis akreditāciju kopumā 21 NATO izcilības centrs dažādu alianses funkciju nodrošinājumam, tajā skaitā kiber aizsardzībai, enerģētiskajai drošībai u.c.

Funkcionējošo NATO izcilības centru logo.

Pēdējās desmitgades lielākās NATO mācības

Oktobra sākumā Eiropas dienvidu daļā startēja plaša mēroga NATO vadītās spēku mācības «Trident Juncture 2015». Vispirms tika organizēti štābu līmeņa treniņi, bet mācību aktīvā fāze norisināsies no 21. oktobra līdz 6. novembrim. Kopš NATO mācībām «Strong Resolve 2002» šīs būs lielākās alianses spēku mācības, iesaistot aptuveni 36 000 karavīru, 130 lidmašīnas, 16 helikopterus un 60 zemūdenes. Jau pirms vairākiem mēnešiem Vācijas Bruņoto spēku ģenerālleitnants Rihards Rosmanits, ko-

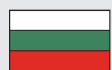
«Trident Juncture 2015» logo un ilustrācija.

mentējot mācību «Trident Juncture 2015» plānošanas procesu, uzsvēra, ka tās bija iespējams rīkot nevis Eiropas dienvidos, bet gan austrumos, taču NATO nevēlas vēl lielāku attiecību saspiļējumu ar Krieviju.

«Trident Juncture 2015» virsmērķis ir pārbaudīt NATO gatavību efektīvi reaģēt uz draudiem modernajā karadarbības vidē, kā arī gatavību aktivizēt adekvātas kapacitātes un spējas, lai stātos pretī mūsdienās aktuāliem drošības izaicinājumiem. Mācības kļūs arī par nesen izveidoto NATO Ātrās reaģēšanas spēku (NATO Response Force; NRF) testēšanas poligonu, sagatavojot tos noteikto funkciju izpildei 2016. gadā. NRF sastāvā ir gan gaisa, sauszemes un jūras spēku, gan arī speciālo operāciju spēku komponents.

Atbilstoši mācību scenārijam kādā fiktīvā valstī Sorotanā ir vienlaikus izcēlušies nemieri, notikusi dabas katastrofa un arī kaimiņvalsts agresija. «Trident Juncture 2015» scenārijs ir ļoti komplicēts, iekļaujot gan teroraktus, gan ķīmiskos uzbrukumus, gan etniskās nesaskaņas, gan intensīvu propagandas kampaņu.

«Trident Juncture 2015» aktīvās fāzes norise paredzēta trīs galvenajās valstīs — Itālijā, Portugālē un Spānijā, kā arī atsevišķos objektos un rajonos Beļģijā, Kanādā, Vācijā, Nīderlandē un Norvēģijā. Mācību jūras elementi tiks realizēti Vidusjūrā un Atlantijas okeānā. Bez mācību aktivajiem dalībniekiem no ASV, Austrālijas, Austrijas, Beļģijas, Bosnijas un Hercegovinas, Čehijas, Horvātijas, Igaunijas, Latvijas, Lietuvas, Maķedonijas, Polijas, Rumānijas, Somijas, Spānijas, Ukrainas, Vācijas, Zviedrijas u.c., mācību pasākumos tiks iesaistītas arī vairākas starptautiskas organizācijas (Eiropas Savienība, Āfrikas Savienība, Eiropas Drošības un sadarbības organizācija, Sarkana Krusta u.c.), kā arī pieaicināti novērotāji no 14 valstīm.

Jauna aizsardzības attīstības programma

Bulgārijā izstrādāta jauna Bruņoto spēku aizsardzības potenciāla attīstības programma līdz 2020. gadam, kura līdz gada beigām tiks nodota apstiprināšanai parlamentā. Programmas mērķis ir panākt tādas NATO standartiem atbilstošas armijas izveidi, kas spēs stāties pretī mūsdienu un perspektīvajiem draudiem reģionālā un globālā mērogā. Programmā ietverti jauni BS attīstības parametri un vadlīnijas tuvākajiem pieciem gadiem.

Bulgārijas BS dalība militārajā parādē.

Dokumentā ietverts drošības situācijas izvērtējums reģionā un kopumā pasaulē, analizējot arī pret Bulgāriju potenciāli vērsto apdraudējumu. Svarīga programmas daļa ir vērsta uz BS komandvadības sistēmas un kaujas vadības elementu pilnveidošanu, kā arī atsevišķu speciālo operāciju spēku formēšanu ārpus Sauszemes spēku struktūras. Ir definēts arī BS un rezerves spēku skaitliskais sastāvs, atbilstoši ne mazāk kā 37 000 un līdz 42 000.

Attiecībā uz militārajiem izdevumiem programmā nostiprināta apņemšanās līdz 2018. gadam uzturēt BS finansējumu ne mazāku, kā noteikts 2014. gada likumā par valsts budžetu. Tas nozīmē, ka 2016. gadā militārais budžets tiks palielināts no 1,2 līdz 1,35% no IKP. Līdz 2024. gadam militārais budžets turpinās palielināties, ja valstī būs atbilstoši pozitīva attīstības tendence. Līdz 2020. gadam Bulgārija centīsies sasniegt militārā budžeta apjomu 2% apmēra no iekšzemes kopprodukta.

2024. gadā ir iecerēta militāro izdevumu restrukturizācija atbilstoši formulai 60:20:20. Proti, personālsastāva uzturēšanai drīkstēs tērēt ne vairāk kā 60% līdzekļu no visa budžeta, ne vairāk kā 20% — bruņojuma apkopei, uzturēšanai utt., bet 20% — ieguldījumiem bruņojuma modernizācijā un infrastruktūrā. Pašlaik Bulgārijā šī proporcija ir 73:21:6, turklāt līdzīga situācija raksturīga Austrumeiropas valstīm. Militāro izdevumu savstarpējā attiecība 60:20:20 ir panākta vairākās NATO dalībvalstīs, taču daudzām valstīm Eiropā nāksies pakļauties NATO samītā Velsā pieņemtajai deklarācijai, kas pieprasa bruņoto spēku attīstībai un modernizācijai tērēt ne mazāk kā 20% no militāro budžetu kopējā apjoma.

Tiks uzbūvētas četras jaunas zemūdenes

Lielbritānija arī turpmāk pildīs NATO prasības piešķirt 2% no iekšzemes kopprodukta Karalisko bruņoto spēku finansēšanai.

Ievērojama daļa līdzekļu tiks novirzīta zemūdeņu flotes modernizācijai, publiski paziņojis Lielbritānijas premjerministrs Deivids Kemerons. «Neatkarīgs kodolvairogs Lielbritānijas rīcībā ir mūsu nacionālais nodrošinājums ārkārtas situācijai, un tieši tāpēc karaliste gatava pasūtīt četras jaunas zemūdenes, kas spēj nest kodolraķetes.»

«Vanguard» klases zemūdene «HMS Victorious», kas apbruņota ar kodolraķetēm «Trident».

Lielbritānija plāno ne tikai jaunu stratēģisko zemūdeņu būvi, bet arī raķešu «Trident» kodolgalviņu nomainītu ar modernākiem kodolādāņiem. Jauni zemūdens kuģi ir jauns to apbruņojums, pēc dažu ekspertu aplēsēm, karalistei izmaksās vairāk nekā 31 miljardu dolāru.

Pēc D. Kemerona teiktā, valdība rosinās arī citu aizsardzības jomas elementu modernizāciju, ieskaitot karalistes vēsturē lielāko aviācijas bāzes kuģu būvi, kā arī jaunās paaudzes pretzemūdeņu kapacitātes attīstību. Premjers ir solījis Karaliskajiem gaisa spēkiem jaunas unificētas triecienlidmašīnas, bezpilota lidaparātus, kā arī uzlabotu helikoptera «Apache» versiju.

Pēc ārvalstu preses materiāliem sagatavojusi **majore Vizma Kalčeva**.

Foto — <http://www.merko.ee>; <http://www.kam.lt>;

<https://twitter.com>; <http://www.armyrecognition.com>;

<https://upload.wikimedia.org>.

Valstu militāro spēju reitings

Valstu militārā spēka realistisks salīdzinājums iespējams tikai vienā veidā — ar konvencionālo karadarbību. Par laimi, pasaulē jau desmitiem gadu nav bijis tāda mēroga karu, kas atspoguļotu vienas vai otras valsts vai valstu alianses summāro militāro kapacitāti un kopējās kaujas spējas. Taču mūsdienu pētnieki un analītiķi, izmantojot visdažādākās pētījumu metodes, cenšas izstrādāt valstu militārā spēka reitingus. Viens no šādiem pētniekiem ir organizācija «Global Firepower», kas strādā pie valstu militāro spēju statistiskās analīzes un salīdzināšanas. «Global Firepower» globālā militārās kapacitātes reitinga izveidošanai izmanto 50 dažādus mērāmus kritērijus, tajā skaitā militāros budžetus, kara tehnikas vienību skaitu, armiju skaitlisko sastāvu un dabas resursu pieejamību. Pētījumos ir izmantoti atklātie informācijas avoti, bet gadījumos, kad trūcis oficiālas informācijas, pētnieki veikuši aptuvenu kritēriju skaitlisku novērtējumu.

mūsdienās ir milzīga loma pasaules ģeopolitiskajā spēku līdzsvarā. Bez ievēribas tiek atstāts arī valstu armiju personālsastāva kaujas sagatavotības un profesionalitātes līmenis. Neskatoties uz kritiku, «Global Firepower» pētījums tomēr sniedz vispārēju ieskatu valstu rīcībā esošajos militārajos arsenālos un ļauj spriest par to militāro kapacitāti.

2014. gadā globālajā militāro spēku reitingā tika izvērtētas 106 valstis (piecu lideru dati: attēlā), pirmajā piecniekā ierindojo ASV, Krieviju, Ķīnu, Indiju un Lielbritāniju. Analizējot 2014. gada pētījumu, redzams, ka ASV bija vadībā tikai pēc kopējā vērtējuma, taču atsevišķās pētījuma sadaļās liderpozīcijas piederēja gan Ķīnai (karaklausībai pakļauto pilsoņu daudzums), gan Krievijai (tanku un kodolgalviņu skaits).

Šogad «Global Firepower» izvērtēja jau 126 valstis. Zīmīgi, ka arī jaunākajā pētījumā pirmās piecas pozīcijas ir palikušas nemainīgas, vien nedaudz palielinoties vai

draudus vismazāk raksturo tādi pētījumi, kādus piedāvā «Global Firepower». No vienas puses, hibrīdkara nemilitārie elementi pasaulē ir bijuši pazīstami jau sen — to skaitā paramilitāru grupējumu darbība bez identifikācijas pazīmēm, ekonomiskās manipulācijas, enerģētiskā šantāža, kibernetiskie uzbrukumi, masu informācijas līdzekļu uzpirkšana un kontrolētas propagandas noplūdināšana. Taču 21. gadsimtā valstis kļuvas vieglāk ietekmējamas caur savstarpējo atkarību, modernajām tehnoloģijām un interneta izplatību. Hibrīdkara draudi vienlīdz skar gan ASV — kā pasaules militārās varas lideri, gan mazākas un ekonomiski vājākas valstis. Tāpēc jaunie drošības izaicinājumi liek strauji meklēt risinājumus starptautiskajām drošības struktūrām un valstu ekonomisko attiecību institūcijām, kas ir noturējušas militāro, ekonomisko un politisko spēku līdzsvaru aukstā kara apstākļos. Pagaidām starptautiskajām organizācijām un atsevišķām valstīm nav izdevies

«Global Firepower» 2014. gada pētījuma rezultāti — pirmās piecas vietas.

 = World leader

COUNTRY

	OVERALL RANKING	ACTIVE PERSONNEL	TANKS	AIRCRAFT	NUCLEAR WARHEADS	AIRCRAFT CARRIERS	SUBMARINES	BUDGET
UNITED STATES	1	1,430,000	8,325	13,683	7,506	10	72	612,500,000,000
RUSSIA	2	766,000	15,000	3,082	8,484	1	63	76,600,000,000
CHINA	3	2,285,000	9,150	2,788	250	1	69	126,000,000,000
INDIA	4	1,325,000	3,569	1,785	80 - 100	2	17	46,000,000,000
UNITED KINGDOM	5	205,330	407	908	225	1	11	53,600,000,000

Pētījuma kritiķi vērs uzmanību uz to, ka «Global Firepower» darba rezultātiem ir relatīva ticamība un informatīvs raksturs, jo pētījumos notiek koncentrēšanās uz kvantitatīvo metodi, nevērtējot, cik moderni vai novecojis ir bruņojums. Kvalitatīvas analīzes datu neizmantošana noved pie tā, ka, piemēram, Ziemeļkoreja tiek ierindota liderpozīcijās zemūdeņu flotes reitingā, proti, Ziemeļkoreja ar tās rīcībā esošajām 78 zemūdenēm apsteidz visas militārās lielvaras. «Global Firepower» neanalizē arī kodolarsenālu stratēģisko pārsvaru un ietekmi, kam

samazinoties absolūtajiem rādītājiem. Sestajā vietā šogad ir ierindota Francija, septītajā — Itālija, astotajā — Vācija, deviņtajā — Brazīlija, desmitajā — Turcija. Baltijas valstis globālajā reitingā šogad ierindotas šādās pozīcijās: Latvija — 87. vietā, Lietuva — 92. vietā, Igaunija — 108. vietā.

Lai arī «Global Firepower» un līdzīgi pētījumi dod priekšstatu par valstu izdevumiem dažāda bruņojuma iegādēm un spējām veikt konvencionālu karadarbību, mūsdienās arvien vairāk aktualizējas hibrīdkara draudi. Dažādu valstu spējas neitralizēt hibrīdkara

izstrādāt skaidras stratēģijas un detalizētus plānus, kā konstatēt, atturēt un neitralizēt jaunos hibrīdkara draudus. Vēl jo vairāk — pagaidām nav skaidru parametru, kā pētīt un veidot reitingus, kas raksturotu kādas organizācijas vai valsts potenciālu stāties preti hibrīdkara izaicinājumiem — militāriem, nekonvencionāliem, ekonomiskiem, politiskiem vai kibernetiskiem.

Pēc ārvalstu materiāliem sagatavoja
majore Vizma Kaļčeva.

Foto — <http://www.businessinsider.com>.

Mazas lietas lielajiem

Augusta vidū Latvijas Kara muzejā pulcējās visdažādākie cilvēki, kurus gan ikdienā, gan svētku reizēs vieno kopīga aizraušanās, proti, šie cilvēki gatavo, liek kopā, palaiž plašajā pasaulē, kā arī kolekcijā gan pašdarinātus, gan rūpnieciski ražotus maza izmēra modeļus: lidmašīnas, automašīnas, mazus tanciņus un bruņutransportierus, kā arī daudz ko citu. No 14. līdz 16. augustam Latvijas Kara muzejā norisinājās starptautiska stenda modeļu izstāde «Golden Model 2015». Vairāk nekā 80 stenda modeļu entuziastu šeit bija izstādījuši apmēram 700 dažāda mēroga eksponātus. Šajā stenda modeļu izstādē, kas norisinājās Rīgas pilsētas svētku ietvaros, piedalījās modelisti no deviņām valstīm: bez pašmāju modelistiem arī miniatūro tehnikas atdarinājumu autori no Lietuvas, Igaunijas, Polijas, Zviedrijas, Somijas, Čehijas, Baltkrievijas un Krievijas. Šāda izstāde tapa, pateicoties Latvijas Kara muzeja darbinieku, galvenokārt Māra Konovalčika, pūlēm, sadarbojoties ar stenda modeļu veidošanas klubu «IPMS Latvia».

Daudzviet stereotipi vēsta, ka modeļi mēdz būt tikai spēlmantiņas bērniem. Bet izrādās, ka tā gluži nav! Dažam tas ir hobijs, dažam — ienesīgs bizness, dažam iespēja izrauties no ikdienas rutīnas. Leonīds Komarovs, uzņēmējs no Rīgas, stāsta, ka uzņēmējdarbība rada stresu, bet aizraušanās ar dažādu figūriņu izgatavošanu viņam ir iespēja aizmirst ikdienas satraukumus. Izstādē viņš demonstrēja paštaisītas mītisku karotāju figūriņas *fantasy* stilā — iespējams, viņu bija iedvesmojusi filmas «Gredzenu pavēlnieks» pasaule. Vistālāko ceļu uz Rīgu bija mērojis Sergejs Budjanskis no Krasnodaras. «Mani interesē Pirmais pasaules karš — tanki, aviācija. Tādus modeļus arī gatavoju. Bijām ar saviem modeļiem izstādē Viļņā, tad sekoja piedāvājums atbraukt uz Rīgu. Padomājām, kāpēc gan ne. Un te nu mēs esam!» stāstīja krasnodarietis. Savukārt mūsu kaimiņus viņpus Baltijas jūras pārstāvēja stenda modelistu veikals «Sindicore Peter Sindendind». Zviedru pārstāvis atzina, ka viņam liels pārsveigums bijis veikala izplatīto stenda modeļu labais noiets izstādes laikā Rīgā. «Jūsu cilvēki ir lieli modeļu gatavošanas interesenti, mēs izstādes laikā apmeklētājiem ļoti veiksmīgi piedāvājām savu produkciju.»

Tā nu trīs dienas Latvijas Kara muzejs dunēja: gaisā lidoja mazas lidmašīnas, pa grīdu rāpoja mazi tanki, uz galdiem elfi cīnījās ar rokiem — visiem bija jautri.

Sagatavojis **Juris Ciganovs**. Foto — no Latvijas Kara muzeja krājuma.

NIKOLĀ BILJONS ZILŅA DZIESMA

DAILES TEĀTRIS

PIRMIZRĀDE
2015. GADA 16. OKTOBRĪ

Lomās:

GINTS GRĀVELIS
ESMERALDA ERMALE
JURIS KALNIŅŠ

Režisors

ANDREJS ŽAGARS

Scenogrāfs

EINĀRS TIMMA

Kostīmu māksliniece

KRISTĪNE PASTERNAKA

Mūzikas konsultants

ARTURS MASKATS

Video māksliniece

INETA SIPUNOVA

Gaismu mākslinieks

KEVINS VINS DŽONSS

www.facebook.com/zurnalsTevijasSargs
www.sargs.lv

